

LAPPEENRANNAN KAUPUNKI

Arviointikertomus 2024

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA 14.5.2025

LAPPEENRANNAN KAUPUNGINVALTUUSTO 26.5.2025

Sisällys

1. Tarkastuslautakunnan toiminta.....	2
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen havaintojen käsittely	4
3. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden analyysi	6
Investointien toteutuminen	10
4. Lappeenranta 2037 -strategian toteutuminen vuonna 2024.....	12
5. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen.....	17
Yhteiset palvelut	17
Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet	17
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	28
Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet	28
Lasten ja nuorten palvelut	29
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut.....	34
Kulttuuripalvelut.....	34
Liikuntapalvelut	39
Kaupunkikehitys.....	41
Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet	41
6. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi	51
7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	55
8. Konsernivalvonta	57
9. Henkilöstö.....	59
10. Yhteenveto	61

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan päätehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi lautakunta arvioi, onko toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista. Muita tehtäviä ovat tilintarkastuksen järjestäminen, hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä sidonnaisuuksien valvonta.

Valtuusto hyväksyy kuntalain 110 §:n mukaan toiminnan ja talouden tavoitteet talousarviossa ja -suunnitelmassa. Tarkastuslautakunnan arvioinnissa korostuu kuntalaisen näkökulma. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti niihin tavoitteisiin, jotka eivät ole toteutuneet.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja heidän henkilökohtaisina varajäseninään ovat kertomusvuonna olleet:

JÄSENET	VARAJÄSENET
Järvenpää Heikki, pj.	Kälviäinen Heikki
Arminen Antti, vpj.	Rikkinen Jaana
Hannikainen Kirsi	Seppälä Tarja
Havukainen Jouni	Auranen Johanna
Huotarinen Markku	Suutarinen Arto
Jutila Lasse	Kokkala Antti
Korhonen Pauliina	Nironen Arto
Saareks Tara	Huovinen Risto
Vahtokari Tarja	Arminen Larisa

Tarkastuslautakunnan esittelijänä ja sihteerinä on toiminut tarkastuspäällikkö Eija Tella-Pätäri. Tarkastuspäällikkö toimii tarkastuslautakunnan alaisuudessa.

Valtuuston valitsemana tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Audiator Oy ja päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela. Lappeenrannan kaupungin ja kaupunkikonsernin tilintarkastuspalvelut tilivuosille 2024–2027 (optiona tilivuosille 2028–2029) on kilpailutettu keväällä 2024 ja kaupunginvaltuusto on päättänyt hankinnasta 8.4.2024.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut arviointivuonna 14 kertaa. Tarkastuslautakunnan työ on tapahtunut suunnitelmallisesti vuosille 2021–2025 hyväksytyn arviointisuunnitelman mukaan. Arviointisuunnitelma on saatettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Vuoden 2024 arviointia varten on laadittu erillinen työohjelma.

Arviointikohteet ja niistä tilikauden aikana tehdyt tarkastushavainnot ja johtopäätökset on dokumentoitu tarkastuslautakunnan omissa sisäisissä työmuistioissa. Arviointikohteita koskevat keskeiset havainnot on nostettu tiivistetysti esille tässä arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet sen toimialan, lautakunnan tai konserniyhteisön arviointiin, jonka jäseniä tai varajäseniä he ovat tai johon he ovat työ- tai virkasuhteessa.

Tarkastustoiminta

Lappeenrannan kaupungin hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnan on tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tilintarkastusta on suoritettu ennalta laaditun työsuunnitelman mukaan ja tarkastuslautakunnalle on annettu raportteja tilikauden aikaisen tarkastuksen havainnoista. Tarkastuslautakunnalle esitellään vuosittain myös sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma ja raportti sisäisen tarkastuksen toteutumisesta. Sisäinen tarkastaja on aloittanut toimessaan 1.8.2024 ja on esitellyt tarkastuslautakunnalle sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman 2024–2025.

Arviointiprosessi ja tietolähteet

Tarkastuslautakunnan niin tilikauden aikaisessa arviointityössä kuin tässä arviointikertomuksessakin olevat havainnot, johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset perustuvat tarkastuslautakunnan arviointityössään käyttämiin tietolähteisiin. Tietolähteitä ja tausta-aineistoja ovat muun muassa

- Lappeenranta 2037 -strategia
- Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025–2026
- Tilinpäätös 2024
- Strategian toteutumisraportointi
- Osavuositarkastukset
- Tarkastuslautakunnan tilikauteen 2024 kohdistuvat haastattelut, haastatteluihin liittyvät arviointimuistiot ja muu haastattelujen yhteydessä saatu arviointimateriaali
- Arviointikertomus 2023: keskeisimpien havaintojen ja niiden pohjalta tehtyjen kehittämis ehdotusten toteutuminen tilikauden 2024 aikana

Valtuuston asettamat sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat kuntalain 121 §:n mukaisesti arvioinnin ensisijaisena lähtökohtana. Tarkastuslautakunnan tekemä arviointityö on suunnitelmallista ja jatkuvaa, mikä mahdollistaa kokonaisvaltaisen arvioinnin tekemisen ja lisäksi tilikausittaisiin painopistealueisiin syventymisen ja niiden esille nostamisen arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta myös valvoo, että edellisinä vuosina arviointikertomuksessa esille tulleet havainnot ja niihin liittyvät kehittämis ehdotukset on reagoitu ja tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin on ryhdytty. Kaupunginhallitus on antanut selvityksen valtuustolle arviointikertomuksen 2024 johdosta tehdyistä toimenpiteistä 9.9.2024.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä. Sidonnaisuuksissa tapahtuneet muutokset käsiteltiin lautakunnassa 20.11.2024 ja ne toimitettiin edelleen valtuustolle tiedoksi 9.12.2024.

Tarkastuslautakunnan esitys kaupunginvaltuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan kaupunginhallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus, lautakunnat ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittävät lokakuun 2025 loppuun mennessä valtuustolle, mihin toimiin niiden vuoksi on ryhdytty.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen havaintojen käsittely

Kaupunginhallitus antoi vastineen vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin. Kysymykset ja niihin saadut vastaukset on tiivistetysti kerätty taulukkoon. **Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaikkiin kysymyksiin on saatu asianmukainen vastine.**

Havainto/kysymys	Hallituksen vastine keskeisiltä osin
Hyvinvointialuelain 14 §:n mukaan hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 ja 7 §:n mukaan kunnan ja hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialue laatii maakunnallisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman yhteistyössä alueensa kuntien kanssa. Lisäksi kunnassa on valmisteltava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, jonka pohjana toimii maakunnallinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Tarkastuslautakunta pitää lasten ja nuorten hyvinvointia tärkeänä. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä monet oppilaat vaihtavat koulua ja koulut ovat aiempaa isompia. Kaikissa kouluissa tulee myös jatkossa olla resurssien lisäksi toimivat prosessit oppilaiden hyvinvoinnin tukemiseen ja koulukiusaamisen ehkäisemiseen. Tarkastuslautakunta kysyy, miten isoissa kouluissa tuetaan oppilaiden hyvinvointia ja pyritään ehkäisemään koulukiusaamista, ja riittäkö hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö ja neuvotteluvelvoite hankalissa asioissa esimerkiksi nuorten pahoinvoinnissa ja millä taholla on kokonaisvastuu rajapinnalla?	Perusopetuksen tavoitteena on perusopetuslain mukaisesti tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetussuunnitelman perusteiden mukaan perusopetus tukee oppilaan kasvua ihmisyyteen, jota kuvaa pyrkimys totuuteen, hyvyyteen ja kauneuteen sekä oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan. Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Kaikissa Lappeenrannan peruskouluissa oppilaiden hyvinvointia tuetaan laajasti. Hyvinvointia tukevia prosesseja ovat esimerkiksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä mielenterveys-taitojen opettaminen, kouluyhteisöön kiinnittymisen tukeminen ja poissaoloihin puuttuminen ja oppimisen tuen järjestäminen. Opiskeluhuoltosuunnitelman sisältämän toimintamallin mukaisesti ehkäistään kiusaamista ja häirintää ja siihen puututaan. Isoissa kouluissa hyvinvoinnin vahvistamiseksi kouluyhteisö on jaettu pienempiin toimintayksiköihin. Näin varmistetaan henkilöstön oppilaantuntemus ja oppilaat oppivat tuntemaan toisensa paremmin. Yhteisöllistä oppilashuoltoa toteutetaan jopa ryhmäkohtaisesti. Oppilaiden hyvinvointia seurataan koulujen ja kunnan tasolla kouluterveyskyselyiden, koulun hyvinvointiprofiilien, yhdenvertaisuus ja tasa-arvokyselyiden avulla. Kouluterveydenhuolto seuraa hyvinvointia yksilötasolla. Opetustoimi johtaa koulutuksen järjestäjän monialaista opiskeluhoollon ohjausryhmää. Ohjausryhmätoiminta on sujuvaa. Opetustoimen edustajat osallistuvat Ekhvan johtamaan maakunnalliseen opiskeluhoollon yhteistyöryhmään. Yhteistyöryhmässä on mahdollista käsitellä myös muita yhteistyöhön liittyviä asioita. Opiskeluhoollon osalta hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö on riittävää. Kunta ja hyvinvointialue ovat juridisesti tasavertaisia toimijoita. Yhdyspinnassa vastuu määrittyy lainsäädännössä määriteltujen tehtävien perusteella.
Lasten ja nuorten liikkumaan aktivointi on tärkeää. Jatkossa palveluverkon tiivistämisen myötä koulukuljetusten piirissä olevien oppilaiden määrä lisääntyy. Koulumatkat vaikuttavat lasten liikkumisen kokonaisuudessa ja on tärkeää saada kompensoitua lasten liikkumattomuuden lisääntyminen. Koulukuljetuksia käyttävät oppilaat eivät myöskään voi välttämättä jäädä koulun jälkeen koululla järjestettäviin harrastuksiin. Tarkastuslautakunta kysyy, miten edesautetaan niiden lasten ja nuorten liikkumista, jotka käyttävät koulukuljetuksia ja miten koulukuljetusten vaikutusta lasten ja nuorten hyvinvointiin seurataan?	Kansallisen Liikkuva koulu tutkimuksen mukaan vähän liikkuvien lasten päivittäisestä reippaasta liikunnasta 40 % tapahtuu koulupäivän aikana. Tämän vuoksi aktiivisella ja hyvin organisoidulla Liikkuva koulu -toiminnalla voidaan lisätä merkittävästi vähän liikkuvien lasten ja nuorten liikuntamääriä. Tämä lisää myös kuljetusoppilaiden päivittäisiä liikuntamääriä. Lappeenrannan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma edellyttää, että lapsilla on mahdollisuus fyysisen aktiivisuuden edistämiseen vähintään tunnin ajan jokaisen koulupäivän aikana. Koulujen vuosisuunnitelmat sisältävät kuvauksen oppilaiden fyysisen aktiivisuuden edistämisestä. Kouluissa toteutetaan muun muassa ohjattua välituntitoimintaa ja oppitunnit sisältävät toiminnallisia työtapoja. Koulujen pihoja on kehitetty monipuolisiksi lähiliikuntapaikoiksi. Kuljetusta odottavilla oppilailla on mahdollisuus ulkoilla koulun pihalla. Kouluille on hankittu polkupyöriä, jotta koulukuljetusten piirissä olevat oppilaat voivat myös siirtyä lihasvoimin retkikohteisiin. Harrastamisen Suomen mallin kerhot ovat koulupäivien välittömässä yhteydessä. Niiden osalta koulukuljetuksia on usein mahdollista sopia siten, että oppilas voi osallistua kerhoon. Kaikkien koulujen osalta tätä ei kuitenkaan ole aina käytännössä mahdollista toteuttaa. Koulukuljetusten vaikutusta lasten ja nuorten hyvinvointiin ei seurata erikseen kaupungin toimesta.

Lasten ja nuorten määrän väheneminen vaikuttaa myös liikuntaseurojen harrastajien määrään. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että käyttäjämäärien väheneminen tai käyttäjien ikäjakauman muutos huomioidaan myös tulevien liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa. Tarkastuslautakunta kysyy, miten lasten määrän väheneminen ja väestön ikäjakauman muutos huomioidaan tulevien liikuntapaikkainvestointien suunnittelussa?	Liikuntapaikkainvestoinneissa tulee entistäänkin tarkemmin huomioida se, että ne soveltuvat mahdollisimman moneen käyttöön ja eri-ikäisille käyttäjille. Sisäliikuntahalli esimerkiksi mahdollistaa lasten ja nuorten harrastamisen, mutta lisäksi se tuo uusia mahdollisuuksia ikääntyneiden liikkumisen edistämiseen. Sisäliikuntahallissa on hyvin pitävä alusta myös liukkailla keleillä muun muassa kävelyn ja juoksun harrastamiseen aikuisille ja senioreille. Myös uuden uimahallin suunnittelussa erittäin tärkeää on huomioida riittävän monipuolinen allasvalikoima muun muassa vesivoimistelu ja vesijuoksu huomioiden sekä tilojen esteettömyys. Lähiliikuntapaikat ovat hyviä esimerkkejä siitä, että ne soveltuvat eri-ikäisten kuntalaisten liikuntaan. Erikoisliikuntapaikkojen lisäksi kuntalaisten perus- ja arkiliikuntaolosuhteiden, kuten ulkoilureitit, pyöräilyreitit, hiihto-olosuhteet, edistäminen palvelee ikään katsomatta kaikkia kuntalaisia.
Tilinpäätöksen toimintakertomuksen mukaan sopimushallinnan osalta esiintyy kehitettävää, mutta sopimushallinnan mahdollisten puutteiden osalta ei ole havaittu erityisiä riskejä. Ostopalvelusopimusten valvontaan liittyen tarkastuslautakunta kysyy, missä määrin kaupunkikonsernissa seurataan hankintasopimusten toimivuutta (esimerkiksi tarkistuskäynnit, laaturaportit ja seurantakokoukset)?	Sopimustoimittajien tilaajavastuun mukaisia lakisääteisiä velvoitteita valvotaan kilpailutusjärjestelmän mahdollistamalla ajantasaisella tiedolla. Sopimusten toteutumista seurataan esimerkiksi työllistämisen, oppisopimus- ja ympäristösertifikaattivelvoitteiden toteutumista. Sopimusaikana seurataan toimitajan ostoraporteista sopimuksen toteutumista ja seurantakokouksia toimitajien kanssa pidetään säännöllisesti sopimuksissa, joissa nimikkeiden vaihtelu vuosi sopimusaikana on runsasta. Sopimusten toteutumista seurataan myös tilaajien palautteiden analysoinnilla.
Sisäisen valvonnan selvontekoon liittyen tarkastuslautakunta kysyy kaupunkikonsernin eettisistä ohjeista. Ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava avattiin Lappeenrannan kaupungilla henkilöstön käyttöön 1.4.2023 lukien ja viimeistään 17.12.2023 myös kaupunkikonsernin yli 50 työntekijää työllistävien yhtiöiden tuli ottaa käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava. Eettinen näkökulma tulee ottaa huomioon kaikessa kaupunkikonsernin toiminnassa. Tarkastuslautakunta kysyy, milloin Lappeenrannan kaupunkikonsernissa valmistellaan kaupunkikonsernia koskeva eettinen ohjeistus?	Eettiset ohjeet ovat käsiteltyssä Lappeenrannan kaupungilla syyskuun 2024 aikana.
Lappeenrannan kaupungin etätyöohjeet on uudistettu vuonna 2021 ja tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan etätyöohjeet on tarkoitus päivittää. Tarkastuslautakunta pitää etätyöohjeistusta tärkeänä, jotta käytännöt ja pelisäännöt ovat kaikille samat. Etätyömäärän vaikutuksia resursseihin ja työtiloihin on tärkeää seurata ja arvioida ja esihenkilöille tulee antaa konkreettisia ohjeita etätyön johtamiseen ja etätyön seurantaan. Tarkastuslautakunta kysyy, miten etätöiden vaikutuksia resursseihin ja työtiloihin seurataan, miten etätyön johtamista kehitetään ja milloin etätyöohjeet on tarkoitus päivittää?	Lappeenrannan kaupungilla on noin 300 henkilöä, jotka tekevät tai joilla on mahdollisuus etätyöhön. Näille henkilöille on järjestetty myös asiaan liittyvää koulutusta, sisältäen esimerkiksi teemoja itsensä johtaminen etätyössä, etätyön ergonomia ja niin edelleen. Työajantarkkailujärjestelmä Solessa on mahdollisuus merkitä, onko työ tehty etänä vaiko läsnä ollen. Konsernipalveluissa on tehty useampi kysely, jossa henkilöstön etätyön tekemistä ja tilojen käyttöä on selvitetty. Esihenkilöille on järjestetty etätyön johtamista koskeva koulutus. Etätyön tekeminen lisääntyi huomattavasti koronapandemian aikana ja sen jälkeen. Nyt asiasta aletaan saamaan myös tutkimustietoa. Tutkimukset ovat osoittaneet, että etätyöhön työn organisoiminen muotona liittyy paljon positiivisia vaikutuksia esimerkiksi työajan joustoina, toimintojen tehostumisena ja työmatkojen vähentymisenä. Toisaalta on kuitenkin havaittu, että työntekijöiden hyvinvointi on sosiaalisten kontaktien vähetessä myös heikentynyt. Työpaikoilla kaivataan läsnäoloa ja sosiaalista vuorovaikutusta. Etätyöohjetta tullessa täsmentämään vielä kuluvaan vuoteen aikana uutta tutkimustietoa hyödynnetään.

3. Kaupungin ja kaupunkikonsernin talouden analyysi

Vuosi 2024 toteutui Lappeenrannan kaupungin talouden osalta selkeästi ylijäämäisenä. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoeron muutoksen jälkeen 35,6 miljoonaa euroa. Tulos oli noin 6,7 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempi ja toteutui selkeästi talousarviota parempana.

Toimintatuottojen kertymä 44,2 miljoonaa euroa kasvoi kokonaisuudessaan 2,3 miljoonaa euroa (5,4 %) edellisestä vuodesta. Myyntituotot kasvoivat 25,5 % eli 2,8 miljoonaa euroa. Merkittävimmin myyntituottojen kertymään vaikutti Imatran joukkoliikenteen maksuosuus (vuoden 2024 alusta aloitti seudullinen joukkoliikenne, mikä toi Imatran kaupungin joukkoliikenteen 2,2 miljoonan euron tuotot ja kulut Lappeenrannan kirjanpitoon). Maksutuottojen 18,0 % kasvua selittää maankäyttösopimusten korvausten tuloutukset. Tuet ja avustukset kasvoivat 3,9 % ja siihen vaikutti Imatran joukkoliikennetuki. Vuokratuotot lisääntyivät 4,7 % ja siihen vaikutti etenkin elinkustannus- ja muihin hintaindekseihin sidottujen vuokrien nousu. Muut tuotot vähenivät 57,5 % eli 2,3 miljoonaa euroa, mikä johtui vuoden 2023 alun kertaluonteisesta 2,9 miljoonan euron erästä (markkinoille vuokrattujen rakennusten myynti Yritystila Oy:lle).

Toimintakulut olivat yhteensä 208,5 miljoonaa euroa ja nousua edelliseen vuoteen nähden oli 1,3 miljoonaa euroa (0,6 %). Henkilöstökulut kokonaisuudessaan kasvoivat 0,6 % edellisestä vuodesta ja palkkakulujen kasvu oli 2,0 %. Palkkojen sopimuskorotukset ja kunta-alan palkkauksen kehittämisohjelma nostivat palkkakuluja noin 4 %, mutta kokonaisuudessaan maltillisempaa palkkakulujen kasvua selittää henkilömäärän väheneminen noin neljälläkymmenellä. Henkilösivukulut taas vähenivät 4,5 %, mikä johtui eläkemenoperusteisen maksun alentumisesta, työttömyysvakuutusmaksuprosentin puolittumisesta ja työnantajan sairausvakuutusmaksuprosentin alenemisesta vuodelle 2024. Palvelujen ostojen 6,2 % kasvuun vaikutti Imatran joukkoliikenteen kulut. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostojen 4,0 % kasvuun vaikutti erityisesti 16,2 % prosentin nousu sähkön ostossa.

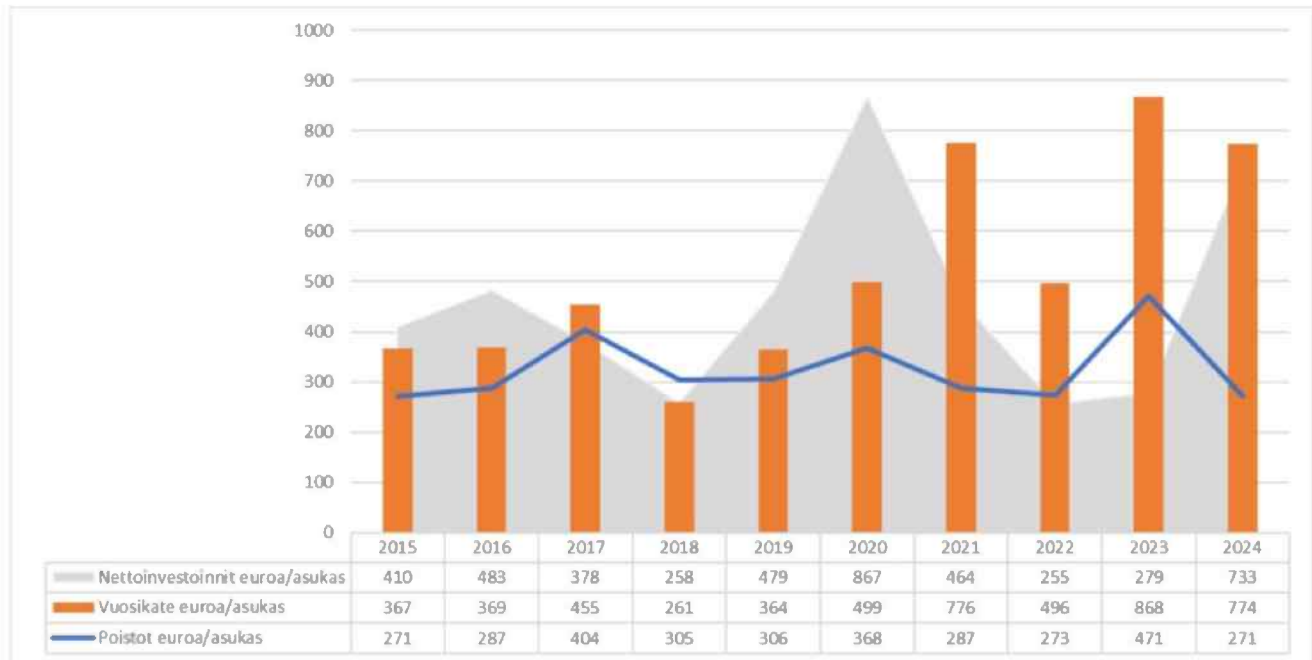
Toimintakate kuvaa toimintakulujen ja -tuottojen välistä erotusta, joka kunnallistaloudessa on aina miinusmerkkinen, koska verotulot ja valtionosuudet esitetään tuloslaskelmassa vasta toimintakatteen jälkeen. Vuonna 2024 toimintakate oli -163,2 miljoonaa euroa.

Verorahoitus eli verotulot ja valtionosuudet yhteensä väheni 7,6 miljoonaa euroa eli 3,5 % vuoteen 2023 nähden. **Verotulojen** määrä oli yhteensä 186,0 miljoonaa euroa eli 3,4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023. **Kunnallisveron** tuoton pieneneminen 3,8 % (5,2 miljoonaa euroa) johtuu sote-uudistuksen niin sanotusta verohännästä, joka näkyi vuoden 2023 verokertymässä. Verohäntä vaikutti myös **yhteisöveroon**, mutta siitä huolimatta yhteisöverokertymä kasvoi 4,0 % (miljoona euroa). **Kiinteistöveron** tuotto parani 2,6 % (0,7 miljoonaa euroa). **Valtionosuuksien** määrä oli 22,9 miljoonaa euroa eli 4,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Varsinaista peruspalvelujen valtionosuutta saatiin 71,3 % vähemmän, mikä johtuu sote-uudistuksen ta-sauseristä. Verotuloihin perustuva tasaus kasvoi 42,8 % ja verotulomenetysten kompensatio pysyi käytännössä ennallaan. Opetus- ja kulttuuritoimen negatiivinen erä oli 7,6 % edellisvuotta pienempi.

Asukasmäärä oli vuoden lopussa 73 369, joten vuonna 2024 väestö kasvoi 353 asukkaalla.

Vuosikate osoittaa kunnan tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikate oli 56,8 miljoonaa euroa, joka on noin 6,6 miljoonaa euroa heikompi kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2024 vuosikate asukasta kohden oli 774,3 euroa. Vuosikate suhteessa poistoihin oli 267,0 % (2023: 183,6 %) eli tulorahoitusta voidaan tästä näkökulmasta pitää riittävänä. Vuoden 2023 poistoihin ja arvonalentumisiin sisältyi 14,5 miljoonaa euroa rakennusten alaskirjauksia ja kertaluonteisia poistoja, kun taas vuoden 2024 poistoihin lisäpoistot ja arvonalentumiset ovat yhteensä 2,3 miljoonaa euroa.

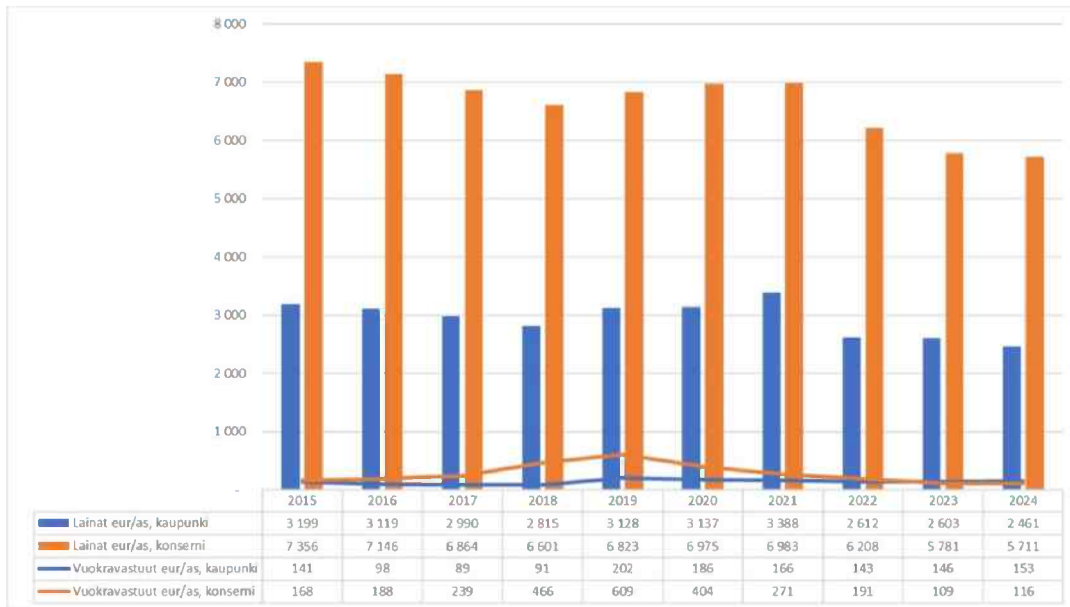
Investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta. Investointeihin käytettiin 733 euroa/asukas, mikä oli 454 euroa/asukas enemmän kuin edellisellä tilikaudella. Vuonna 2024 nettoinvestoinnit kasvoivat noin 33,4 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna.

Kuva 1: Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot 2015–2024, euroa/asukas

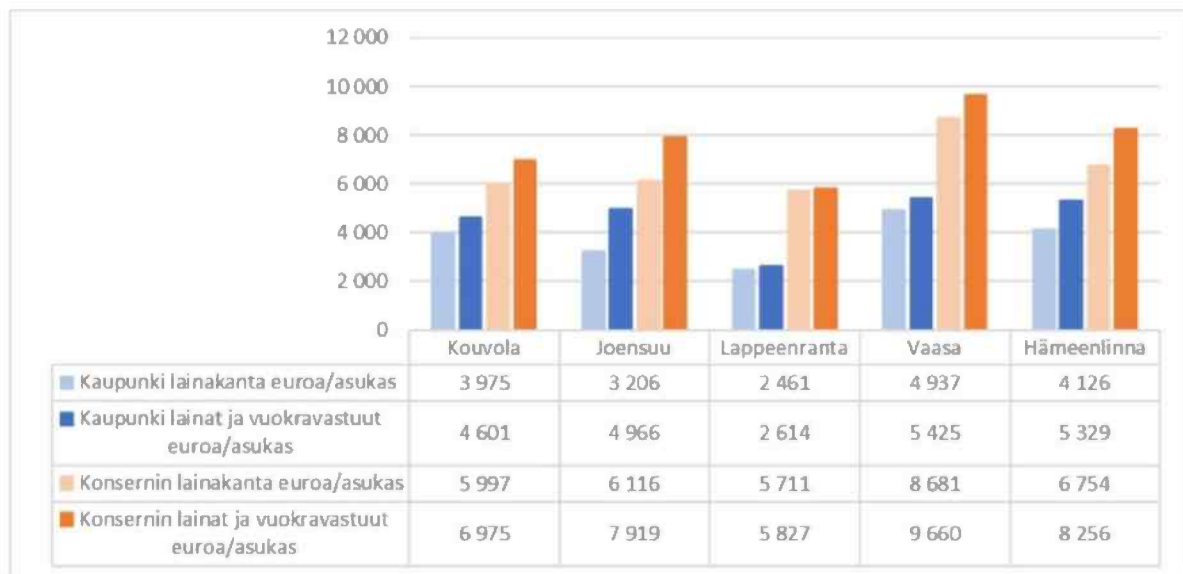
Lainakanta pysyi edellisen vuoden tasolla. Konsernitilin sisältävä lainakanta laski 9,5 miljoonaa euroa, mutta lainakanta ilman konsernitiliä pysyi samana kuin edellisenä vuonna eli 180 miljoonaa euroa. Konsernitilin sisältävä lainakanta oli 31.12.2024 yhteensä noin 180,6 miljoonaa euroa eli 2 461 euroa/asukas ja ilman konsernitiliä 180,0 miljoonaa euroa eli 2 453 euroa/asukas. Kaupungin vuokravastuut (11,2 miljoonaa euroa) ovat kasvaneet edellisestä vuodesta. Konsernin puolella lainakanta (419,0 miljoonaa euroa, viimeksi 422,1 miljoonaa euroa) on pienentynyt, mutta vuokravastuut (8,5 miljoonaa euroa) ovat kasvaneet¹. Seuraavasta kuviosta voidaan havaita, että kaupungin lainat asukasta kohti laskettuna laskivat koko tarkastelujakson 2015–2024 alimmalle tasolle.

¹ Vuoden 2024 vuokravastuut ovat 8.498.378 euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä konsernin vuokravastuut ovat 8.472.667 euroa, mutta vuoden 2024 tilinpäätöksen vertailutiedoissa 2023 vuokravastuut ovat 7.961.950 euroa. Vuoden 2023 lukua on korjattu vuoden 2024 tilinpäätöksen vertailutietoihin.

Kuva 2: Lainat (sis. kaupungin osalta konsernitiilin) ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa 2015-2024

Muihin saman kokoluokan kaupunkeihin verratessa Lappeenrannan asukaskohtainen lainamäärä ja asukaskohtainen lainojen ja vastuiden määrä on sekä kaupungin että kaupunkikonsernin osalta selvästi matalampi. Koko maan tasolla kuntien asukasta kohti lasketun lainakannan keskiarvo on ennakkotietojen mukaan 3.300 euroa/asukas.

Kuva 3: Lainat ja vuokravastuut kaupungissa ja konsernissa verrokkitarkastelu

Toiminnan ja investointien rahavirta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Seuraava kuvio osoittaa, että toiminnan ja investointien rahavirta on kääntynyt laskuun sekä kaupungin että konsernin osalta. Kaupungin tunnusluku on laskenut lähelle vuoden 2021 tasoa, mutta on edelleen positiivinen (1,4 miljoonaa euroa). Konsernin osalta tunnusluku kääntyi negatiiviseksi (-5,5 miljoonaa euroa).

Kuva 4: Toiminnan ja investointien rahavirta ja lainakanta

Talousarvio alittui toimintakatteen osalta 6,3 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon ja 9,0 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Valtuustoon nähden sitovista kehyksistä (toimintakatteen ja irtaimen omaisuuden poistojen summa) ylittyivät rakennusvalvonnan kehys 0,4 miljoonaa euroa ja maaomaisuuden tuottojen kehys 0,5 miljoonaa euroa, kun rakennusvalvonnan maksutuotot ja maaomaisuuden tuotot eivät toteutuneet budjetoidusti rakentamisen ja tonttien kysynnän vuoksi. Merkittävimmin talousarvio alittui kaupunkikehityksen toimialalla (1,2 miljoonaa euroa) ja yhteisissä palveluissa (4,5 miljoonaa euroa). Kaupunkikehityksen alitus tulee joukkoliikenteestä ja maaomaisuuden hallinnasta, yhteisissä palveluissa alitus tulee mm. määrärahavaroista, työttömyysturvan rahoitusosuuksista sekä laskennallisista korvauksista.

Vuonna 2024 kaupungin **omavaraisuusaste** parani 3,5 %-yksikköä ja nousi 61,0 prosenttiin, kun se edellisellä vuonna oli 57,5 %. Konsernin omavaraisuusaste parani myös edellisestä vuodesta 1,5 %-yksikköä ja nousi 47,8 prosenttiin. Omavaraisuusasteen ollessa alle 50 prosenttia, katsotaan velkarasitteen olevan merkittävän suuri. Tunnusluku **suhteellinen velkaantuneisuus** taas kertoo velkojen ja käyttötulojen suhteen. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus parani hieman ja on nyt 93,5 %, kun se edellisellä vuonna oli 94,2 %. Myös konsernitasolla suhteellinen velkaantuneisuus parani hieman ollen 127,5 %, kun edellisvuoden luku on 130,0 %.

Kertynyttä ylijäämää kaupungilla on taseessaan yhteensä 173,8 miljoonaa euroa. Konsernilla kertynyttä ylijäämää on noin 244,7 miljoonaa euroa.

Kuva 5: Ylijäämien kertymä tilikausilla 2015–2024

Investointien toteutuminen

Kaupunki investoi tilikaudella yhteensä 54,7 miljoonalla eurolla (26,3 miljoonalla eurolla vuonna 2023). Investointimenot kasvoivat vuoden 2023 tasosta peräti 28,4 miljoonalla eurolla, mikä johtui useiden aiempina vuosina viivästyneiden hankkeiden toteutuksen käynnistymisestä. Vuonna 2024 investointimäärärahat talousarviolisäyksen jälkeen olivat 76,0 miljoonaa euroa, joten toteuma alittui 21,3 miljoonalla eurolla.²

Investointihankkeista 33,7 miljoonaa euroa kohdistui talonrakennusinvestointeihin. Korvenkylän koulun uudisrakennus valmistui vuonna 2024. Vuonna 2023 käynnistynyt Sammontalon rakentaminen jatkui vuoden 2024 ajan ja rakentamistöihin käytettiin 19,7 miljoonaa euroa. Pääkirjaston peruskorjauksen rakennusvaihe alkoi ja hankkeeseen käytettiin 5,6 miljoonaa euroa. Yhteensä talonrakennuksessa käytettiin uudisrakentamiseen 26,0 miljoonaa euroa ja korjausrakentamiseen 7,7 miljoonaa euroa. Talonrakennusinvestointien budjetista jäi käyttämättä 17,2 miljoonaa euroa, mikä johtuu lähinnä Voiska-talon aloituksen siirtymisestä vuodelle 2025 sekä sisäliikuntahallin töiden käynnistymisestä vasta vuoden lopussa. Yhdyskuntatekniikassa uudisrakentamiseen käytettiin 0,4 miljoonaa euroa ja korjausinvestointeihin 10,1 miljoonaa euroa³.

Kaupunginvaltuusto teki hyvinvoinnin ja sivistyksen toimialan palveluverkkopäätöksen 6.5.2024 ja samalla hyväksyttiin päivitetty talonrakennusinvestointien puiteohjelma 2023–2036. Seuraavan kerran palveluverkkoa tarkastellaan vuosien 2027–2028 aikana.

² Toteumat sisältävät investointien rahoitusosuudet 1,5 milj. euroa vuonna 2024 ja 0,4 milj. euroa vuonna 2023

³ Tilinpäätöksen sivulla 37 mainitaan, että yhdyskuntatekniikan 10,5 miljoonan euron investoinneista käytettiin uudisrakentamiseen 0,4 miljoonaa euroa, ja sivulla 63 todetaan, että uudisrakentamiseen käytettiin 10,4 miljoonaa euroa. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan vuonna 2024 yhdyskuntatekniikassa käytettiin uudisrakentamiseen 0,4 miljoonaa euroa ja korjausrakentamiseen 10,1 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset ja suositukset

Kaupungin tilinpäätös 2024 antaa tilikauden tuloksen, muiden talouden tunnuslukujen ja tilinpäätöksessä selostetun perusteella positiivisen kuvan Lappeenrannan kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudellisesta tilanteesta. Edellisen vuoden poikkeuksellisen korkeaan vuosikatteeseen verrattuna vuoden 2024 vuosikate aleni, mutta oli kuitenkin edelleen hyvällä tasolla. Nettoinvestointimenot kaksinkertaistuivat vuoden 2023 tasosta, mutta vuosikate riitti kattamaan investoinnit, eikä varsinainen lainakanta muuttunut vuoden 2024 aikana.

Kaupungin asukasmäärä jatkoi vuodesta 2022 alkanutta kasvuaan, mitä selittää nettomaahanmuuton kasvu. Positiivisen nettomaahanmuuton pysyvä vaikutus asukasmäärään ja väestörakenteeseen on vielä epävarmaa. Syntyvyyden lasku jatkui ja se yhdistettynä väestön ikääntymiseen on edelleen merkittävä taloudellinen riski.

Vuonna 2024 palveluverkkoesityksen yhteydessä päivitetty pitkän tähtäimen investointien puiteohjelma on edelleen mittava, ja kaupungin olisi jatkossakin saavutettava asettamansa vuosikatetavoite, jotta investointien aiheuttama velkaantuminen pysyisi hallittuna. Päätyvällä valtuustokaudella kaupungin strateginen vuosikatetavoite on ollut 30 miljoonaa euroa. Verorahoituksen tason ennakoitaan kokonaisuudessaan vähenevän vuonna 2026 verrattuna vuoteen 2025, minkä vuoksi vuosikate tulee jäämään alle tavoitetason vuosina 2026–2027. Investointien taso pysyy kuitenkin tavanomaista korkeampana lähivuodet. Kaupungin investointiohjelman sekä tytäryhtiöiden tulevien investointien toteuttaminen tulee kasvattamaan selvästi kaupunkikonsernin lainakantaa ja on erittäin tärkeää, että taloudellisia riskejä hallitaan pitkäjänteisellä taloussuunnittelulla ja mahdollisimman aikaisella ennakkoinnilla.

Kuntatalous on aiempaa herkempi suhdannevaihteluille, kun TE-uudistuksen myötä työllisyyskehityksellä on entistä suurempi vaikutus kuntien talouteen. Kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta siirtyvät palvelut katetaan valtionosuudella, joka määräytyy laskennallisin kriteerein. Kuntien rahoitusosuus työttömyysturvasta laajenee ja aikaistuu vuoden 2023 tasoon perustuen. Tämä tuo kunnille merkittävän riskin siitä, että kuntien rahoitusosuus työttömyysturvasta kasvaa suhdanteen heiketessä, mutta valtio ei osoita tähän rahoitusta. Työttömyysturvan rahoitus siirtyisi tältä osin kunnallisverolla rahoitettavaksi aiheuttaen merkittävää korotuspainetta veroprosenttiin.

4. Lappeenranta 2037 -strategian toteutuminen vuonna 2024

Vuosi 2024 oli Lappeenranta 2037 -strategian kolmas ja toiseksi viimeinen toimeenpanovuosi. Valtuuston vuonna 2021 hyväksymän strategian **visio** on *Kestäviä menestystarinoita* ja strategian mukaan kaupungin toimintaa kohti visiossa asetettua päämäärää ohjaavat **arvot** *rohkeasti, yhdessä ja eteenpäin katsoen*.

Kuva 6: Lappeenranta 2037 -strategian visio, arvot ja kärkihjelmat

Valtuustoon nähden sitoviksi tavoitteiksi strategiassa on asetettu seitsemän **pää tavoitetta** ja niille **mittarit**, lähtötasot ja tavoitearvot vuosille 2025 ja 2037. Lisäksi pää tavoitteiden mittareille on asetettu vuosittain tavoitearvot jokaiselle valtuustokauden talousarviovuodelle. Koko kaupunkikonsernin toiminta tähtää seitsemän pää tavoitteen saavuttamiseen kolmen **kärkihjelman** kautta: *Kasvun kaupunki, Kestävä kaupunki ja Koulutuksen kaupunki*. Lautakunnat ovat asettaneet jokaisessa kolmessa strategian kärkihjelmassa valtuustoon nähden sitovat tavoitteet niin, että tavoitteissa on huomioitu **näkökulmat hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimainen kaupunki** ja jokaiselle tavoitteelle on asetettu mittari.

Strategian toimeenpano tapahtuu toimialojen talousarviomäärärahojen puitteissa. Vaikuttavuudeltaan merkittävien hankkeiden ja toimenpidekokonaisuuksien toimeenpanoa varten on lisäksi varattu vuosittain miljoonan euron strateginen rahoitus. Strategisen rahoituksen käytöstä päättää kaupunginhallitus.

Strategia on ohjannut vuoden 2024 talouden ja toiminnan suunnittelua. Lappeenrannan kaupungin talousarviossa valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet on johdettu kaupungin strategiasta. Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelmansa yhteydessä lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa. Toimialat ovat asettaneet lautakuntaan nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa niin, että jokainen vastuualue on esittänyt jokaisessa kolmessa kärkihjelmassa vähintään yhden tavoitteen, ja tavoitteet on tullut esittää siten, että niiden avulla saadaan kattava kuva vastuualueiden toiminnan onnistumisesta näkökulmat *hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimainen kaupunki* huomioiden.

Strategian kärkihjelmien toimeenpanoa seurataan keskeisten toimeenpano-ohjelmien avulla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2023 kolme keskeistä Lappeenranta 2037 -strategian toimeenpanoon liittyvää toimenpideohjelmaa: elinvoimaohjelma, kaupungin edunvalvontaohjelma sekä kansainvälisyysohjelma (KV 6.2.2023 9–11 §).

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian päämittareiden osalta on edetty kuluvan valtuustokauden aikana osittain tavoiteltuun suuntaan. Valittujen mittarien perusteella strategian seitsemästä päätaavoitteesta **kolme (3)** on saavuttanut vuodelle 2024 asetetun tavoitteen ja **yksi (1)** on kehittynyt tavoiteltuun suuntaan. **Yhden (1)** tavoitteen osalta mittari ei ole kehittynyt tavoiteltuun suuntaan. **Kahden (2)** päätavoitteen osalta toteutumista ei voida arvioida, koska mittaria on päivitetty tai muutettu vuoden 2024 aikana.

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta. **Toimialojen valtuuston nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu ao. toimialan kohdalla.**

LPR2037-strategian päätavoitteet, mittarit ja toteutuminen

Strategian päätavoitteet	Mittari	Lähde Päivittyminen	Lähtötaso	Tavoite 2024	Toteuma 2024*
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Tilastokeskus 1 krt/kk	72 697 (12/2020)	72 800	73 369 (12/2024)
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Tilastokeskus 1 krt/v	29 152 (2018)	30 000	29 403 (2023)
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Tilastokeskus/ Sotkanet 1 krt/v	370,2 (2019)	383	386,6 (2023)
Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Oma laskelma 1 krt/v	-48 % (2020)	-54 %	-52 % (2023)
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helpposti saavutettava **)	Kaupan, matkailu-, ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella	Tilastokeskus/ Suhdannetilasto 1 krt/v	1.310	1.370	-
		(Tilastokeskus/Suhdannetilasto 1 krt/v / päivitetty)	(1.220)	(1.300)	(1.240) (6/2024)
Kaupungin turvallisuus paranee **)	Poliisin katuturvallisuusindeksi	Poliisi 1 krt/v	108,7 (2020)	111	-
	(Poliisin häiriöindeksi)	(Poliisi 2 krt/v)	(55,7)	(80)	(86,5) (12/2024)
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Tilinpäätös 1 krt/v	36,3 M€ (12/2020)	39 M€	57 M€ (12/2024)

* Viimeisin käytävissä oleva tieto

** Tavoitteen mittaria on päivitetty tai muutettu vuoden 2024 aikana, eikä muuttuneelle mittarille ole vuoden 2024 talousarviossa asetettu tavoitetta, johon toteumaa voisi suoraan verrata. Tilinpäätöksessä mittarin tavoitteeksi on merkitty talousarviossa 2025 asetettu tavoitearvo. Tarkastuslautakunta arvioi vuodelle 2024 asetettujen tavoitteiden toteutumista, joten tavoitearvot on merkitty taulukkoon talousarvion 2024 mukaisesti. (Tilinpäätökseen merkityt tavoitteet ja toteumat on esitetty suluissa *kursivoituna*.)

Tarkastuslautakunnan arviointitaulukko

Strategian päätavoitteet	Mittari	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei muutosta lähötötasoon	Ei kehitty-nyt tavoiteltuun suuntaan	Ei voida arvioida
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Kehittynyt ta-voiteltuun suuntaan			
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä			Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Kehittynyt ta-voiteltuun suuntaan			
Kaupunki etenee kohti hiili-neutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Kehittynyt ta-voiteltuun suuntaan			
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan alueella				Ei voida arvioida
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin katuturvallisuusindeksi				Ei voida arvioida
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velan-hoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Kehittynyt ta-voiteltuun suuntaan			

Strategian päätavoitteet ja tarkastuslautakunnan arviointi valtuustokauden aikana

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuustokauden 2021–2024 aikana vuosittain **strategian päätavoitteiden toteutumista**. Valtuustokausi vaihtui syksyllä 2021 ja silloin strategian osalta elettiin eräänlaista nivelvaihetta, kun vanhaa Lappeenranta 2033 -strategiaa saatettiin maaliin ja samalla valmisteltiin uutta Lappeenranta 2037 -strategiaa. Kaupungin uusi LPR2037-strategia hyväksyttiin valtuustossa 1.11.2021. Vuosi 2021 oli Lappeenranta 2033 -strategian viimeinen toteutusvuosi ja vuoden 2021 tilinpäätöksessä valtuustoon ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen raportoitiin vielä Lappeenranta 2033 -strategian mukaisesti.

Vuoden 2022 alussa käynnistyi Lappeenranta 2037 -strategian toteuttaminen. Vuoden 2022 tilinpäätöksestä alkaen tilinpäätöksessä on raportoitu Lappeenranta 2037 -strategian päätavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunta on arvioinut vuosittain päätavoitteiden toteutumista seuraavan taulukon mukaisesti:

Strategian päätavoitteet	Mittari	Lähde	Lähtötaso	Toteuma 2022	Toteuma 2023	Toteuma 2024
Kaupunki on muuttovoittaja, asukasmäärä kasvaa	Väkiluku	Tilastokeskus	72.697 (12/2020)	72.675 (12/2022)	73.016 (12/2023)	73.369 (12/2024)
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Työssäkäyvien määrä	Tilastokeskus	29.152 (2018)	29.377 (2021)	29.602 (2022)	29.403 (2023)
Kaupunki turvaa hyvät koulutuksen ja elämän edellytykset	Koulutustasomittain Koulutusaika peruskoulun jälkeen	Tilastokeskus/ Sotkanet	370,2 (2019)	380,6 (2021)	381,7 (2022)	386,6 (2023)
Kaupunki etenee kohti hiilineutraaliutta	CO ₂ -päästöt vähennystarve strategiakaudella 65 000 tn (-12 prosenttiyksikköä)	Oma laskelma	-48 % (2020)	-47 % (2021)	-44 % (2022)	-52 % (2023)
Kaupungin keskusta on elävä, viihtyisä ja helposti saavutettava	Kaupan, matkailu-, ravitsemus-, taiteen-, viihteen- ja virkistysalan työpaikat keskustan	Tilastokeskus/ Suhdannetilasto	1.412	1.410 (6/2022)	1.320 (6/2023)	-
Kaupungin turvallisuus paranee	Poliisin katuturvallisuusindeksi	Poliisi	108,7 (2020)	105,7 (2022)	97,7 (2023)	-
Kaupungin tulorahoitus on tasolla, joka varmistaa velanhoitokyvyn pitkällä aikavälillä	Vuosikate	Tilinpäätös	36,3 M€ (12/2020)	36 M€ (12/2022)	63 M€ (12/2023)	57 M€ (12/2024)

	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
	Ei voida arvioida

Valtuustokauden 2021–2024 viimeinen vuosi on Lappeenranta 2037 -strategian toiseksi viimeinen toimeenpanovuosi. Lappeenranta 2037 -strategian arviointikysely toteutettiin alkuvuodesta 2025 ja keväällä 2025 strategia raportoidaan valtuustolle.

5. Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta on arvioinut tässä luvussa talousarviossa esitettyjen toimialan perustehtävän ja strategian mukaisten talousarviotavoitteiden toteutumista sekä talousarvion euromääräistä noudattamista. Arvioinnissa on hyödynnetty tilinpäätöksessä raportoituja toteumatietoja.

Yhteiset palvelut

Yhteisiin palveluihin kuuluu konsernijohto, kaupungin tasolla keskitetysti järjestettävät palvelut sekä elinvoimapalvelut. **Konsernijohtoon** sisältyvät valtuuston, hallituksen, vaikuttamistoimielinten ja vaalien menot sekä strateginen viranhaltijajohto. **Keskitetty yhteisten palveluiden** budjetti koostuu koko kaupunkia palvelevista toiminnoista ja määrärahoista, kuten kaupungin ICT-budjetti, henkilöstöpalvelut sisältäen työterveyshuollon, työhyvinvointitoiminnan ja yhteistoimintajärjestelmän, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluhankinnat Meita Oy:ltä sekä eläkemenoperusteinen tasausmaksu. **Elinvoimapalveluiden** vastuualue kattaa elinvoimajohtajan alaiset toiminnot.

Talousarviossa yhteisten palvelujen loppusummaan sisältyy myös tarkastuksen (ulkoinen tarkastus) vastuualueen määräraha.

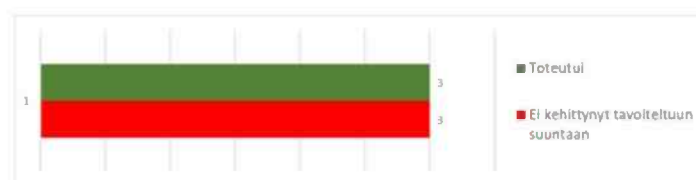
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	
Yhteiset palvelut	
Toimintakate bud.	-35,5 milj. euroa
Toimintakate tot.	-31,0 milj. euroa
Toteuma	87,4 %

Yhteisten palvelujen talousarvio toteutui 4,5 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Alitus tulee pääosin konsernin yhteisistä menoista, joissa on varauksia odottamattomiin menoeriin. Lisäksi työttömyyden heikentymisestä huolimatta kaupungin rahoitusosuus työmarkkinatuesta laski ja toteutuma alitti talousarvion 0,6 miljoonalla eurolla. Kotoutumislain nojalla maksettavat laskennalliset korvaukset kasvoivat viime vuonna huomattavasti ja niiden kertymä tuotti 0,6 miljoonan euron alituksen. Korvaukset käytetään palvelujen järjestämiseen kuluvan ja kahden seuraavan vuoden aikana.

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunginhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat yhteiset palvelut sekä maakunnalliset yksiköt Lappeenrannan hankintapalvelut ja vuoden 2024 loppuun saakka Etelä-Karjalan maahanmuuttopalvelut. Kaupunginhallitukselle oli asetettu valtuustoon nähden sitovat tavoitteet ja niiden mittarit. Kaupunginhallituksella on yhteensä **kuusi (6)** valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella tavoitteista toteutui **kolme (3)**, kun taas kolme (3) tavoitetta ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan.

Kuva 7: Kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginhallitukseen nähden sitovat tavoitteet

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus hyväksyy talousarvioon perustuvan käyttösuunnitelmansa. Yhteiset palvelut on esittänyt käyttösuunnitelmansa yhteydessä kaupunginhallitukseen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteensa. Yhteisten palvelujen tavoitteet on johdettu strategian päätavoitteista ja kaupunginhallituksen valtuustoon nähden sitovista tavoitteista. Yhteiset palvelut ovat esittäneet kaupunginhallitukseen nähden sitovia tavoitteita jokaisessa kolmessa kärkiohjelmassa (kasvun kaupunki, kestävä kaupunki ja koulutuksen kaupunki). Tavoitteet on tullut esittää siten, niiden avulla saadaan kattava kuva yksikön toiminnan onnistumisesta hyvinvoivien asukkaiden ja elinvoimaisen kaupungin näkökulmat huomioiden.

Kaupunginhallitus asetti vuoden 2024 käyttösuunnitelmassa tehtäväalueelleen yhteensä 21 kaupunginhallitukseen nähden sitovaa tavoitetta. Vuonna 2023 lautakuntaan nähden sitovia tavoitteita oli 18 ja kun vuoden 2024 alussa yhteisissä palveluissa aloitti uusi elinvoimapalveluiden vastuualue, muutettiin kaupunkikehityksen toimialalta siirtyneiden yrityspalvelujen ja Greenreality-palvelujen tavoitteet kaupunginhallitukseen nähden sitoviksi tavoitteiksi. Muilta osin kaupunginhallitus päätti pitää vuonna 2023 asetetut tavoitteet ennallaan. Jokaisen vuodelle 2024 asetetun tavoitteen mittarille määriteltiin tavoitearvo ja keskeiset toimenpiteet.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopiste

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2024 arvioinnissa oli yhteisten palveluiden ja konsernihallinnon osalta **elinvoimapalvelut** sekä **osallisuus ja vuorovaikutus**.

Yhteiset palvelut / kaupunginhallitus – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Mittarin arviointi	Tavoit- teen arviointi
Kasvun kaupunki	Edistämme työllisyyden suotuisaa kehittymistä	Työttömyysaste (%) Tilastokeskus	14,1 (12/20)	10,5	14,1	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Vahvistamme Lappeenran- nan asemaa Saimaan ym- päriveroitusena matkailualue- ena	Rekisteröidyt yöpymisvuo- rokaudet Tilastokeskus	332.000 (2020)	420.000	330.729	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Lisäämme asukkaiden luot- tamusta kaupungin päät- öksentekoon	Luottamus-indeksi Kuntaliiton kuntalaiskysely, 1x/valtuustokausi	2,94 (2020)	3,15	2,87 (2024)	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Hoidamme taloutta kestä- västi ja vastuullisesti	Kaupungin lainat/asukas, euroa Tilinpäätös	2.783 (2020)	2.478	2.453	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuk- sen kaupunki	Huolehdimme henkilöstön osaamisen ajantasaisuus- desta	Osaamisen kehittämisen yleisarvosana Henkilöstökysely	4,10 (1–6) 3,42 (1–5) (2021)	4,4	4,94	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui
	Turvaamme yliopiston mahdollisuudet toimia kas- vun moottorina	LUT ja LAB opiskelijamäärä Lappeenrannan kampuk- sella LUT-konsernin antama tieto	8.490 (2021)	9.370	9.964	Kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Toteutui

Konsernihallinto

Konsernihallinnon organisaatio muuttui vuoden 2024 aikana. Uudistus toteutettiin kahtena osapakettina: Ensimmäisessä vaiheessa vahvistettiin kaupungin ylimmän johdon henkilö- ja tehtäväjärjestelyt ja toisessa vaiheessa vahvistettiin muut järjestelyt. Kaupunginhallitus hyväksyi toisen vaiheen järjestelyt sekä uuden konsernihallinnon toimintasäännön 30.9.2024.

Lappeenrannan kaupungin 1.10.2024 voimaan tulleen toimintasäännön mukaan konsernihallinto jakautuu kahteen toimintatasoon: strategiseen ohjaukseen ja kehittämiseen sekä operatiiviseen tasoon. **Strategista ohjausta** ja kaupungin elinvoiman ja kilpailukyvyn kehittämistä johtaa kaupunginjohtaja ja hänen alaisuudessaan muut johtavat viranhaltijat ja toimihenkilöt. Strategiseen ohjaukseen kuuluvat kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja, hallintojohtaja, elinvoimajohtaja, työllisyysjohtaja, henkilöstöjohtaja, kaupunginlakimies sekä muita virkoja ja työsuhteita. **Operatiivinen taso** jakautuu tiimeihin ja tuottaa keskitetysti järjestettävät palvelut.

Konsernihallinnon toimialaa johtaa kaupunginjohtaja ja operatiivisesta toiminnasta vastaa apulaiskaupunginjohtaja. Kaupunginjohtajan viransijaisena ja virkaa tekevänä kaupunginjohtajana on toiminut 31.7.2024 saakka Tuomo Sallinen, kunnes hän siirtyi kaupunginjohtajan virkaan 1.8.2024 alkaen. Talous- ja rahoitusjohtaja Jari Iskaniuksen virkanimike muutettiin apulaiskaupunginjohtajaksi.

Osallisuus ja vuorovaikutus

Osallisuus on Lappeenrannan kaupunkioorganisaatiossa koko kaupunkioorganisaation läpileikkaava toimintamuoto ja sitä toteutetaan koko organisaatiossa. Konsernihallinnon hallintosäännön mukaan hallintojohtaja vastaa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämisestä. Osallisuuden koordinoinnista ja kehittämisestä vastaa konsernihallinto, mutta toimialoilla on omat osallisuusasiantuntijansa. Palkatut/nimetyt osallisuustoimijat ovat osallisuuskoordinaattori (konsernihallinto), vuorovaikutussuunnittelija (kaupunkikehitys) sekä kolme alueraadin sihteeriä oman työn ohella.

Asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen pohja on määritelty Suomen lainsäädännössä. Lappeenrannan kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2020. Ohjelma kokoa yhteen kaupungin osallisuuden periaatteet ja käytännöt sekä linjaa uusien osallistumis-, vuorovaikutus- ja vaikuttamiskeinojen kehittämistä ja käyttöönottoa. Asukkaille osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma on lupaus siitä, että asukkaat ja palveluiden käyttäjät voivat osallistua ja vaikuttaa asioiden, päätösten ja palveluiden valmisteluun ja kaupungin toimintaan. Viranhaltijoille ja päättäjiä osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma toimii toimintaa ohjaavana työkaluna.

Osallisuuden tavoitteet perustuvat LPR2037-strategiaan. Edistämällä osallisuutta ja vuorovaikutusta edistetään kaupungin strategisia tavoitteita eli asukkaiden hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta. Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelman tavoitteena on erityisesti saada asukkaat, yritykset ja yhteisöt yhdessä osallistumaan Meidän Lappeenrannan kehittämiseen, edistää asukkaiden omatoimista tekemistä ja yhteisöllisyyttä ja kasvattaa asukkaiden luottamusta kaupungin päätöksentekoon.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 5.9.2022. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman valmistelussa keskeisessä roolissa ovat lappeenrantalaisten kokemukset ja toiveet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta. Suunnitelman laatimisessa pyrittiin huomioimaan laajasti eri väestöryhmät ja kuulemaan myös eri vähemmistöryhmiä. Suunnitelmassa kuvataan kaupungin palveluiden näkökulmasta keskeisimmät toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi. Konkreettisten toimenpiteiden lisäksi kaupunki lupaa olla ihmisoikeuksille rakentuva kaupunki, jossa kaikki saavat näkyä, kuulua, elää ja osallistua tasa-arvoisina ja yhdenvertaisina ilman minkäänlaista syrjintää. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelman toteutumisesta raportoidaan valtuustolle valtuustokausittain.

Lappeenrannan kaupunki tukee asukkaiden osallisuutta ja arvostaa asukas- ja toimijayhteistyötä voimavarana. Keskeistä asukastoiminnassa on koota hajanaisia mielipiteitä yhteen. Eri toimijoita ovat asukas- ja alueneuvosto, alueraadit (8 kpl), asukasyhdistykset (noin 12 kpl) ja kyläyhdistykset (noin 30 kpl). Asukas- ja alueneuvosto toimii Lappeenrannan kaupunginhallituksen alaisuudessa ja se koostuu alueraatien puheenjohtajista (tavallisista asukkaista), lappeenrantalaisista kaupunginvaltuutetuista ja eri toimialojen viranhaltijoista. Asukas- ja alueneuvosto on yhteistyöelin, jonka kautta saadaan asukkaiden asiantuntemus ja mielipiteet mukaan kunnan eri toimialojen suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelmaa on tarkoitus päivittää ja samalla uudistaa sen ulkoasu ja käytettävyys. Seuraavalle valtuustokaudelle on tavoitteena myös parantaa kuntalaisaloitteiden sisäistä käsittelyä ja käsitteystä tiedottamista.

Elinvoimapalvelut

Yhteisiin palveluihin kuuluvan elinvoimapalveluiden vastuualueen organisaatio päivittyi vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 alussa elinvoimapalveluihin siirtyi konsernipalveluiden tiimeistä elinvoimatiimi (entinen strategiatiimi), työllisyystiimi, viestintä- ja markkinointitiimi, matkailu- ja tapahtumatiimi sekä asiakaspalvelutiimi. Lisäksi elinvoimapalveluihin siirtyi kaupunkikehityksen toimialalta yrityspalvelut ja osa Greenreality-palveluista, jotka yhdistettiin yhdeksi yrityspalvelutiimiksi. Syksyllä 2024 toteutetun konsernihallinnon organisaatiomuutoksen yhteydessä myös elinvoimapalvelujen vastuualueen tiimeissä tapahtui joitakin muutoksia. Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteinä vuoden 2024 arvioinnissa oli elinvoimapalveluista kansainväliset asiat ja asiakaspalvelu (1.10.2024 alkaen yhteyspalvelut), matkailu ja tapahtumat, viestintä ja markkinointi, yrityspalvelut, työllisyys/TE-uudistus sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Kansainväliset asiat ja asiakaspalvelu

Konsernihallinnon organisaatiomuutoksen yhteydessä kansainväliseen toimintaan ja asiakaspalveluun ja liittyvät tehtävät keskitettiin yhteyspalvelut-tiimiksi, jota johtaa yhteyspäällikkö. Ennen organisaatiomuutosta yksi konsernihallinnon tiimeistä oli asiakaspalvelutiimi ja kansainvälisistä asioista vastasi kansainvälisten asioiden päällikkö (1.10.2024 alkaen yhteyspäällikkö).

Kansainvälisiin asioihin merkittävimmin vaikuttanut tekijä on ollut Venäjän hyökkäyssota. Heti hyökkäyssodan alettua kaikki Venäjä-yhteistyö lakkautettiin ja kansainvälisten toimintojen painopiste siirtyi länteen. Ukrainalaisen Tšernihivin kaupungin kanssa solmittiin ystävyyskaupunkisopimus tammikuussa 2023. Ulkomaisen median kiinnostus Lappeenrantaan kohtaan on ollut suurta Venäjän hyökkäyssodan jälkeen, mutta mediavierailujen määrä on tasaantunut vuonna 2024.

Kansainvälisten toimintojen strategiasta johdetut painopisteet on määritelty kaupunginvaltuuston 6.2.2023 hyväksymässä LPR2037-strategian kansainvälisyysohjelmassa. Painopisteet ovat **saavutettavuuden parantaminen, kansainvälisten yritysten, osaajien ja matkailijoiden houkuttelu, EU-edunvalvonta ja -rahoitus, kansainväliset kumppanuudet sekä kansainvälisyysosaamisen edistäminen**. Kansainvälisyysohjelmassa on määritelty myös painopistealueiden toimenpiteet ja vastuut. Kansainvälisyysohjelma linkittyy LPR2037-strategian edunvalvonta- ja elinvoimaohjelmiin. Kansainvälisyys on eri toimintoja läpileikkaava teema, ja kaupungin toimialat toteuttavat kaupungin kansainvälisyyttä.

Vuonna 2024 Lappeenranta on tehnyt yhteistyötä EU-komission kanssa keskittyen itärajan kysymyksiin, energiainvestointeihin ja Saimaan vesiliikenteen edistämiseen. Alueen yritysten kanssa järjestettiin matchmaking-tapahtuma Intian suurlähetystölle ja intialaisille IT-yrityksille. Lappeenrannassa vierailivat Kanadan, Saksan, Viron ja Tšekin suurlähetystöt, ja Suomen Berliinin suurlähetystö toi kaupunkiin merkittäviä saksalaisia medioita. Toukokuussa tehtiin ystävyyskaupunkivierailu Schwäbisch Halliin ja Koldingin, Tšernihivin ja Schwäbisch Hallin edustajat osallistuivat Lappeenrannan 375-vuotisjuhliin.

Koulut toteuttavat opetussuunnitelman mukaista kansainvälisyyskasvatusta. Erasmus-vaihto on aktiivista ja koulut osallistuvat kansainvälisiin hankkeisiin. Kansainvälinen liikkuvuus (henkilömäärä) on kaupunginhallitukseen nähden sitovan tavoitteen mittari. Tavoitteena on edistää oppilaiden ja henkilöstön kansainvälistymistä ja kansainvälisten verkostojen rakentamista. Yhteensä vuonna 2024 oli 328 matkaa/matkustajaa (sama henkilö on voinut tehdä useamman matkan). Henkilöstön matkoja oli 185 (joista opettajia 109) ja lasten ja nuorten matkoja 143. Matkat tehtiin pääosin Eurooppaan, yksi matka suuntautui USA:han ja yksi Kiinaan. Kansainvälinen liikkuvuus ei ole parantunut koronaa edeltävälle tasolle.

Kansainvälisten toimintojen näkökulmasta kaupungin toimintaympäristössä on viime vuosina tapahtunut isoja muutoksia. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä kansainvälisyysohjelmassa on huomioitu Venäjä-yhteistyön lakkauttamisesta johtuvat muutokset. Kansainvälisyysohjelma on kansainvälisyysasioiden parissa työskentelevien operatiivinen työkalu, jota päivitetään tarvittaessa. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kansainvälisten toimintojen painopisteet johdetaan strategiasta myös jatkossa ja tarvittaessa painopisteitä päivitetään.**

Asiakaspalvelu palvelee sekä kuntalaisia että toimialoja kaupungin palveluihin liittyvissä kysymyksissä Asiakaspalvelukeskus Winkissä, joka toimii kaupungintalon ensimmäisessä kerroksessa. Winkissä toimii neljän hengen tiimi: kolme asiakasneuvojaa sekä asiakasneuvontakoordinaattori. Asiakaspalvelu palvelee sekä kuntalaisia että toimialoja kaupungin palveluihin liittyvissä kysymyksissä. Suurin asiakasryhmä on joukkoliikenteen asiakkaat ja seuraavana tulee kulttuuripalvelut eli kaupunginteatteri, kaupunginorkesteri sekä muut tapahtumanjärjestäjät, jotka ostavat lipunmyynnin Winkin kautta. Winkillä on myös tärkeä rooli vieraskielisten asukkaiden palvelemissa. Se vastaanottaa kaupunkiin muuttaneiden ulkomaalaisten kouluun ilmoittautumisia sekä neuvoo ja avustaa varhaiskasvatushakemuksissa.

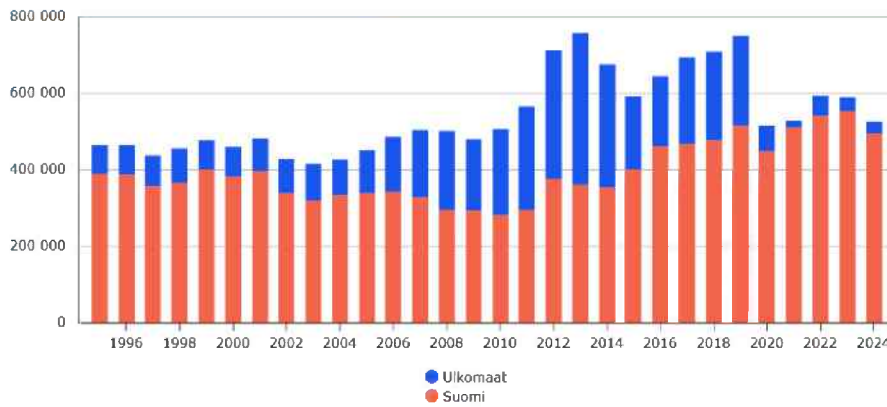
Asiakaspalvelupiste Winkissä oli vuoden 2024 aikana 18.447 asiakaskohtaamista (18.398 asiakaskohtaamista vuonna 2023). Myynti 748.000 euroa kasvoi 10 % edelliseen vuoteen verrattuna. Winkkiin tullaan useimmiten paikan päälle ja muita yhteydenottokeinoja käytetään vähemmän. Käytössä on myös asiakaspalvelun chat-palvelu, mutta vain 1 % asioi chatin kautta vuonna 2024. Asiakastytytyväisyyskyselyn tulosten mukaan palvelu on asiantuntevaa ja ystävällistä. Asiakastytytyväisyyskyselyn arvosana on viime vuosina noussut ja vuonna 2024 asteikolla 1–5 annettu arvosana oli 4,45 (4 vuonna 2023).

Matkailu ja tapahtumat

Konsernihallinnon matkailu ja tapahtumat -tiimi keskittyy kaupungin matkailun edistämiseen sekä tapahtumatoimintaan. Tiimiä johtaa matkailu- ja tapahtumapäällikkö. Tiimiin kuuluu 14 henkilöä.

Lappeenrannan matkailu- ja tapahtumapalveluiden tavoitteena on edistää kaupungin tunnettavuutta matkailukohteena sekä tukea paikallisen tapahtumatoiminnan ja matkailupalveluiden kasvua ja osaltaan rakentaa vilkasta kaupunkikulttuuria. Matkailu- ja tapahtumapalvelut tekee yhteistyötä matkailuyrittäjien ja tapahtumajärjestäjien kanssa, neuvoo ja kokoaa kohteet sekä palvelut. Yhteistyöllä on tarkoitus tavoitella tapahtumia, jotka lisäävät kaupungin tunnettuutta tapahtumapaikkana, tuovat kaupunkiin lisää matkailijoita ja tukevat paikallisen ja elinvoimaisen tapahtumatoiminnan kasvua.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovan tavoitteen ”Vahvistamme Lappeenrannan asemaa Saimaan ympärivuotisen matkailualueena” mittarina on rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet ja tavoitteena vuodelle 2024 oli 420.000 yöpymisvuorokautta. Toteutunut yöpymisten määrä vuonna 2024 oli 330.729 vuorokautta (382.151 vuorokautta vuonna 2023). Matkailijoista lähes 95 % oli kotimaisia. Eniten ulkomaisia matkailijoita tuli Saksasta, Ruotsista ja Alankomaista. Rekisteröidyissä yöpymisvuorokausissa ei näy mm. Airbnb- ja mökkimajoittuminen.

Kuva 8: Yöpymiset majoitusliikkeissä Etelä-Karjalassa 1995-2024. Lähde: Tilastokeskus, majoitustilasto

Matkailu- ja tapahtumatiimin tavoitteena on kehittää matkailu- ja tapahtumatoiminnan ympärivuotisuutta ja mittarina on yli sadan kävijän tapahtumaviikonloppujen määrä. Vuoden 2024 aikana tapahtumaviikonloppuja oli 40 (39 viikonloppua vuonna 2023). Tavoitteeseen päästiin 42 tapahtumakumppanuuden ja kaupungin omien tapahtumien ansiosta. Lappeenranta-salissa ja kaupungintalolla järjestettiin noin 100 tilaisuutta vuonna 2024 (99 tilaisuutta vuonna 2023).

Kaupungin 375-juhlaviikot järjestettiin elokuussa 2024. Juhlaviikkojen 11 tapahtumassa oli yhteensä lähes 40.000 kävijää. Kaupunki tuki tapahtumakumppanuudella kuutta juhlaviikkojen tapahtumaa yhteensä 54.310 eurolla. Kaksi juhlaviikkojen tapahtumaa järjestettiin kaupungin omana tuotantona ja kolme tapahtumaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yksittäisistä tapahtumista eniten kävijöitä keräsi Taidekoulu Estradin kanssa toteutettu kaksipäiväinen Sataman Valot (noin 12.000 kävijää) ja kaupungin omana tuotantona toteutettu LPR 375 -juhlapäivä (noin 6.500 kävijää).

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että Lappeenranta, goSaimaa ja Imatran kaupunki kehittävät matkailua yhdessä. Matkailutoimijoille järjestettävät koulutukset ovat myös tärkeitä. **Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunki tarvitsee matkailukohteiden kehittämistä sekä uusia matkailutuotteita.** Myös vetovoimaiset tapahtumat ovat tärkeitä ja vaikuttavat kunnan elinvoimaan.

Kuva 9: Lappeenranta 375-juhlapäivä linnoituksessa

Viestintä ja markkinointi

Viestintä ja markkinointi -tiimiin keskitettiin 1.10.2024 alkaen viestinnän ja markkinoinnin tehtävät. Tiimiä johtaa viestintä- ja markkinointipäällikkö. Vuonna 2024 viestinnän tiimissä oli 7 henkilöä. Asiantuntijatiimi tekee näkyväksi kaupungin strategiaa ja toimintaa koordinoimalla kaupungin sisäistä ja ulkoista viestintää sekä sisälöntuotantoa. Viestinnän ja markkinoinnin keinoin parannetaan mielikuvaa Lappeenrannasta nykyisten ja potentiaalisten asukkaiden ja yritysten silmissä.

Viestintä- ja markkinointitiimin laajaan tehtäväkenttään kuuluu mm. henkilöstön viestintäosaamisen kehittäminen, strategian jalkauttaminen viestinnän keinoin, viestinnän asiantuntijatehtävät ja digitaalisen viestinnän tekniset ratkaisut. Lisäksi tehtäviin kuuluu kaupungin markkinoinnin operatiivinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen, Lappeenranta-brändin kehittäminen ja tunnettuuden edistäminen sekä vuoden 2025 alusta graafinen suunnittelu talon sisäisenä toimintona ja kulttuuripalvelujen osallisuustyön kehittäminen.

Vuonna 2024 valmisteltiin viestintäohjeen tilalle uudet viestinnän periaatteet, jotka kaupunginhallitus hyväksyi 17.6.2024. Viestinnän periaatteet ohjaavat kaupungin viestinnän suunnittelua, toteuttamista ja kehittämistä. Lisäksi viestinnän periaatteet toimivat perustana viestinnän käytännöille, joista ohjeistetaan henkilöstöä tarkemmin erikseen esimerkiksi viestinnän yleisiin operatiivisiin linjauksiin, digitaaliseen viestintään ja kriisiviestintään liittyen. Viestinnän periaatteet perustuvat 1) viestinnän laaja-alaiseen lainsäädäntöön ja erityisesti kuntalakiin, 2) kaupungin strategiaan, sen visioon ja arvoihin sekä 3) ajatukseen, että viestintä on johtamista ja johtaminen on viestintää. Viestintä on koko organisaation yhteinen strateginen työkalu, josta koko organisaatiolla on yhteinen näkemys.

Viestinnän periaatteiden mukaan viestimällä tarjotaan ajantasaista tietoa kaupungin toiminnasta, palveluista, suunnitelmista ja päätöksistä sekä niiden vaikutuksista, ja sujuvalla viestinnällä luodaan niin asukkaille kuin henkilöstöllekin edellytyksiä osallistua yhteisten asioiden suunnitteluun ja päätöksentekoon. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntalaisille annetaan kaupungin toiminnasta oikeaa tietoa tarkoituksenmukaisia viestintäkanavia käyttäen.**

Yrityspalvelut

Yrityspalvelut-tiimi muodostettiin konsernihallintoon vuoden 2024 alussa, kun kaupunkikehityksen toimialalta siirtyi yrityspalvelut ja osa Greenreality-palveluista konsernihallintoon elinvoimajohtajan alaisuuteen. Tiimiä johtaa elinvoimapäällikkö ja tiimiin kuuluu 16 henkilöä.

Yrityspalvelujen tehtävänä on palvella yrityksiä niin perustamisneuvonnan, toimivien yritysten neuvonnan, sijoituspalvelujen, energia- ja ympäristö- ja vastuullisuusasioiden kuin kehittämishankkeiden valmistelun ja toimeenpanon osalta. Lisäksi yrityspalvelut ylläpitää ja rakentaa elinvoimaan liittyviä eurooppalaisia verkostoja. Yrityspalvelujen päätavoite on luoda yrityksille edellytyksiä kannattavaan ja kasvavaan liiketoimintaan ja sitä kautta lisätä työpaikkoja alueelle.

Vuonna 2024 Lappeenrannan yrityspalvelut tarjosi palveluita Lappeenrannassa, Savitaipaleella ja Taipalsaarella. Yrityksiä perustettiin 519 ja niistä 14,8 % perustettiin yrityspalveluiden tuella. Yrityksistä 474 perustettiin Lappeenrannassa. Yrityspalveluiden tuella perustettujen yritysten suhteellinen osuus oli vuonna 2024 hiukan suurempi kuin vuonna 2023, mutta osuus oli kuitenkin edelleen melko alhainen.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lappeenrannassa perustettuja yrityksiä (kpl)	307	330	352	448	425	519*
Yrityspalveluiden neuvonnan tuella perustetut (kpl)	80	84	111	95	53	77
Yrityspalveluiden neuvontaa saaneiden osuus (%)	26,1 %	25,5 %	31,5 %	21,2 %	12,5 %	14,8 %

*vuoden 2024 luku sisältää 45 Savitaipaleella ja Taipalsaarella perustettua yritystä. Yrityksistä 474 perustettiin Lappeenrannassa.

Yrityspalveluiden tuella perustettujen yritysten tilannetta seurataan kysymällä yrityksiltä puolen vuoden, kahden vuoden ja viiden vuoden jälkeen niiden toiminnasta. Vuonna 2017 perustetuista yrityspalveluiden neuvonnan kautta kulkeneista yrityksistä kahden vuoden jälkeen toiminnassa on ollut 97 % ja viiden vuoden jälkeen 80 %. Vuonna 2018 yrityspalveluiden tuella perustetuista on ollut kahden vuoden jälkeen toiminnassa 95 % ja viiden vuoden jälkeen 87 %. Suomen Uusyrityskeskukseen vaikuttavuustutkimuksen mukaan yrityspalveluiden tuella vuosina 2017–2023 perustettujen yritysten (596 kpl) eloonjäämisprosentti on 90 %. SUK:n tutkimuksen mukaan yritykset työllistävät yhden vuoden jälkeen 1,3 henkilöä ja viiden vuoden jälkeen 2,6 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan vuonna 2024 yrityspalvelutapahtumia oli 1.334 kpl. Vuonna 2024 kontaktoitiin 200 avainyritystä (19 vuonna 2023). Lisäksi kaupungin johto vieraili yli 100 yrityksessä vuoden aikana.

Vuosittain järjestettävän suunnittelutalkoot-tapahtuman kautta yrittäjät voivat tuoda esille ideoita ja kehittämisehdotuksia. Marraskuussa 2023 järjestetyssä tapahtumassa kehittämisideoita saatiin 163 kpl ja vuonna 2024 niistä toteutettiin 122. Vuonna 2024 suunnittelutalkoiden aiheena oli alueen elinvoimaisuuden parantaminen ja tähän liittyen järjestettiin kuusi toimialakohtaista työpajaa, haettiin yhteiset kehittämistavoitteet (26 kpl) ja ideoitiin konkreettisia toimenpiteitä (170 kpl), joilla tavoitteet viedään käytäntöön.

Lappeenrannan kaupunki rahoittaa myös LAB-ammattikorkeakoulun tuottamaa Business Mill -yrityshautomo-toimintaa. Business Mill toimii tiiviisti yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin yrityspalveluiden kanssa. Vuonna 2024 asiakkaita oli 200, joista 143 oli yrityksiä ja 57 yrittäjäksi aikovia tiimejä. Asiakasyrityksistä 74 piti kotipaikkansa Lappeenrannassa ja tiimeistä Lappeenrannassa oli 42 (opiskelijat kirjoilla Lappeenrannassa). Palvelun tuella perustettiin 9 yritystä, joista 6 perustettiin Lappeenrantaan. Yhteensä 39 uutta työpaikkaa syntyi yhdeksään perustettuun yritykseen (2-3 hengen tiimejä) sekä 16 maakunnassa toimivaan yritykseen, jotka ovat vuoden 2024 aikana palkanneet Business Mill -asiakkuuden aikana uuden työntekijän. Yrityksistä 75 on hyödyntänyt liiketoiminnassaan LUT/LAB-osaamista.

Yrityspalveluissa tehdään tiivistä yhteistyötä LUT/LAB-kampusalueen kanssa. Kampuksella toimii LUTES (LUT Entrepreneurship Society), joka on LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden yrittäjyyssyhteisö. Kampusalueen kanssa järjestetään tapahtumia. Loppuvuodesta 2024 otettiin käyttöön kansainvälisyyssetelit, joiden myötä tavoitteena on, että yritykset palkkaavat ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita. Lisäksi on kaikille Lappeenrannan korkeakouluopiskelijoille suunnattu uraseteli sekä Saimaan ammattiopisto Sampon opiskelijoille suunnattu duuniseteli. Tapahtumia on mm. Sampon kanssa Työlle tekijänsä ja LUTin kanssa vastaava on Duuni-Day.

Lappeenrannan elinvoimaa, yritysmuotoisyyttä ja imagoa mittaavat tutkimukset

Etelä-Karjalan yrittäjät toteuttaa yrityksille vuosittain **kyselyn** kaupungin yrityksille suunnatuista palveluista. Vuonna 2024 kyselyssä saatiin aiempaa parempi arvosana 7,55 (asteikko 4–10). Tulokset ovat nousseet vuodesta 2021 alkaen (6,6 vuonna 2021, 6,9 vuonna 2022 ja 7,19 vuonna 2023).

Suomen Uusyrityskeskus SUK:n toimintakonseptiin sisältyy palvelutyytyväisyyskysely aloittaville yrittäjille. Asteikolla 1–5 yrityspalveluiden asiakaspalautteen keskiarvo 2024 oli perustamisneuvonnan osalta 4,86

(asteikko 1–5) ja NPS (suositteluindeksi) oli 100. Jo toimivien yritysten osalta asiakaspalautteen keskiarvo oli 4,74 ja NPS oli 83,3.

Taloustutkimuksen imagotutkimuksessa Lappeenrannan kaupungin sijoitus koheni huomattavasti, kun sijoitus vuotta 2024 koskevassa tutkimuksessa oli 23/53 (vuonna 2023 sijoitus oli 49/53). Vuonna 2023 kyselyssä mukana olevaa kunta- ja kaupunkimäärää kasvatettiin niin, että mukana on kaikki yli 20 000 asukkaan kaupungit. Aiempina vuosina tutkimuksessa on ollut mukana 36 kaupunkia ja Lappeenrannan kaupungin sijoitus vuonna 2022 oli 30/32. Kokonaisvaikutelma kunnasta sai arvosanan 7,48 (6,90 vuonna 2023, asteikko 4–10). Kokonaisvaikutelma elinkeinoyhtiöstä sai arvosanan 7,50 (7,13 vuonna 2023, asteikko 4–10).

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n **Kuntaranking-tutkimus toteutettiin jälleen vuonna 2025**. Tutkimuksessa on mukana 25 seutukuntaa. Vuoden 2025 tutkimuksessa Lappeenrannan seutukunnan sijoitus oli 16/25 (21/25 vuonna 2023). Sijoitus koheni kaikilla vertailun osa-alueilla.

Suomen yrittäjien **Kuntabarometri**-kysely toteutetaan joka toinen vuosi ja vuoden 2024 kysely toteutettiin alkuvuoden 2024 aikana. Lappeenrannan sijoitus suurten kuntien tilastossa koheni aiempiin vuosiin nähden, kun sijoitus vuoden 2024 kyselyssä oli 10/21 (arvosana 2,93) ja vuonna 2022 sijoitus oli 18/21 (arvosana 2,63).

Työllisyyden edistäminen

Konsernihallinnon organisaatiomuutoksen yhteydessä kaupungin oma työllisyyden edistäminen yhdistettiin hallinnollisesti osaksi yrityspalveluja niin, että kaupungin työllistämisen edistämisestä ja sen kehittämisestä vastaa elinvoimapäällikkö.

Kaupungin työllisyyden edistämisen määrärahasta merkittävä osa käytetään palkkatukityöllistämiseen. Vuonna 2024 työllistettyjä on ollut noin 128 eli keskimäärin 60 henkilöä kuukaudessa. Aktiivisia yhdistyskumppaneita on ollut 15 ja yhdistyksiin työllistettyjä on ollut 21. Lisäksi on ollut jaossa erilaisia seteleitä (esim. kesätyösetelit ja duunisetelit).

Työmarkkinatuen kuntaosuus siirtyi vuoden 2023 alusta kaupungin budjettiin ja kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Vuonna 2024 työmarkkinatuen kuntaosuus oli 5,15 milj. euroa (5,4 miljoonaa euroa vuonna 2023).

Lappeenrannan työttömyysaste oli joulukuussa 14,1 % (2023 12,5 %). Pitkäaikaistyöttömiä oli vuoden 2024 joulukuussa 1.156 (993 joulukuussa 2023) ja alle 25-vuotiaita työttömiä oli 620 joulukuussa 2024 (515 joulukuussa 2023). Myös avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt.

Vuoden 2025 aikana kaupungin omaa työllistämistoimintaa on tarkoitus kehittää yhdessä Etelä-Karjalan kuntien ja Etelä-Karjalan työllisyysalueen kanssa.

Etelä-Karjalan työllisyysalue aloitti toimintansa vuoden 2025 alussa. Työllisyysalueen toiminta perustuu yhteistoimintasopimukseen. Etelä-Karjalan kaikki maakunnat tekivät keväällä 2023 päätöksen sitoutumisesta Etelä-Karjalan työllisyysaluevalmisteluun ja kotoutumispalvelujen uudelleen organisointiin, jossa Lappeenrannan kaupunki toimii vastuukuntana kuntien järjestämismallilla olevien työvoima- ja kotoutumispalvelujen osalta vuoden 2025 alusta. Etelä-Karjalan työllisyysalueen muodostavat Lappeenrannan ja Imatran kaupungit sekä Lemin, Luumäen, Parikkalan, Rautjärven, Ruokolahden, Savitaipaleen ja Taipalsaaren kunnat. Yhteistoimintasopimus on hyväksytty kaikkien kuntien valtuustoissa ja on kuntalain 52 §:n mukainen sopimus kuntien yhteisestä toimielimestä, jossa Lappeenrannan kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana kuntien vastuulla olevien lakisääteisten julkisten työvoimapalvelujen (380/2023) ja kotoutumista edistävien palvelujen (681/2023) osalta. Sopimuksessa sovitaan edellä kuvattujen palvelujen asianmukaisesta järjestämisestä

sekä kustannustenjaosta. Etelä-Karjalan kunnat muodostavat sopimuksella yhteistoiminta-alueen eli työllisyys-alueen, jonka yhteisenä toimielimenä ja työvoimaviranomaisena toimii Lappeenrannan kaupunginhallituksen alainen Etelä-Karjalan työvoima- ja maahanmuuttopalvelujen lautakunta. Lautakunnan työ käynnistyi keväällä 2024 ja lautakunnassa on edustus kaikista Etelä-Karjalan kunnista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

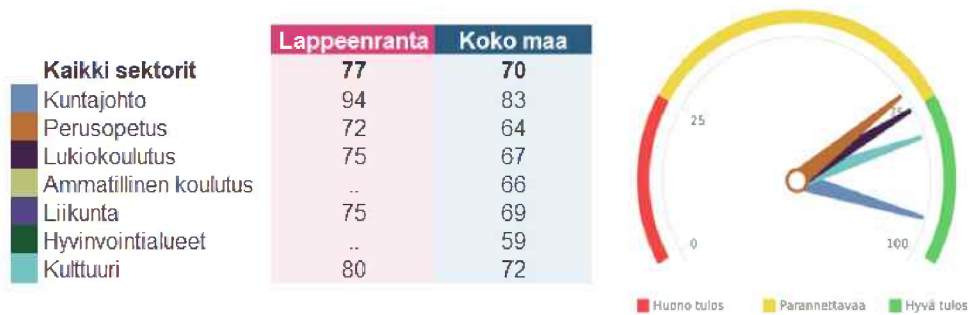
Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa ja 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee huomioida kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021, 6 §) mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet, raportoitava vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä valtuustolle (vuosittainen hyvinvointiraportti) sekä valmistettava valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma valtuustolle (valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma). Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tehtävä yhteistyötä myös muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Lappeenrannan kaupungilla hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu on hyvinvointiasiantuntijalla. Kaupungilla toimii monialainen hyvinvointityöryhmä, joka kokoontuu 4 kertaa vuodessa. Työryhmässä on mukana kaupungin vastuualueet, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, järjestöt, seurakunta, poliisi ja nuorisovaltuusto. Hyvinvointialue koordinoi ehkäisevää päihdetyötä. Kaupunki on myös aktiivisesti mukana maakunnallisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmässä ja eri alatyöryhmissä. Hyvinvointialue on tärkeä kumppani. Kaupungin HYTE-työn toimenpiteissä panostetaan maakunnallisiin kärkitavoitteisiin.

Lappeenrannan kaupungin laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ”Kestävää hyvinvointia yhdessä” valtuustokaudelle 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 6.2.2023. Valtuustokaudelle 2021–2025 laadittu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tukee kaupungin strategian päätavoitteiden toteutumista väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Kaupungin hyvinvointikertomus pohjaa kaupungin strategiaan tavoitteisiin ja toimenpiteet on luokiteltu maakunnallisen laajan hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 päätavoitteiden alle eri ikäryhmät huomioiden.

Laajaan suunnitelmaan pohjautuva vuosittainen hyvinvointiraportti ja -suunnitelma 2023–2024 hyväksyttiin valtuustossa 3.6.2024. Tavoitteet vuodelle 2024 jaoteltiin ikäryhmittäin sekä maakunnallisesti yhteisesti valittuihin pääteemoihin *terveelliset elintavat*, *mielen hyvinvointi* ja *työllisyyden edistäminen*. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 5.5.2025 Lappeenrannan kaupungin laajan hyvinvointikertomuksen raportin 2021–2025, johon sisältyi vuosien 2024 ja 2025 aikana tehtyjen toimenpiteiden raportointi. Lisäksi vuonna 2025 valmistellaan uusia laajoja hyvinvointisuunnitelmia alueellisesti ja paikallisesti vuosille 2026–2029.

TEA-viisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämä vertailutietojärjestelmä, joka tarjoaa tietoa siitä, miten kunnat ja hyvinvointialueet edistävät asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia. Viisarin avulla voidaan arvioida hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn suuntaa.

Kuva 10: TEA-viisarin tulokset 2024 Lappeenranta ja koko maa

Vuoden 2023 alusta alkaen kunnille otettiin käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannustin on kirjattu laissa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden 15 §:ssä "hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa" (618/2021). Kannustin on yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen ja kunta voi käyttää saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kerroin esitetään asteikolla 0–100, joka on indikaattoreiden keskiarvo. **Vuonna 2024 Lappeenrannan kaupungin HYTE-kerroin oli 68 (20,3 euroa/asukas eli noin 1,5 miljoonaa euroa).**

Kuva 11: Kuntien HYTE-kertoimen indikaattorit

Lappeenranta 2037 -strategiassa ja talousarviossa on asetettu useita hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen liittyviä tavoitteita. Kaikissa valtuustoon nähden sitovissa tavoitteissa on huomioitu näkökulmat hyvinvoivat asukkaat ja elinvoimainen kaupunki. Asukkaiden hyvinvoinnin näkökulmasta asetettuja tavoitteita on yhteensä 14 ja niitä on kaikilla toimialoilla. Tarkastuslautakunta on arvioinut toimialojen tavoitteiden toteutumista ao. toimialan kohdalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan muun muassa arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tällä oikeutuksella tarkastuslautakunta voi ottaa aktiivisesti kantaa myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilaan ja kunnan asettamien tavoitteiden toteutumiseen kunnassa.

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen toimialalla on kaksi lautakuntaa: lasten ja nuorten lautakunta sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunta.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut	
Toimintakate bud.	-138,3 milj. euroa
Toimintakate tot.	-137,1 milj. euroa
Toteuma	99,2 %

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut toimialalle oli talousarviossa asetettu valtuustoon nähden yhteensä **12** sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella **viisi (5)** tavoitetta toteutui ja **yksi (1)** tavoite kehittyi tavoiteltuun suuntaan. **Kuusi (6)** tavoitetta ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan.

Kuva 12: Hyvinvointi- ja sivistyspalveluiden valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet

Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelman yhteydessä myös lautakuntaan nähden sitovat tavoitteensa. Hyvinvointi- ja sivistyspalvelut toimialalla oli toimialan kahden lautakunnan käyttösuunnitelmissa asetettu yhteensä **31** lautakuntiin nähden sitovaa tavoitetta, joista lasten ja nuorten lautakunnan käyttösuunnitelmassa **17** sitovaa tavoitetta ja kulttuuri- ja liikuntalautakunnan käyttösuunnitelmassa **14** sitovaa tavoitetta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopiste

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2024 arvioinnissa oli lasten ja nuorten lautakunnan osalta **nuorisotoimi** ja kulttuuri- ja liikuntalautakunnan osalta **liikuntatoimi** ja **orkesteri**.

Lasten ja nuorten palvelut

Lasten ja nuorten palveluiden laadukas toteuttaminen luo hyvinvointia lapsille, nuorille ja perheille sekä antaa valmiuksia toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä sekä kehittää ratkaisuja tulevaisuuden mukanaan tuomiin haasteisiin. Lasten ja nuorten lautakunnan alaisuuteen kuuluu varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus ja nuorisotoimi.

Lasten ja nuorten palvelut – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Mittarin arviointi	Tavoit- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Kasvatamme ja koulutamme jokaisen nuoren työelämään	Opiskelevat tai tutkin- non suorittaneet 17– 24-vuotiaat (%) Sotkanet	94,9 (2019)	95,5	94,0* (2023)	Ei kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
	Vahvistamme oppilaiden ja opiskelijoiden työelämätaitoja ja yrittäjyyttä	Uniori-puntari (LUT): Voisin toimia yrittä- jänä (9.lk) Olen voinut harjoitella koulussa yrittäjälle hyödyllisiä taitoja (9.lk) Lukiomittari LUT	3,21/5 -/5 -/5	3,25 3,0 3,0	3,3 2,98 3,13	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Takaamme turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön	Koulukiusattuna vä- hintään kerran vii- kossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet/ Kouluterveys	4,1	3,8	7,6* (2023)	Ei kehitty- nyt tavoit- eltuun suuntaan	Ei kehit- tynyt ta- voitel- tuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Mahdollistamme laadukkaat ja kustannustehokkaat lasten ja nuorten palvelut	Palvelujen nettome- not euroa (defla- toitu)/ 0–17-vuotias	8.010	8.010	7.819	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Järjestämme laadukkaat ja vetovoimaiset opetuspalvelut yhteistyössä alueen muiden oppilaitosten kanssa.	Lukioiden tiedelinjan hakijoiden määrä	50	60	82	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
Koulutuk- sen kaupunki	Luomme edellytyksiä lapsen kehitykselle ja oppimiselle varhaiskasvatukseen osallis- tumisen kautta	Varhaiskasvatuksen osallistumisaste (%) 1–6 v	80,6	84	84,5	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui

* Toteumasta ei ole käytettävissä vuoden 2024 lukua. Mittarin ”Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista” arvo saadaan kouluterveyskyselystä, joka toteutetaan seuraavan kerran vuonna 2025.

Nuorisotoimi

Nuorisotyön tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia, tukea yhteisöllisyyttä, nuoren kasvua, nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Nuorisotyö on nuoren vapaa-ajalla tapahtuvaa ja nuoren vapaaehtoisuuteen perustuvaa kasvatustyötä. Nuoriksi määritellään alle 29-vuotiaat kuntalaiset.

Nuorisotoimen vastuualueella toteutetaan yhteiskunnallista nuorisotyötä, yhteisöllistä nuorisotyötä sekä kohdennettua nuorisotyötä. Lisäksi nuorisotoimessa on harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikkö. *Yhteiskunnalliseen nuorisotyöhön* kuuluvat nuorisopolitiikka, avustukset, järjestöyhteistyö sekä maakunnallinen nuorisotyö. *Yhteisölliseen nuorisotyöhön* kuuluvat nuorisotilatyö, koulussa tehtävä nuorisotyö, alueellinen nuorisotyö sekä osallisuustoiminta, esimerkiksi nuorisovaltuusto ja lasten parlamentti. *Kohdennettuun nuorisotyöhön* kuuluvat ohjaamossa tehtävä nuorisotyö, pienryhmätyö sekä etsivä nuorisotyö. *Harrastus- ja iltapäivätoiminnan yksikköön* sisältyvät koulujen aamu- ja iltapäivätoiminta, matalan kynnyksen harrastustoiminnan edistäminen sekä lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinaatio. Lisäksi nuorisotoimi jakaa järjestöjen kautta vähävaraisten lapsiperheiden harrastusavustuksia sekä avustaa nuorten työpajatoimintaa.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2024

Lasten ja nuorten palvelujen toimintakate vuonna 2024 alittui 0,6 miljoonaa euroa. Ylityksiä tuli varhaiskasvatuksen ja nuorisopalvelujen vastuualueille. Varhaiskasvatuksen vastuualueen osalta talousarvio ylittyi 108.000 eurolla. Vastuualueista lasten ja nuorten yhteiset, perusopetus ja lukiokoulutus alittivat raamin.

Nuorisopalvelujen toimintakate oli 2.485.000 euroa, joten vastuualueen talousarvio ylittyi noin 54.000 euroa. Nuorisopalvelujen ylitys johtui siitä, että perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta ylitti budjettinsa. Vaihtelevat hakijoiden määrät, myönnettävien maksuhojennusten vuosittaiset vaihtelut ja mahdolliset tilanteet, joissa joudutaan tilapäisesti lisäämään ohjaajaresursseja johonkin ryhmään, vaihtelevat vuosittain ja se aiheuttaa haastetta budjetissa säilymiselle. Iltapäivätoiminnan asiakasmaksuja korotettiin 10 prosenttia lukuvuodelle 2024–25. Elokuusta 2023 alkanut aiempaa laajempi ulkopuolisten palvelutuottajien hyödyntäminen ja lukuvuodelle tehty asiakasmaksujen korotus ovat tasapainottaneet iltapäivätoiminnan budjettia. Vuoden 2024 ylitys on huomattavasti pienempi kuin vuonna 2023 toteutunut ylitys. Asiakasmaksukorotuksen vaikutus nähdään täysimääräisenä vuoden 2025 toteumassa.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Nuorisotoimen näkökulmasta Lappeenranta 2037 -strategiasta on mahdollista löytää lähtökohtia omille talousarviotavoitteille. Esimerkiksi strategiassa kasvun kaupunki -kärkihjelman alle on määritelty ”Työstä merkitystä elämään” -kohdan alle tavoitteeksi ”Vahvistamme yritysyhteistyötä nuorten, työttömien työnhakijoiden ja osatyökykyisten työllistämiseksi”. Kaupungin tavoitteissa ja mittareissa kasvun kaupungin kohdalla näkyy mm. elinvoima, mutta mukana on myös kirjaus ”Nuorisotyö kannattelee nuorten kasvua sekä moniammatilliset ohjaus- ja tukipalvelut edistävät nuorten koulutus- ja urapolun löytymistä”. Toimialan strategiaa tukevista tavoitteista yksi on se, että **kasvatamme ja koulutamme jokaisen nuoren työelämään ja mittarina on opiskelevien tai tutkinnon suorittaneiden 17–24-vuotiaiden osuus**. Lautakuntaan nähden sitovan ”Edistämme nuorten opiskeluihin ja työelämän hakeutumista” -tavoitteen mittarina on Ohjaamon yksilökäyntikerrat. Etsivän nuorisotyön asiakkaan hakeutuminen koulutukseen tai työelämään on myös yksi lautakuntaan nähden sitova tavoite ja mittarina on onnistumisprosentti.

Ohjaamossa oli yksilökäyntikertoja 1.276 vuonna 2024 (1.301 vuonna 2023). Etsivän nuorisotyön onnistumisprosentti, eli koulutukseen ja työelämään hakeutuneiden osuus oli 25,6 % vuonna 2024 (44,6 % vuonna 2023). Etsivän nuorisotyön onnistumisprosenttiin vaikuttaa mm. yksilölliset syyt. Oppivelvollisuuslakimuutoksen vaikutukset näkyvät eräiden nuorten aiempaa heikompana motivaationa koulutukseen hakeutumisessa oppivelvollisuuslain velvoitteiden päätyttyä.

Nuorisotilojen käyntikertojen määrä on ollut korona-ajan jälkeen kasvussa, joskin vuonna 2024 käyntikertojen määrä 36.883 oli vuoden 2023 käyntikertojen määrää 47.127 alhaisempi.

Nuorisotoimi vertailee toimintaansa säännöllisesti muihin kuntiin. Kaikki kunnat ilmoittavat tietoja AVI:lle, joka kokoaa tietoja nuorisotilastot.fi-sivustolle. Seuraavassa taulukossa on henkilötyövuosien vertailua vuoden 2023 tietojen mukaan. Tiedot eivät kaikilta osin ole täysin vertailukelpoisia, koska kunnat kirjaavat tietoja järjestelmään omien tulkintojensa mukaisesti (esimerkiksi nuorisotoimenjohtaja-kohtaan tulisi ilmoittaa esihenkilöiden lukumäärä, mutta kaikki kunnat eivät näin ole tehneet, vaan ovat kirjanneet esihenkilöitä myös suunnittelijat/koordinaattorit -kohtaan).

Henkilötyövuodet 2023	Lappeenranta	Kouvola	Hämeenlinna	Vaasa	Pori	Valtakunnallinen keskiarvo
Asukkaita (tuhatta)	73	79	68	69	83	
Nuorisotoimenjohtaja (esihenkilöt)	3,0	1,0	1,0	1,0	1,3	3,6
Suunnittelijat/koordinaattorit	1,0	4,0	2,0	2,5	0,0	2,1
Nuoriso-ohjaajat	11,5	19,0	7,0	20,9	12,3	19,0
Erityisnuorisotyöntekijät	3,0	3,0	0,0	0,0	1,0	2,0
Etsivät	2,8	6,0	4,0	6,0	4,0	6,4
Projektityöntekijät	2,0	1,0	2,0	0,5	1,3	2,4
Muut	0,0	1,0	0,0	3,0	7,0	1,9
Yhteensä	23,3	35,0	16,0	33,9	26,9	37,4

Nuorisotoimessa on määritelty ja kuvattu prosesseja vuosina 2018–2019 ja keskeisimmistä palveluista on olemassa prosessikuvaukset. Itsearviointeja tehdään yhteisöllisessä nuorisotyössä puolen vuoden välein. Käytössä on valtakunnallinen itsearviointikriteeristö, jonka perusteella arviointeja tehdään. Kyselyyn kootaan nuorten näkemykset toiminnan toteutumisesta, lisäksi järjestetään myös vuosittain aikuisille ja yhteistyökumppaneille kyselyt siitä, miten onnistutaan tavoitteet saavuttamaan.

Sopimushallinnan osalta nuorisotoimessa toimitaan kaupungin yleisten linjauksen mukaisesti ja sopimukset ovat M-Filesissä. Sopimustenhallinnassa ei ole havaittu puutteita.

Kustannusten vertailu

Nuorisopalveluiden osalta kustannusten vertailutietoja on saatavilla mm. Kuntamaisema-palvelusta. Vertailutietojen perusteella nuorisotyötä toteutetaan Lappeenrannassa verrattain pienillä kustannuksilla. Nuorisopalveluiden kokonaiskustannukset nuorta kohden ovat Lappeenrannassa huomattavasti verrokkikaupunkien keskiarvoa alhaisemmat.

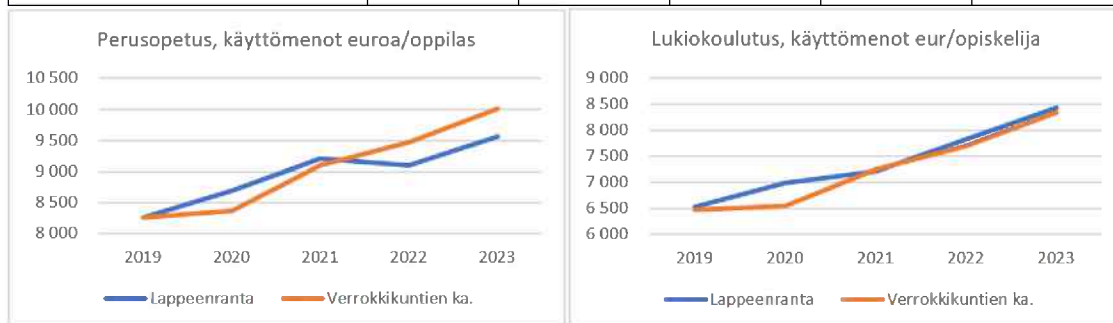
Nuorisopalvelut kokonaiskustannus, eur/nuori (alle 29-vuotias)	2021	2022	2023
Lappeenranta	99,91	84,64	89,82
Verrokkikuntien ⁴ ka	134,62	140,11	147,12

Lasten ja nuorten palveluista perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vertailua voidaan tehdä mm. Kouluikkuna-vertailutietokannan avulla. Kyseessä on Kuntaliiton tekemä kustannusvertailu, jossa Lappeenranta on mukana. Tiedot Kouluikkunaa varten kootaan vuosittain.

⁴ Nuorisopalvelut: Hämeenlinna, Joensuu, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki

Perusopetus, käyttömenot eur/opilas	2019	2020	2021	2022	2023
Lappeenranta	8 262	8 692	9 210	9 093	9 563
Verrokkikuntien ⁵ ka.	8 265	8 360	9 090	9 463	10 007

Lukiokoulutus, käyttömenot eur/opiskelija	2019	2020	2021	2022	2023
Lappeenranta	6 536	6 993	7 215	7 829	8 437
Verrokkikuntien ⁶ ka.	6 463	6 545	7 247	7 688	8 338

Kouluikkuna-vertailutietokannasta poimituissa tiedoissa perusopetuksen osalta Lappeenrannan käyttömenot oppilasta kohden ovat verrokkikaupunkien keskiarvoa alhaisemmat ja lukiokoulutuksen osalta Lappeenrannan keskimääräiset käyttömenot/opiskelija ovat vertailukaupunkeja korkeammat.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Nuorisotoimessa on laadittu nuorisotyön opetussuunnitelman (NUPS). Siinä on määritelty tavoitteet, joihin nuorisotoimi pyrkii vaikuttamaan nuoren elämässä. Tavoitteiden toteutumisen arviointiin on kehitetty NUPS-arviointiprosessin, jota toteutetaan vuosittain.

Nuorisotoimessa on tehty asiakasarvioiteja, kuten esimerkiksi yhteisöllisen nuorisotyön NUPS arviointi, etsivän nuorisotyön Sovari-arvioinnit (sosiaalisen vahvistumisen mittari) ja ohjaamon nuorten asiakaspalautteet. Yhteisöllisen nuorisotyön arviointikyselyssä 2024 vastaajat arvioivat asteikolla 1–5 tyytyväisyyttään seuraavan taulukon mukaisesti.

Nuorten tyytyväisyys (työntekijät, muut nuoret, puitteet, sisältö)	Tavoite 2024	Toteuma 2024
Miten kokee itseään kohdeltavan	4,3	4,45
Ilmapiiri	4,3	4,43
Toiminnan sisältö	4,3	4,44

Henkilöstönäkökulma

Henkilöstöä koskevaa seurantatietoa saadaan kaupungin vuosittain tehtävästä henkilöstökyselystä. Henkilöstökyselyssä 2023 esiin tulleiden asioiden pohjalta valittiin henkilöstön toimesta toimenpiteet, joita on pyritty edistämään. Esimerkiksi tiedonkulkuun on kiinnitetty huomiota ja uudessa henkilöstökyselyssä 2024 tämä osio näytti paremmalta.

⁵ Perusopetus: Hämeenlinna, Joensuu, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Mikkeli, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki

⁶ Lukiokoulutus: Joensuu, Kotka, Kouvola, Kuopio, Lahti, Pori, Rovaniemi, Seinäjoki

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Tulevaisuudessa on tavoitteena edelleen edistää harrastusmahdollisuuksia. Nuorisotoimi on koordinoanut harrastamisen Suomen mallin Myö harrastetaa lähel – Lappeenrannassa -hanketta, joka on tuottanut hankekaudella 2024–2025 kerhotoimintaa kaikilla Lappeenrannan kouluilla 1.–6. luokkalaisille. Kerhojen lisäksi hankkeessa on toteutettu etsivää harrastustoimintaa ala- ja yläkoululaisille. Koordinaattorille on tullut yhteydenottoja perheiden, nuorten sekä koulun taholta syksyn 2024 aikana enemmän kuin aikaisempina hankekausina. Etsivässä harrastustoiminnassa otettiin käyttöön sekä harrasteresepti että -seteli.

Kaupunginvaltuusto päätti 14.12.2020 Lappeenrannan kaupungin lasten ja nuorten harrastustoiminta-avustuksen (0–17 -vuotiaat) siirtyvän Nuorisotoimen koordinoitavaksi vuodesta 2021 eteenpäin. Avustusta oli aiemmin hallinnoinut konsernihallinto. Lasten ja nuorten lautakunta hyväksyi toimintaperiaatteet kokouksessaan 19.1.2021 (Lanu 1/2021 §13). Vuonna 2023 Lappeenrannan kaupungille tehtiin valtuustoaloite lasten ja nuorten harrastamisen tilannekuvan kartoittamisesta ja aloitteeseen annettujen lausuntojen yhteydessä annettiin kolme toimenpide-esitystä: 1) Harrasteresepti -menetelmä, 2) vähävaraisten lapsiperheiden avustuksen jakojärjestelmän jatkokehittäminen, jotta tuki kohdentuisi paremmin ja se saataisiin jaettua täysimääräisesti harrastajille asti sekä 3) Suomen harrastamisen mallin ulottaminen kaikkiin Lappeenrannan alakouluihin. Kaupunginhallitus hyväksyi lausunnot kokouksessaan 29.5.2023.

Lasten ja nuorten harrastusavustusmallin kriteerit ja toimintaperiaatteet uudistettiin 1.1.2024 alkaen. Kaupunki solmii kumppanuussopimuksen seuran tai harrastuksen järjestäjän kanssa. Kumppaneille osoitettavat eteenpäin jaettavat avustusmäärärahat määritellään ja myönnetään kahdesti vuodessa harrastusten järjestäjien antamien arvioiden ja tietojen pohjalta. Tuki maksetaan laskua vastaan harrastuksen järjestäjälle toteutuneiden kulujen perusteella. Harrastusten järjestäjille kahdesti vuodessa tehtävien eteenpäin jaettavien tukiosoitusten yhteydessä päätettiin erottaa kokonaismäärärahasta osuus etsivän harrastustoiminnan harrastesetelien kautta jaettavaksi.

Vuodesta 2021 alkaen kaupungin verkkosivuilla oli käytössä harrastusavustuslaskuri, jota kumppanit käyttivät perheen tulo- ja varallisuusrajojen arvioinnissa. Laskuri jouduttiin poistamaan käytöstä, koska kaupungilla ei ollut resurssia ylläpitää laskuria ja taata sen tulosten oikeellisuutta. 1.1.2024 hyväksytyjen kriteerien mukaan harrastuksen järjestäjä voi tehdä pienituloisuuden arvioinnin tuen tarpeen arvion perusteella, esimerkiksi työttömyyden, työkyvyttömyyden, yksinhuoltajuuden tai muiden taloudellisten haasteiden perusteella. Harrastuksen järjestäjällä on oikeus tarkistaa tarvittaessa mahdollisesti ilmoitetut tulotiedot hakijalta.

Kuva 13: Vuonna 2024 valmistuneen Korvenkylän koulun luokkatila

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut muodostuvat kulttuuritoimeen kuuluvista kirjastosta, museosta, orkesterista, teatterista ja yleisestä kulttuuritoimesta, jonka osana toimii Etelä-Karjalan lastenkulttuurikeskus Metku sekä liikuntapalveluista.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut – valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden arviointi							
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Mittarin arviointi	Tavoit- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Asukkaamme ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palvelujen kehittämiseen	Kulttuurin ja liikunnan osallisuusmittarien keskiarvo TEA viisari	62,5 (2019/ 2020)	90	77,5 (2023 kulttuuri, 2024 liikunta)	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
	Kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia asukkaille ja matkailijoille	Lipputuotot (milj. euroa)	1,64 (2019)	1,67	1,32	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
Kestävä kaupunki	Vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa	Palvelujen käyttökerat (milj.)	2,49	2,55	2,46	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
	Turvaamme kestävät ja kustannustehokkaat kulttuuri- ja liikuntapalvelut	Tuottojen osuus menoista (%)	12,0	11,5	12,2	Kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Toteutui
Koulutuksen kaupunki	Koulutamme elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia	Harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa, (%) 8. ja 9. luokan oppilaista Sotkanet / kouluterveyskysely	97	97	96 (2023)	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan
	Houkuttelemme uusia vapaa-ajan palvelujen käyttäjiä	Palvelujen käyttökerat (milj.)	2,49	2,55	2,46	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan	Ei kehittynyt tavoiteltuun suuntaan

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoimi kehittää kaupungin kulttuuria laaja-alaisesti elinvoiman ja hyvinvoinnin lähteenä sekä ylläpitää kulttuuriperintöämme. Kulttuuritoimi tukee paikallista kulttuurityötä jakamalla avustuksia, tarjoamalla toimijoiden käyttöön kesäteatterialueen ja Galleria Pihaton sekä mahdollistamalla taiteilijoille edullisia työtiloja. Kulttuuritoimi välittää kaupungin avustuksia taiteen perusopetukseen, kansalaisopistolle ja Lotta-museolle sekä tekee yhteistyötä kaupungissa toimivien kulttuurin ja taiteen toimijoiden kanssa. Vuonna 2024 kulttuuritoimi toteutti Lappeenrannan kulttuurin unelmavuoden 2024 kolmen hankkeen kokonaisuutena.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2024

Kulttuuripalvelujen tilikauden tulos alittui 114.000 eurolla. Talousarvion alittivat kulttuuripalvelujen yhteiset 109.000 eurolla ja kirjasto 182.000 eurolla, ja talousarvion ylittivät orkesteri 5.000 eurolla, museo 45.000 eurolla ja teatteri 184.000 eurolla. Kulttuuripalvelujen yhteiset alittui, koska kulttuurin vuotta toteutettiin hankkeilla.

Kirjasto puolestaan varautui tämän vuoden pääkirjaston takaisinmuuttoon. Museo, orkesteri ja teatteri kattavat ylitykset vuosina 2025–2027. Museolla avoinnapidon henkilöstökulut ja perusnäyttelyn rakentamiskulut olivat oletettua suuremmat. Orkesteri ja teatteri eivät saavuttaneet tulotavoitetta.

Kulttuuritoimessa vuotta 2024 leimasi unelmavuosi sekä lopullinen paluu uuteen normaaliin. Unelmavuosi kiinnosti yleisöä: erityisesti ilmainen tarjonta kiinnostaa lappeenrantalaisia ja sen kävijämäärä jatkoi kasvuaan. Museossa ja teatterissa yleisömäärät kasvoivat – museossa ilmainen kesä käytännössä tuplasi kesäkauden kävijät. Kaupunkilaiset tavoitettiin palveluissa aiempia vuosia paremmin eli palvelujen käyttökerrat lisääntyivät, samaten kulttuuripalvelujen saatavuus sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden kulttuuritoimen tiloissa järjestämien tilaisuuksien määrä. Kaupunginorkesterin konserteissa oli kävijöitä edellistä vuotta vähemmän. Konsertteja oli 44 kappaletta (46 vuonna 2023) ja osa niistä oli edellistä vuotta pienimuotoisempia, mikä vaikuttaa yleisesti kuulijoiden kiinnostukseen sekä osaltaan selittää kuulijamäärän laskua.

	2023	2024
Lappeenrannan kaupunginkirjasto (lainat)	994 980	936 759
Lappeenrannan kaupunginorkesteri (käyntikerrat)	13 660	9 534
Lappeenrannan kaupunginteatteri (käyntikerrat)	17 090	21 128
Lappeenrannan museot (käyntikerrat)	47 106	62 263
Lastenkulttuurikeskus Metku (käyntikerrat)	25 120	13 893

Kulttuurin unelmavuoteen liittyen vuonna 2024 järjestettiin 1.150 tapahtumaa, joissa oli yhteensä 251.323 kävijää. Tapahtumia oli 312 päivänä ja keskimäärin lappeenrantalaiset osallistuivat tapahtumaan 3,4 kertaa. Hankkeissa tuotettu ilmainen kulttuuritoiminta tavoitti 18.538 kävijää ja kulttuuritoimen yksiköissä samana vuonna toteutettu ilmaistarjonta sen lisäksi 20.687 kävijää.

Orkesteri tuottaa yleisölleen konserttielämyksiä, joissa mittarina toimivat muun muassa kävijämäärät suhteutettuina eri kokoiisiin orkesteriperiodeihin (sinfonia contra pienempimuotoinen orkesterimusiikki). Orkesterin tuottavuuden mittarina on monipuolinen ohjelmistotarjonta klassisesta orkesterimusiikista viihde- ja sakraalimusiikkiin sekä yhteistyöproduktioissa ja tapahtumissa näkyminen: vuonna 2024 orkesteri oli mukana kulttuurin unelmavuoden tapahtumissa (ilmaiskonsertit muun muassa kauppakeskuksessa, yliopistolla ja laitoksissa), kaupungin tilaisuuksissa (Lappeenranta 375 linnoituksen teltassa ja avoimet ovat) sekä yhteistoiminta Lappeenrannan kaupunginteatterin, Rakuunasoittokunnan ja Etelä-Karjalan klassisen kuoron kanssa. Osana kulttuurikasvatussuunnitelmaa orkesteri tuottaa konserttisisällön yhdelle perusopetuksen ikäluokalle yhteistyössä Lastenkulttuurikeskus Metkun kanssa. Lappeenrannan musiikkiopiston opiskelijoille mahdollistetaan koulutuksellinen projektiosallistuminen orkesteriperiodeihin. Näkyvyyttä somealustoilla on lisätty sekä muutenkin markkinointia kehitetty, mutta haasteena on ollut markkinoinnin resurssien pienuus valtakunnallisesti verrattuna.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Lappeenranta 2037 -strategian visio, arvot, tavoitteet ja toimenpiteet vastaavat hyvin kulttuuritoimen ja kaupunginorkesterin tehtäviin ja antavat hyvät lähtökohdat talousarvion toteutukseen.

Kaupunginorkesteri noudattaa Lappeenrannan kaupungin strategiaa. Suomen pienimmässä sinfoniaorkesterissa työskentelee intendentti, taiteellinen johtaja (kapellimestari) 21 muusikkoa ja kolme toimistotyöntekijää, joista yksi on osa assistenttitiimiä. Lappeenrannan kaupunginorkesteri on vetovastuussa yhteistyössä Mikkelin kaupunginorkesterin kanssa muodostettavasta Saimaa Sinfonietasta, joka on ollut Lappeenrannan kaupungin tavaramerkki vuodesta 2007 lähtien. Mikkelin kaupunginorkesteri on 12 muusikkoinen jousiorkesteri, joten yhdessä orkesterit pystyvät toteuttamaan ohjelmistoja ja tuottamaan sellaisia kestäviä menestystarinoita, joihin

ne eivät yksin pysty. Lappeenrannan kaupunginorkesteri on ammattiorkestereiden kattojärjestön Suomen sinfoniaorkesterit ry:n jäsen.

Kaikki kulttuuritoimen tulosalueet saavat vertailutietoja kulttuuritoimen palvelurakenteesta ja kustannuksista sekä THL:n ylläpitämästä TEA-viisari -tietokannasta (teaviisari.fi) että Suomen Kuntaliiton ja Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiön Cuporen tuottamasta Kuntien kulttuuritilastot KULTTI-tietokannasta, jonka kehittämisessä Lappeenrannan kulttuuritoimi on ollut mukana.

Orkesteri hyödyntää Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n vuosittain keräämiä tilastoja. Ne ovat keskeinen väline toiminnan ja talouden seurantaan ja vertailuun. Tilastot on nähtävillä Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toimintakertomuksessa vuosittain. Lisäksi Suomen Sinfoniaorkesterit ry tuottaa tutkimustietoa esimerkiksi yleisöistä, jota myös seurataan.⁷

Kulttuuritoimen yleiset prosessit ovat organisaatio- ja henkilövaihdosten vuoksi sekä päättyneen Lappeenrannan kulttuurin unelmavuoden 2024 kehittämistavoitteiden vuoksi edelleen kehittämistoimien kohteena.

Orkesterilla ei ole varsinaisia prosessikuvauksia. Taiteellinen ja toiminnallinen johtaminen ja toteuttaminen noudattavat maamme ammattiorkesterien yleistä toimintamallia. Orkesterissa intendentin apuna ovat taiteellinen johtaja, johtoryhmä, neuvoa antavat ohjelmatoimikunta sekä orkesterivaltuuskunta. Ohjelmiston ja profiililinjaukset päättää intendentti yhdessä taiteellisen johtajan kanssa.

Kulttuuritoimen yksiköt keräävät ja hyödyntävät toimintansa kehittämisessä aktiivisesti yleisöpalautetta sekä osallistuvat normaalisti kaupungin henkilöstökyselyyn ja työterveyshuollon tekemiin kyselyihin. Kulttuurin unelmavuoteen liittyen on vuodenvaihteessa 2024–2025 kerätty aktiivisesti erilaista yleisöpalautetta.

Orkesterissa laatua arvioidaan jokaisen konsertin jälkeen laadullisesti ja kvantitatiivisen toteutuman mukaisesti. Taiteellinen johtaja on vastuussa ohjelmistosta ja sen taiteellisesta vaikuttavuudesta ja eri sektioiden äänenjohtajien vastuulla on sektioidensa taiteellisesti laadukas toiminta. Lappeenrannan kaupunginorkesteri osallistui Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toteuttamaan kävijätutkimuksen keväällä 2023. Muusikoiden ja henkilöstön taiteellista kvaliteettia arvioidaan niin taiteellisesti ammattikentässä orkesterisektioiden kvaliteettipalautteilla yhdessä orkesterin toimintasäännön mukaisesti. Jokainen muusikko seuraa fyysistä kuormitustaan ja esimerkiksi iän tuomia fyysisiä rajoitteita sekä arvioi, ennaltaehkäisee ja minimoi yksin ja yhdessä työterveyden kanssa siitä seuraavia riskejä.

Sopimustenhallinnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia ja siinä toimitaan Lappeenrannan kaupungin määrittelemillä tavoilla. Sopimustenhallinnassa ei ole havaittu puutteita.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Kulttuuritoimessa saadaan jatkuvasti asiakaspalautetta sekä sähköisesti että perinteisin tavoin. Palautteet käsitellään aina, ja mikäli palautteissa on kehittämisideoita, niitä pyritään toteuttamaan. Kulttuurin unelmavuoteen liittyen asiakaspalautetta on kerätty myös suorilla kyselyillä.

Kaupunginorkesteri oli mukana Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n toteuttamassa orkestereiden (n=21) kävijätutkimuksessa keväällä 2023. Sen tavoitteena oli tuottaa ajankohtaista tietoa orkesterien konserttiyleisöjen käynnikokemuksista. Tulosten pohjalta orkesterit kehittävät toimintaansa entistä asiakaslähtoisemmäksi. Vuoden 2023 kävijätutkimus toteutettiin sähköisen ja paperisen kyselyn yhdistelmänä maaliskuussa 2023 ja kohderyhmän muodostivat eri orkesterien konserteissa käyneet henkilöt. Tutkimus perustui 4.336 vastaukseen ja vastaajista 1,2 % oli käynyt Lappeenrannan kaupunginorkesterin konsertissa. Seuraavassa taulukossa on poimintoja kävijätutkimuksen tuloksista.

⁷ Suomen Sinfoniaorkesterit ry:n tilastot ja tutkimukset löytyvät verkkosivuilta osoitteesta sinfoniaorkesterit.fi

	Kyllä	Ehkä	Ei/En	Yht.
Koetko olevasi tämän orkesterin vakioasiakas?	67,3 % (35)	-	32,7 % (17)	100 % (52)
Onko sinulla kausikortti tämän orkesterin konsertteihin?	26,9 % (14)	-	73,1 % (38)	100 % (52)
Onko sinulla joskus ollut tämän orkesterin kausikortti?	16,2 % (6)	-	83,8 % (31)	100 % (37)
Jos tulit muulta paikkakunnalta, oliko konserttiin tulo nimenomaisesti syy vierailuusi?	44,4 % (8)	-	55,6 % (10)	100 % (18)
Aiotko jatkossa käydä saman orkesterin konserteissa?	94,0 % (47)	4,0 % (2)	2,0 % (1)	100 % (50)
Aiotko jatkossa käydä muiden orkesterien konserteissa?	76,0 % (38)	24,0 % (12)	0 % (0)	100 % (50)

Orkestereiden kävijätutkimuksen mukaan vastanneista 67,3 % (35 vastaajaa) koki olevansa Lappeenrannan kaupunginorkesterin vakioasiakkaita. Vastaajista 94 % (47 vastaajaa) aikoi jatkossakin käydä Lappeenrannan kaupunginorkesterin konserteissa ja 76 % (38 vastaajaa) aikoi käydä muiden orkesterien konserteissa.

Orkesteri saa palautetta sähköisen palautepalvelun kautta, sähköpostilla sekä suoraan kuulijoilta. Intendentti vierailee pyynnöstä esitelmöimässä eri yhdistyksissä ja muissa yhteyksissä sekä on pitänyt kansalaisopistolla orkesterimusiikinkuuntelun kurssia.

Kulttuuritoimi seuraa ja täydentää kulttuuriin liittyviä tietokantoja sekä kaupunki kokonaisuudessaan on mukana kansallisten seurantajärjestelmien täydentämisessä, joista saadaan vertailutietoa sekä kulttuuritoimea koskevaa vaikuttavuustietoa. Ongelmana on se, että kulttuuri on läpileikkaavaa toimintaa ja liittyy vahvasti esimerkiksi sekä elinvoimaan ja vetovoimaan eli kaupunkikehitykseen että kaupunkilaisten hyvinvointiin. Laajaa vaikuttavuutta on selkeillä mittareilla vaikea todentaa eivätkä käytössä olevat tilastointijärjestelmät tee sitä näkyväksi. Siten mittarit väistämättä ohjaavat tavoitteita.

Orkesteri seuraa yleisömääriä ja muiden orkesterien kuulijatilastoja. Se on väline myös taiteellisen johtajan ja intendentin sisällönkehittämiseen. Positiivinen konserttielämys saa sanan kiertämään yleisön keskuudessa ja tuo uusia yleisöjä. Samoin toimii erityyppisesti rakennettujen konserttisisältöjen kohderyhmittäminen ohjelma- valinnoissa.

Henkilöstönäkökulma

Koko kulttuuritoimen vastuualue osallistuu keskitetysti toteutettavaan, vuosittaiseen koko kaupungin henkilöstökyselyyn. Sen tulokset arvioidaan sekä koko vastualueen että yksiköiden näkökulmasta ja otetaan huomioon kehittämiskohteina.

Kulttuuritoimen johtoryhmän työskentelyä on jännevoiteltu, ja kehityskeskustelut ovat säännöllisiä. Tavoitteena on kehittää vastualueen yksiköiden yhteistyötä sekä johtamista ja esihenkilötyöskentelyä niin kyseiseen johtoryhmään liittyen kuin yksiköiden sekä niissä olevien tiimien johtamisessa

Orkesterissa käydään vuosittain kehityskeskustelut ja huomioidaan kaupungin henkilöstökysely. Johtoryhmä kokoontuu kerran kuussa ja orkesterikokoukset ovat kaksi kertaa vuodessa. Työpaikkakokouksia ja tiedotuskokouksia järjestetään tarpeen mukaan, ja ohjelmatoimikunta kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Muusikoille tiedotetaan viikoittain muun muassa harjoitusaikataulut, mahdolliset muutokset ja kaupungin uudet

ohjeistukset. Taiteellinen kehittäminen on taiteellisen johtajan ja äänenjohtajien vastuulla intendentin johtamassa kokonaisuutta. Tyky-toimintaa järjestetään 2–3 kertaa vuodessa.

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Kulttuuritoimi nojaa vahvasti LPR2037-strategiassa esille nostettujen tavoitteiden toteuttamiseen sekä osallistuu aktiivisesti uuden strategian valmisteluun. Strategia antaa hyvän pohjan vastuualueen kehittämiseksi sekä yhteistyölle niin samaan lautakuntaan kuuluvan liikuntatoimen kuin kaupungin muiden toimialojen ja vastuualueiden kanssa. Siitä hyvä esimerkki on kaupungin elinvoimaohjelman aiempaa laajempi kirjaus kulttuurin merkityksestä ja mahdollisuuksista. Kulttuuritoimea ohjaavat ja sparraavat laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) sekä Lappeenrannan ja Etelä-Karjalan kulttuuristrategia (2020).

Orkesteri tarjoaa korkeatasoisia orkesterikonsertteja vaihtelevalla ohjelmistolla. Se toteuttaa 40–50 konsertti- tuotetta painottaen klassista orkesterimusiikkia. Konserttinäkyvyys vahvistuu mahdollisuuksien mukaan radioinnein (mm. Saimaa Sinfoniettan tilausteoksen säveltäjä Kalevi Ahon 18. sinfonian kantaesitys ja sen radiointi), televisioinnein sekä verkkolähetyksin. Kaupunginorkesterin tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Rakunasoittokunta, Lappeenrannan musiikkiopisto ja alueen kuorot. Maakunnallisen kulttuurikasvatussuunnitelman päivittämisen myötä orkesterin aiemmin vain lappeenrantalaisille koululaisille toteuttamaan konserttiin tulevat myös maakunnan muiden kuntien samanikäiset koululaiset. Lisäksi toteutetaan muita konsertteja lapsille ja nuorille. Kaupunginorkesterin pitkän tähtäimen tavoite on kehittyä edelleen Saimaa Sinfoniettan Saimaan alueen vetovoimaisena lippulaivana, vuosittain kokoonpanolla konsertoidaan neljä–viisi kertaa ja suuremmissa tapahtumissa, kuten Lappeenrannan valtakunnalliset laulukilpailut ja vuonna 2024 elokuussa Mikkelin musiikkijuhlien avajaiskonsertin orkesterina.

Kulttuuritoimen palvelut on järjestetty kustannustehokkaasti käytettävissä olevan raamin mukaisesti. Tulokseen on laadukkaita kulttuuripalveluja kaupunkilaisille.

Orkesterin ohjelmistoa valmistellaan noin vuosi etuajassa, ja syyskauden ohjelmisto on valmiina viimeistään toukokuussa ja kevätkauden ohjelmisto marraskuussa. Suunnittelussa helpottaa ja jatkuvuutta tuo Lappeenrannan kaupungilla käytössä oleva nelivuotinen budjettiraami, ja talouden seurannassa controller on hyvä tuki. Orkesterin menoista 80 prosenttia on henkilöstökuluja. Loput ovat pääosin nuottivuokria, soitin- ja orkesterikuljetuksia ja tekijänoikeusmaksuja. Työskentely orkesterin toimistossa on kustannustehokasta ja henkilömäärä on muita orkestereita pienempi. Orkesterijärjestäjän saaminen muutama vuosi sitten oli merkittävä positiivinen muutos työntekijöiden työmäärän jakautumiselle ja työssäjaksamiselle.

Orkesterissa toimitaan henkilöstöressurssien suhteen minimitalanteessa ja tulevaa ajatellen olisi mietittävä tilannetta etupainotteisesti esimerkiksi eläköitymisiä ennakoiden. Myös toimiston työntekijöiden terveys on kestänyt hyvin, mistä kertovat vähäiset sairaspotilaat. Henkilöstön työtyytyväisyyden ylläpitämisellä pystytään ennakoidaan monia mahdollisia haasteita. Orkesterin toimisto hoitaa myös Lappeenrannan valtakunnallisen laulukilpailun operatiivisen järjestämisen kokonaan toiminnanjohtajan/intendentin johdolla. Osastosihteeri toimii kilpailussa kilpailukanslian sihteerinä, ja nuotistonhoitaja-orkesterijärjestäjä hoitaa orkesterifinaalin 52–60 orkesteriaarian hankkimisen ulkomaisilta kustantajilta.

Liikuntapalvelut

Liikuntatoimi edistää ja mahdollistaa kuntalaisten hyvinvointia ylläpitämällä ja rakentamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä terveyttä edistävää liikuntaa eri ikäryhmille. Liikuntalain mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Lappeenrannan kaupungin liikuntapalveluissa toimitaan tämän mukaisesti.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2024

Liikuntatoimen toimintakate alittui 385.000 eurolla. Liikuntapalveluissa on tehostettu toimintaa ja säästöjä on syntynyt henkilöstömenoissa ja energiakuluissa. Lisäksi on hyödynnetty hankerahoitusta kuntalaisten liikkumisen edistämiseksi. Sammonlahden liikuntahallin väistötilat olivat budjetoitua edullisemmat ja skeittihallista tuli säästöä, kun skeittihallille tarkoitettua avustusta ei käytetty.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

Kaupungin strategiasta löytyy paljon yhtymäkohtia liikuntatoimeen. *Kasvun kaupunki* -kärkiohjelman tavoitteita on, että asukkaat ja toimijamme osallistuvat vapaa-ajan palveluiden kehittämiseen sekä kehitämme monipuolisia, houkuttelevia ja hyvinvointia lisääviä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia asukkaille ja matkailijoille. *Kestävä kaupunki* -kärkiohjelman tavoitteena on, että vahvistamme asukkaiden kulttuurista ja liikunnallista elämäntapaa. *Koulutuksen kaupungin* osalta tavoite on kouluttaa elinikäisiä kulttuurin ja liikunnan kuluttajia.

Liikuntatoimi vertaa itseään säännöllisesti muihin kaupunkeihin. Merkittävin vertailun tapa on osallistuminen 21 kunnan viiteryhmään, joka kokoontuu säännöllisesti ja tekee erilaisia analyyskejä sekä kerää vertailutietoa. Esimerkiksi keväällä 2024 toteutettiin liikuntaseurakysely sähköisenä webropol-kyselynä. Kyselyyn vastasi 34 liikuntaseuraa/yhdistystä ja kyselyn toteutti North Sport Consulting oy (NSC).

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Liikuntatoimessa toteutettiin vuoden 2024 aikana ainakin neljä erilaista asiakaskyselyä. Liikunta- ja urheiluseuroille tehtiin tapahtumapaikkakysely, jonka tavoitteena oli kartoittaa tapahtuma-alueiden toimivuutta ja tarjottujen mukaisuutta. Lisäksi tehtiin lasten, nuorten ja perheiden liikuntaneuvontakysely, kysely Lappeenrannan liikunnasta opiskelijoille sekä kuntien liikuntabrändit -selvitys. Liikuntatoimella on myös teemapalavereita liikuntaseurojen kanssa liikuntapaikoittain. Lisäksi on seurafoorumit kaksi kertaa vuodessa.

Vaikuttavuutta liikuntatoimessa arvioidaan kyselyjen lisäksi liikuntapaikkojen kävijäseurannalla, liikuntaneuvonnan vaikuttavuus kyselyllä sekä koululaisten Move!-mittausten tuloksilla.

Henkilöstönäkökulma

Vuosittain tehdään kaupungin keskitetty henkilöstökysely. Tulokset ovat viime vuosina määrätietoisella kehittämistyöllä parantuneet selvästi. Kehitettäviä osa-alueita on käyty läpi yhdessä henkilöstön kanssa ja on etsitty toimenpiteitä asioiden parantamiseksi.

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Uudet liikuntapaikkainvestoinnit, erityisesti uusi uimahalli ja sisäliikuntahalli, tulevat parantamaan oleellisesti lappeenrantalaisten kuntalaisten ja urheiluseurojen liikuntaolosuhteita. Kilpajäähallin kunto ja käytettävyys lähivuosina on selvitysten alla.

Isona haasteena tulevinakin vuosina on liian vähän liikkuvien aktivointi. Kuntalaisten terveyserot tulevat edelleen kasvamaan.

Tulevaisuudessa on hyvä tiedostaa lasten määrän vähenemisen vaikutus liikuntaan Lappeenrannassa ja esimerkiksi seuratoimintaan, pystyvätkö seurat aktivoimaan toimintaansa yhä isomman ikääntyneiden kuntalaisten ryhmän? On myös pohdittava, käyvätkö lajiliittojen kilpaurheiluun liittyvät olosuhdevaatimukset jossain vaiheessa ylitsepääsemättömän kalliiksi kuntatalouden näkökulmasta.

Kuva 14: Tervahaudanpuiston ulkokuntosali Skinnarilassa Saimaan rannalla

Kaupunkikehitys

Kaupunkikehityksen toimiala tuottaa palveluja asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Toimialan keskeisiin palveluihin kuuluvat: maankäytön suunnittelu, maapolitiikan hoito, paikkatietopalvelut, asumisen ja rakentamisen viranomaistehtävät, kaupungin omassa palvelutuotannossa olevat rakennukset, yhdyskuntatekniikan järjestäminen, ympäristöasioiden kehittäminen sekä joukkoliikenne ja koulukuljetukset. Lisäksi toimialan tehtäviin kuuluvat maaseutuhallinnon, ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtävät.

Toimialan tavoitteena on luoda edellytykset työpaikkojen ja asukkaiden määrän kasvulle ja turvata sitä kautta kaupungin kehittyminen ja elinvoimaisuus. Tavoitteena on kehittää yritystoiminnan toimintaedellytyksiä alueella.

Maankäytön suunnittelussa, tonttien luovutuksessa, alueiden kunnossapidossa ja rakentamisessa tavoitellaan puhdasta ja viihtyisää asuinympäristöä, elävää kaupunkikeskustaa ja elinvoimaisia aluekeskuksia. Vuorovaikutus asukkaiden kanssa, ympäristöarvot, luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon maankäytön ja toiminnan suunnittelussa.

Maankäyttöprosessia ohjataan laatimalla maanhankintaohjelma, kaavoitusohjelma ja yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma. Yhdyskuntatekniikan rakentamisohjelma laaditaan yhteistyössä muiden kunnallistekniikan verkostojen omistajien kanssa (tietoliikenne, vesihuolto ja energia). Kaupungin palvelutuotannon käytössä olevien rakennuksien kunnon ja käytettävyyden varmistamiseksi laaditaan vuosikorjausohjelma ja pienet investoinnit hankkeiden ohjelma. Pitkän tähtäimen investointiohjelmaa ylläpidetään taloinvestointien edellyttämien resurssien suunnittelun pohjaksi.

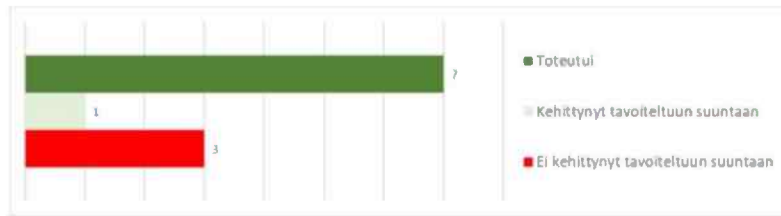
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	
Kaupunkikehitys	
Toimintakate bud.	-12,9 milj. euroa
Toimintakate tot.	-11,7 milj. euroa
Toteuma	90,8 %

Toiminnan tavoitteiden arviointi ja arvioinnin painopistealueet

Toiminnan tavoitteiden raportointi tehdään Lappeenranta 2037 -strategian mukaisesti kahdella tasolla: valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta ja lautakuntaan nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Kaupunkikehityksen toimialalle oli talousarviossa asetettu valtuustoon nähden yhteensä **11** sitovaa tavoitetta. Tilinpäätösraportoinnin perusteella tavoitteista toteutui **seitsemän (7)** ja **yksi (1)** tavoite kehittyi tavoiteltuun suuntaan. **Kolme (3)** tavoitetta ei toteutunut.

Kuva 15: Kaupunkikehityksen toimialan valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntiin nähden sitovat tavoitteet

Strategian ohjausvaikutuksen kannalta on tärkeää, että toimialat esittävät käyttösuunnitelman yhteydessä myös **lautakuntaan nähden** sitovat tavoitteensa. Kaupunkikehityksen toimialalla oli toimialan neljän lautakunnan käyttösuunnitelmissa asetettu yhteensä **67** lautakuntiin nähden sitovaa tavoitetta, joista kaupunkikehityslautakunnan käyttösuunnitelmassa **42** sitovaa tavoitetta, rakennuslautakunnan käyttösuunnitelmassa **5** sitovaa tavoitetta, Lappeenrannan seudun ympäristölautakunnan käyttösuunnitelmassa **17** sitovaa tavoitetta ja Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunnan käyttösuunnitelmassa **3** sitovaa tavoitetta.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteet

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2024 arvioinnissa oli kaupunkikehityksen toimialan osalta **maaomaisuuden hallinta ja Lappeenrannan seudun ympäristötoimi**.

Elinvoima ja kaupunkikehitys – valtuustoon nähtävien sitovien tavoitteiden arviointi								
Kärki-ohjelma	Tavoite	Mittari Lähde	Lähtö- taso	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Ltk	Mittarin arviointi	Tavoite- teen ar- viointi
Kasvun kaupunki	Lisäämme kaupunki-keskustan elävyyttä ja vetovoimaa	Keskustan kehän asukasmäärä Kaupunkisuunnittelu	16.623 (2021)	17.000	17.608	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Tuemme yritysten kasvua	Kaikkien lappeenranta-laisten yritysten liikevaihto (miljoonaa) Taloustutka	2.353 (10/2021)	2.480	2.531	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Sujuvoitamme rakennusvalvonnan lupaprosessia	Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika päivinä Rakennusvalvonta	35 (2020)	35	38	RakLa	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan
Kestävä kaupunki	Parannamme Saimaan vedenlaatua	Sunisenlahden vedenlaatu, näkösyvyys (cm) Ympäristökehitys	250 (2020)	280	280	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Parannamme ilmanlaatua	Ilmanlaatuindeksi keskimääräisesti hyvää Lappeenrannan keskustan, Joutsenon keskustan, Tirilän, Ihalaisen mittauspisteillä (%) Ympäristötoimi	93 (2020)	94	91	YmpLa	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan
	Kehitämme kestävän liikkumisen edellytyksiä	Paikallisliikenteen matkustajamäärä (miljoonaa) Liikennejärjestelmä	1,19 (2020)	1,8	1,96	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Lisäämme luonnon monimuotoisuutta	Uudet luonnon-suojelualueet Lappeenrannassa (luonnonsuojelulailla rauhoitettujen alueiden pinta-ala) Ympäristötoimi	2 047 ha (2020)	+50 ha/a	+135 ha	YmpLa	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
Koulutuksen kaupunki	Vahvistamme kampusalueen houkuttelevuutta	Kampusalueen asukasmäärä Kaupunkisuunnittelu	720 (2021)	760	824	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Lisäämme ympäristökasvatusta	Biojätteen osuus kiinteistöjen kuivajätteistä (%) Ympäristötoimi	30 (2020)	22	18,6	YmpLa	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Toteutui
	Lisäämme yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa	Yhteishankkeiden lukumäärä Toimiala	15 (2021)	22	20	KaKeL	Kehittynyt tavoitel- tuun suun- taan	Kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan
	Ylläpidämme ja kehitämme rakennusvalvonnan henkilökunnan ja päätöksentekijöiden erityisosaamista	Muuttuneet päätökset oikeusasteissa Rakennusvalvonta	0 (2020)	1 (kesken)	1	RakLa	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan	Ei kehitty- nyt tavoitel- tuun suun- taan

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteumatilanne 2024

Kaupunkikehityksen talousarviokehityksen toimintakate alittui 1.189 miljoonalla eurolla. Kaupunkikehityksen kaikki vastualueet alittivat talousarviokehityksensä. Keskeisimpiä syitä talousarvion alitukseen olivat

tonttivuokrat ja metsänmyyntituotot, siirtyneet määrärahat, vähäiset maksetut avustukset sekä kasvanut joukkoliikenteen lipunmyynti. Lisäksi joukkoliikenteen maksuosuuksiin tuli hyvitystä.

Talousarviotavoitteista jäivät **maaomaisuuden tuotot** ja **rakennusvalvonta**, kun rakentamiseen liittyvien suurten hankkeiden vähäinen määrä ja vähäinen tonttikysyntä heikensivät rakennusvalvonnan ja maaomaisuuden tuottoja.

Tilakeskuksen toimintakate oli noin 968.000 euroa talousarviota parempi ja poistojen jälkeen tilikauden tulos alitti hieman talousarvionsa. **Lappeenrannan seudun ympäristötoimen** talous toteutui 173.000 euroa talousarviota heikompana ja **Etelä-Karjalan maaseututoimen** kehys toteutui talousarviota parempana.

Tuottavuuden kehittymisen toteaminen on vaikeutunut kustannusten noustua voimakkaasti. Toimialalla on edelleen mahdollisuus lisätä tilatehokkuutta. Sähköisten järjestelmien käyttö, Locus kaupunkiohjelmisto, O365 ohjelmat ja M-Files luovat hyvät toimintaolosuhteet digitaaliseen työskentelyyn.

Toiminnan johtamisen, kehittämisen ja prosessien näkökulma

LPR2037-strategia tavoitteineen ohjaa elinvoima ja kaupunkikehitys toimialan toimintaa ja resurssien käyttöä. Toimialalta löytyy eritasoisia (valtuusto-, lautakunta-, vastuualue-, kustannuspaikka- ja yksilötason) tavoitteita ja toimenpiteitä kaikkiin strategian kärkiohjelmiin: kasvun kaupunki, kestävä kaupunki ja koulutuksen kaupunki.

Strategian toimeenpanossa hyödynnetään erilaisia ohjelmia, kuten elinvoimaohjelma, kansainvälistymisohjelma, edunvalvontaohjelma, maanhankintaohjelma, kaavoitusohjelma, infrarakentamisen työohjelma, kestävä liikkuamisen ohjelma, resurssiviisauden tiekartta, ilmasto-ohjelma, HINKU-tiekartta, luonnon monimuotoisuusohjelma, hulevesienhallinnan ohjelma, kuntien energiatehokkuussopimus, ympäristöohjelma, arkkitehtuuripoliittinen ohjelma, rakennusjärjestys, maapoliittinen ohjelma sekä aurausohjelma. Lisäksi vuonna 2024 oli valmistelussa metsäohjelma sekä asuntopoliittinen ohjelma, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.3.2025.

Toimiala on mukana monissa tutkimuksissa ja tekee kustannusvertailua. Esimerkiksi katujen ja viheralueiden ylläpitokustannuksia verrataan 13 kunnan vuosittain toteutettavalla Kuve-kustannusvertailulla, jonka toteuttaja on EG Finland Oy (ent. Rapal Oy). Viimeisimmän vuoden 2023 tietojen perusteella laaditun vertailun mukaan Lappeenrannan liikenne- ja viheralueiden kunnossapidon kokonaiskustannukset olivat euroa/asukas – tunnusluvulla mitattuna 2,6 % korkeammat kuin vertailukuntien kustannukset keskimäärin. Lappeenrannan kunnossapidon kokonaiskustannusten euroa/m²-tunnusluku on puolestaan 15,6 % vertailukuntien tunnuslukua matalampi.

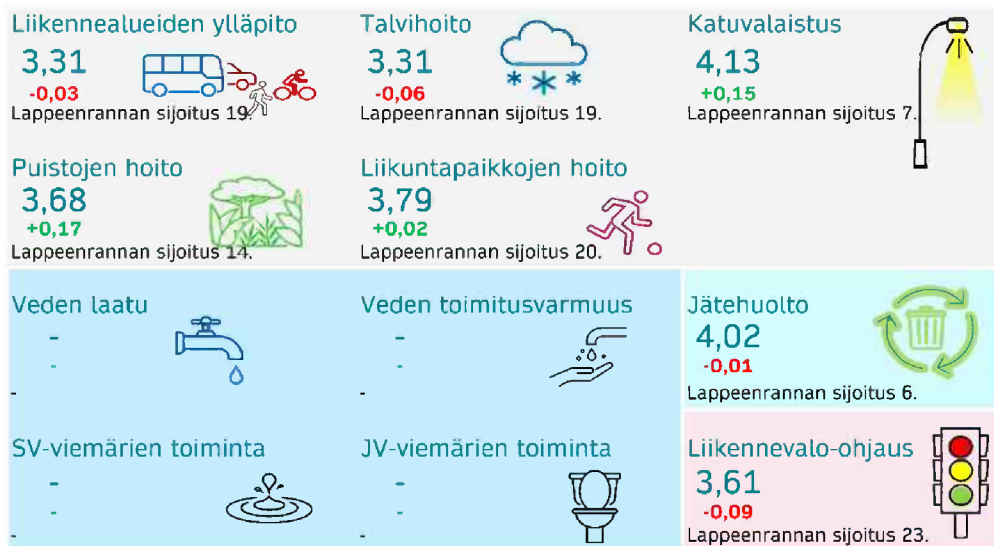
Ympäristökehitys seuraa kaupungin tunnuslukuja, kuten alueen kasvihuonekaasupäästöjä sekä materiaalikierätyssastetta vuosittain. Näitä verrataan muiden kaupunkien kanssa valtakunnallisesti esimerkiksi Suomen Ympäristökeskuksen, Sitowisen tai EU:n ilmastoneutraalien ja älykkäiden kaupunkien kanssa. Osaa tunnusluvuista seurataan myös muiden eurooppalaisten kaupunkien vertailutietoihin sekä tunnuslukuihin.

Toimialan kaikkien vastuualueiden prosessit on kuvattu IMS toiminnanohjausjärjestelmässä ja tiedonohjaussuunnitelmassa (TOS). Prosessikuvaukset vaativat jatkuvaa päivittämistä.

M-Filesin sähköinen sopimustenhallintajärjestelmä on käytössä ja lähtökohta on, että sopimukset tallennetaan M-Filesiin. Sopimustenhallinta on vielä osin hajanaista, osa vanhoista sopimuksista on paperisina arkistoissa eivätkä vielä kaikki sähköisinä, esimerkiksi rakennushankkeisiin liittyvät urakkasopimukset ovat vielä osin paperisena. Sopimukset allekirjoitetaan nykyisin pääosin sähköisesti. Sähköisiä allekirjoitusjärjestelmiä on lukuisia. Allekirjoitettujen sopimusten kirjautuminen asianmukaisesti M-Filesiin on osin epävarmaa ja on mahdollista, että sopimuksia jää allekirjoitusjärjestelmään ilman sopimuksen tallentumista M-Filesiin. Tilanne on kuitenkin parantunut, koska kaupungilla on käytössä oma sähköinen allekirjoitusjärjestelmä.

Asiakas- ja vaikuttavuusnäkökulma

Toimialalla on tehty useita asiakastyytyväisyyskyselyitä. Toimiala on esimerkiksi mukana FCG:n vuosittaisessa Yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksessa, jossa vuonna 2024 oli mukana 28 kuntaa⁸. Kyselyyn vastanneiden lappeenrantalaisten tyytyväisyys yhdyskuntateknisiin palveluihin oli lisääntynyt puistojen hoidon, liikuntapaikkojen hoidon ja katuvalaistuksen osalta. Liikennealueiden ylläpidon, talvihoidon, jätehuollon ja liikennevalo-ohjauksen osalta tyytyväisyys oli heikentynyt.

Kuva 16: Tyytyväisyys yhdyskuntateknisiin palveluihin; Mittarin arvo, asteikolla 1-5, muutos edellisestä kerrasta ja Lappeenrannan sijoitus kuntien joukossa, kuntia 28.

Maaomaisuuden hallinnan tonttipalveluissa on toteutettu jatkuvaa kyselyä omakotitonttien hakijoille vuodesta 2021 lähtien. Toimintatapoja on palautteen perusteella muutettu asiakasystävällisempään ja informatiivisempaan suuntaan. Tonttien hakuaikoja on yhtenäistetty, varausehtoja ajantasaistettu ja hintatietoja selkeytetty. Saatujen vastausten perusteella tontinhakijat ovat tyytyväisiä tarjottuun palveluun. Ohjausta ja asiakaspalvelua kuvattiin asiantuntevaksi. Uusia tontteja toivottiin kaavoitettavan kohtuullisen lähelle keskustan palveluja.

Rakennusvalvonnan asiakastyytyväisyyskysely tehtiin vuoden 2024 lopussa. FCG:n toteuttaman kyselyn vastaanottajia olivat luvanhakijat viimeisen kahden vuoden ajalta (539 asiakasta). Vastauksia kertyi 89, joten vastausprosentti oli 17 %. Tuloksia verrattiin vuosina 2022–2024 toteutettujen vastaavien kyselyiden tuloksiin sekä Lappeenrannan vuoden 2022 kyselyn tuloksiin. Vastaajien arviot olivat lähes kaikkien kysymysten osalta parempia kuin vuonna 2022. Parhaat Lappeenrannassa annetut arvosanat liittyivät henkilöstön asiakaspalveluun ja rakentamisen aikaiseen toimintaan. Hakemukseen ja lupavalmisteluun liittyvissä kysymyksissä arviot olivat vertailukuntien keskiarvoja matalampia, mutta olivat kuitenkin kohentuneet vuodesta 2022.

Rakennusvalvonnan lupamäärät laskivat edelleen viime vuodesta, hankkeet olivat pienempiä ja suuret hankkeet puuttuivat lähes kokonaan. Käsittelyajat pysyivät alle käsittelyaikatakuun.

⁸ Kunnat valitsivat itse otoskoon ja kyselykutsut lähetettiin satunnaisesti 18–79 vuotiaista henkilöistä valituille vastaajille. Verkko-vastaus oli joissakin kaupungeissa mahdollista myös kaupungin omilla sivuilla olleen linkin kautta. Lappeenrannassa vastaajia oli yhteensä 124.

Henkilöstönäkökulma

Kaupunkikehityksen toimialan työhyvinvointikyselyn tulokset olivat vuonna 2024 lähes edellisen vuoden tasolla. Työhyvinvoinnin parantamiseksi laaditaan vastuualueille omat kehittämissuunnitelmat. Kehittämiskohteista laaditaan vuosittain suunnitelma palveluysikkötasolla, missä nostettuja toimenpiteitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan. Toimialalla on laadittu edellisen vuoden työtyytyväisyystulosten pohjalta vastuualuekohtaisia työhyvinvoinnin kehittämistoimenpiteitä, kuten esimerkiksi prosessien kehittäminen, pienet organisaation tarkennukset vastuualueilla, työyhteisöpelisäännöt, tyhy-tapahtumat, parempien kokouskäytäntöjen kehittäminen, työssä joustaminen, esihenkilökoulutukset ja koulutuksiin osallistuminen.

Toimialalla on asetettu työhyvinvointiin liittyviä lautakuntiin nähden sitovia tavoitteita ja valittujen mittareiden perusteella vuonna 2024 tavoitteet on saavutettu. Työyhteisön toimintatavat ja työn organisointi -kysymykseen liittyvä lautakuntatavoite oli 3,7 vuonna 2024 ja vertailukelpoinen tulos oli edellisen vuoden tapaan 3,8 (kun tavoite asetettiin, työhyvinvointikyselyn asteikko oli viisiportainen, nyt on kuusiportainen ja vuoden 2024 tulos 4,61 on muutettu vastaamaan aiempia tuloksia).

Tulevaisuuden näkymät ja kehittämiskohteet

Kaupunkikehityksen toimialalla kehitetään Lappeenrannan kaupungin kestävyysstrategioiden ja niihin liittyvien indikaattoreiden seuranta. Myös ilmasto-ohjelman ja kiertotalouden tiekartan toteuttamisen seuranta kehitetään. Kansainvälisten verkostojen hyödyntämistä ja raportointia systematisoidaan ja verkostojen ja sitoumusten tuomia etuja hyödynnetään hankevalmistelussa sekä Lappeenrannan kaupungin näkyvyydessä. Kaupungin vastuullisuustekojen viestimiseen kehitetään uusi toimintamalli.

Kaupunkirakenteen eheyttämistä on edelleen edistettävä. Alueiden saneerauksessa ja asemakaavojen päivittämisessä edetään alueiden valintojen osalta verkostojen korjaustarpeet edellä, samalla lisätään alueiden viihteyttävyyttä ja otetaan käyttöön mahdolliset lisärakennuspaikat. Lisäksi panostetaan yritysalueiden ja riittävän yritystonttitarjonnan kaavoittamiseen.

Valtuuston 6.11.2023 hyväksymän luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteitä tullaan tarkentamaan metsäohjelmassa, jonka laadinta on jatkunut vuonna 2024. Metsäohjelmassa tullaan linjaamaan tulevaisuuden metsänhoidon periaatteet, joiden perusteella kaupungin omistamia metsiä hoidetaan ja toteutetaan vuosittaisia metsätyöohjelmia. Uuden metsäohjelman myötä kaupungin metsien hoidon prosessit selkeytyvät sekä osallistaminen ja tiedotus parantuu.

Yhdyskuntatekniikan rakentamiseen on saatu erillisrahoitus Pajarilan sekä Mustolan alueiden kehittämiseen. Näiden yhteydessä pyritään toimintaa kehittämään tietomallipohjaisen suunnittelun mahdollisuuksien selvittämisellä.

Kestävän liikkumisen edistäminen on tärkeä toimialan tehtävä. Vuonna 2024 päivitettiin kestävän liikkumisen ohjelma joukkoliikenteen osalta. Tämä korvaa aiemman joukkoliikennepoliittisen ohjelman ja ohjaa joukkoliikenteen kehittämistä.

Lappeenrannan seudun joukkoliikenne on aloittanut toiminnan vuoden 2024 alusta. Tämä on vaatinut paljon toimintatapojen yhtenäistämistä sekä esimerkiksi Imatran kaupungin joukkoliikenteen sopimuksien haltuunottoa. Kaupungit ovat päivittäneet joukkoliikenteen palvelutasot, joiden mukaisesti Lappeenrannan seudun joukkoliikenne on priorisoinut linjoja ja reittejä. Tämä on herättänyt paljon keskustelua molemmissa kaupungeissa. Toiminnan kehittäminen jatkuu lähivuosina.

Joukkoliikenteen uuden lippu- ja maksujärjestelmän hankinta kariutui käyttöönottoprojektin aikana eikä sitä saatu missään vaiheessa käyttöön. Lappeenrannan seudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt jatkaa

toistaiseksi Waltti lippu- ja maksujärjestelmää. Painopisteenä on kehittää sen myötä palvelua mahdollisimman hyväksi.

Paikkatietojen avoimuus kaupungin sisäisessä käytössä ja tarkkuus julkaistuna ulkoisessa verkossa keskusteluttaa edelleen turvallisuuden näkökulmasta. Saatavilla on hyvinkin tarkkaa aineistoa, mutta kaikkea ei voi jakaa kaikille eikä julkisesti, koska väärinkäytösten mahdollisuudet ovat olemassa.

Maaomaisuuden hallinta

Maaomaisuuden hallinta vastaa kaupungin maa- ja vesiomaisuudesta, paikkatietopalvelujen tuottamisesta, metsien hoidosta, kiinteistörekisterin ylläpidosta vastuualueellaan sekä yksityistieavustuksiin liittyvästä valmistelusta. Vastuualuetta johtaa kaupungingeodeetti ja lisäksi henkilöstöön kuuluu 20 vakituista ja 2 assistenttitii- miin kuuluvaa maankäyttösihteeriä. Vuoden 2025 alussa oli kolme paikkaa täyttämättä.

Suurin osa maaomaisuuden henkilöstöstä työskentelee paikkatietopalveluissa. Paikkatietopalvelu ja sen tukena olevat erilaiset rekisterit ja laajat aineistot muodostavat kunnan perusrekisterin. Paikkatietoa hyödynnetään kaupungin palveluissa kaikille avoimessa karttapalvelussa, kuntalaisten palautepalvelussa, erilaisten lupien hakuprosesseissa, kaavoituksessa, katu- ja ympäristörakentamisen sovelluksissa, koulukuljetuksissa, oppilastietojärjestelmässä sekä kaupunkimallissa. Asioiden visualisointi paikkatiedoilla on yksi tiedolla johtamisen väline.

Maaomaisuuden hallinnan vastuualueelle kuuluu myös lakisääteiset kiinteistönmuodostus- ja kiinteistörekisteritehtävät. Kiinteistörekisterinpitäjän päätöksiä ja rekisteröityjä toimituksia vuonna 2024 tehtiin 116 eli saman verran kuin vuonna 2023.

Maaomaisuuden hallinnan tavoitteena on hankkia maata suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti eri puolilta kaupunkia tuleviin maankäytön tarpeisiin. Vuonna 2024 hankittiin 22 kohdetta, yhteensä 50,7 hehtaaria. Hankittuihin kohteisiin kuului mm. katualueita, virkistysalueita, tulevaa asemakaavoitettavaa aluetta sekä taajama-alueilta rakentamattomia ja vajaasti rakennettuja tontteja.

Tonttipalvelut markkinoivat kaupungin tonttivarantoa ja tarjoavat erilaisille uusille yrityksille sekä vanhoille laajeneville yrityksille sijaintipaikkoja. Rakentamattomien tonttien kysyntä on ollut edelleen vähäistä. Vuonna 2024 tonteilla oli kuitenkin parempi kysyntä kuin kahtena edellisellä vuonna.

Luovutetut	2022	2023	2024
omakotitalotontit	15	6	27
rivitalotontit	7	1	2
yrittäjäntontit	3	3	3

Päivitetty maapoliittinen ohjelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.4.2024. Tonttien hinnoitteluperiaatteet muutettiin pinta-alaperusteisesta (euroa/m²) rakennusoikeuden arvoon (euroa/k-m²) perustuvaksi. Päivityksessä mm. selkeytettiin tonttien varausjärjestelmää ja erilaisia sopimuskäytäntöjä. Yrittäjäntonttien varaamiseen tuli uusia käytäntöjä, kun uusi ohjelma mahdollistaa suunnitteluvaramuksen tai hankevarauksen.

Kaupungin ensimmäistä metsäohjelmaa on valmisteltu vuonna 2024. Kaupungin omistamia metsiä noin 4.000 hehtaaria, josta talousmetsiä 1.500 hehtaaria sekä loput taajama- ja erikoismetsiä. Metsäohjelman on tarkoitus täydentää luonnon monimuotoisuusohjelmaa metsien osalta. Ohjelman valmistelussa on osallistettu sidosryhmiä teematyöpajoilla, kyselyillä ja asukasilloissa. Kaupunginvaltuusto hyväksyy metsäohjelman.

Maaomaisuuden tuotot koostuvat kiinteistöjen myynneistä, tonttien jalostuksesta ja maankäyttösopimuksista. Kiinteistöjen ja rakennusten myyntivoittotavoitteen 1,5 miljoonaa euroa kerääminen on ollut haasteellista

viime vuosien poikkeuksellisen hiljaisen kiinteistömarkkinatilanteen takia. Vuonna 2024 kiinteistöjen myyntivoittoa kertyi 958.441 euroa, eli myyntitavoitteesta jäätin 941.000 euroa. Vuonna 2023 myyntivoittoa kertyi vain 144.000 euroa. Tuotto kertyy useista pienistä myyntikohteista. Myytävää on paljon, mutta kalliita tontteja ei ole, ja yritykset vuokraavat maan mieluummin kuin ostavat. Omakotitontin myyntihinta on keskimäärin 20.000 euroa, josta myyntivoittoa tulee 10.000–15.000 euroa riippuen alueen hankintahinnasta ja jalostuskuiluista.

Maaomaisuuden hallinnassa valmisteltiin vuoden 2024 aikana paikkatietopalvelujen ja maapolitiikan palveluyksiköiden organisaatiomuutosta ja se tuli voimaan 1.1.2025. Muutoksen myötä pienempien työtiimien kautta toiminta tehostuu, prosessit jalostuvat ja lähiesihenkilö on paremmin saavutettavissa. Samalla panostetaan henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi

Lappeenrannan seudun ympäristötoimi hoitaa kuntien ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tehtäviä seudullisesti Lappeenrannan kaupungin ja Länsi-Saimaan alueella. *Ympäristölautakunta vastaa* ympäristöterveydenhuoltoon liittyvän lainsäädännön ja palvelutuotannon tehtävistä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä sopimuskuntiensa alueella. *Kaupunkikehityslautakunta vastaa* Lappeenrannan kaupungin ympäristökehityksen tavoitteiden toteuttamisesta ja maksuosuudesta. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi on kaupunkikehityksen toimialan vastuualue. Lappeenrannan seudun ympäristötoimi jakaantuu kolmeen palvelualueeseen: Ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu ja Lappeenrannan kaupungin ympäristökehitys.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen talous toteutui 173.000 euroa talousarviota heikompana. Keskeisimpinä syinä olivat Pohjolankadun vastaanottotilojen remontti, väistötilojen suunnittelu-, sekä muutostyöt, joita ei ollut budjetoitu.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon tehtäväkokonaisuuteen ei helposti löydy kaupungin strategiasta johdettuja tavoitteita, koska sen tehtäviä ohjataan pitkälti valtion keskusviranomaisen toimesta, eikä ympäristöterveydenhuoltoon liittyvissä toiminnoissa siksi ole juurikaan liikkumavaraa tehtävien tekemisessä.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluu yksilön ja hänen elinympäristönsä terveydensuojelu. Tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Ympäristöterveydenhuollon osa-alueet ovat elintarvikevalvonta, terveydensuojelu, tupakkatuotteiden myynnin ja tupakointikieltojen valvonta, eläinlääkäripalvelut sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta. Ympäristöterveydenhuollolla tulee olla valvontasuunnitelma, joka ohjaa säännöllistä valvontaa. Suunnitelman tulee sisältää koko ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö. Valvontasuunnitelma 2020–2024 on hyväksytty lupalautakunnassa 10.12.2019 ja suunnitelmaa on päivitetty vuosittain. Valvontasuunnitelmassa on asetettu yhteiset tavoitteet, joita seurataan säännöllisesti tiimikehityskeskusteluissa ja tiimien sisäisissä palavereissa ja toteuma raportoidaan säännöllisesti ympäristölautakunnalle.

Ympäristötoimessa on ympäristöterveydenhuollossa käytössä laatujärjestelmä, LaatuNet, joka sisältää mm. prosessikuvaukset keskeisille toiminnoille. Laadunhallintaa toteutettiin vuoden aikana suunnitelmallisesti. Sisäinen auditointi kohdistettiin valvontasuunnitelmaan, sillä valvontaohjelmakausi oli vaihtumassa ja auditoinnista toivottiin kehitysehdotuksia seuraavaan monivuotiseen valvontasuunnitelmaan.

Ympäristöterveydenhuollossa suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten toteuma oli 85 % (tavoite 84 %). Elintarvikevalvonnassa annettiin muutamia elintarvikelain mukaisia määräyksiä. Terveystoimien valvonnassa oli koekäytössä uusi riskinarviointimalli ja majoitushuoneistojen valvonnassa kokeiltiin itsearviointilomakkeen käyttöä. Ohjausta ja neuvontaa tarvittiin 283 tarkastuksella, kehoitus 99 tarkastuksella ja pakkokeinoja 5 tarkastuksella.

Kuva 17: Valvontasuunnitelman toteuma (tarkastuksia kpl)

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelun osalta kaupungin strategiasta löytyy tehtäväkokonaisuuksia, joilla on yhteys sekä strategian elinvoimaa edistäviin toimenpiteisiin, mutta erityisesti myös kestävä kaupunki -osaan.

Ympäristönsuojelun palvelualue toimii yleisenä ympäristönsuojelun edun valvojana. Ympäristönsuojelun palvelualue hoitaa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) sekä lukuisten erityislakien mukaisia ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä tai hallintosäännössä annettuja muita viranomaistehtäviä. Tehtäväalueisiin kuuluu lupamenettelyt, valvonta sekä erilaiset mittaukset, lausunnot, yhteistyö, esitykset ja ohjelmat.

Trimble ympäristövalvontajärjestelmän käyttöönotto vuonna 2024 oli isoin toiminnallinen muutos 15 vuoteen ympäristönsuojelussa. Järjestelmän käyttöönoton johdosta osa toiminnallisista tavoitteista, kuten vuosiraporttien tarkastaminen ja tarkastuskertomusten valmistuminen, jäi tavoitetta vähäisemmäksi.

Lupien määrä ja siten luvista saatavat tulot vaihtelevat vuosittain merkittävästi. Lupien käsittelyaika on lyhenyt vuonna 2024 aikaisemmista vuosista.

Ympäristökehitys

Vuoden 2024 alusta lukien Greenreality-palvelut jaettiin ympäristökehitykseen sekä yrityspalveluihin. Yrityspalvelut siirrettiin konsernihallintoon elinvoimapalveluihin ja ympäristökehitys perustettiin kaupunkikehityksen toimialalle. Ympäristökehityksen tehtäviin kuuluvat Lappeenrannan kaupungin ilmasto- ja kiertotalouteen luontoon ja vesistöjen kunnostukseen liittyvät kehittämistehtävät sekä maakunnallinen energianeuvonta. Ympäristökehitys toteuttaa Lappeenrannan kaupungin ympäristökehittämisen tehtäviä ja vastaa Lappeenrannan kaupungin ympäristökehittämisen sitoumusten ja verkostojen toiminnan koordinoinnista. Yksikkö toteuttaa myös Etelä-Karjalan energianeuvontaa.

Ympäristökehityksen toiminta tukeutuu pitkälti Lappeenranta 2037 -strategiaan. Ympäristökehitys toteuttaa pääosin kestävä kaupunki -kärkiohjelman tavoitteita, mutta yksikkö toteuttaa myös kasvun kaupunki -kärkiohjelman elinvoimatavoitteita sekä tukee LUT-konsernia hanketoiminnassa.

Ympäristökehityksen vaikuttavuutta seurataan sekä ympäristöindikaattoreiden että elinvoimaindikaattoreiden avulla kasvihuonekaasupäästöjen, jätteiden materiaalikierätyksasteen, Sunisenlahden näkösyvyyden ja muiden ympäristöindikaattoreiden avulla.

Ympäristökehitys seuraa kaupungin tunnuslukuja, kuten alueen kasvihuonekaasupäästöjä sekä materiaalikierätyksastetta vuosittain. Valtuustoon nähden sitovan strategian päätavoitteen mittarina on CO₂ päästöjen vähentäminen. Kasvihuonekaasupäästöt arvioidaan koko kaupungin alueelta. Laskentamenetelmissä on jonkin verran muutoksia, mutta valtuustoon nähden sitova luku lasketaan samalla menetelmällä joka vuosi ja sen laskennan toteuttaa Etteplan Oy. Valtuustoon nähden sitova tavoite on – 60 % vuoden 2025 lopussa ja ilmasto-ohjelman tavoite on - 80 % vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteena on toteuttaa ilmastotoimenpiteitä pitkäjänteisesti.

Ympäristökehityksen hanketoiminta on laajaa ja hankkeiden prosessien hallinta vaatii resursseja ja osaamista. Hankkeet kuitenkin mahdollistavat toiminnan kehittymisen ja Lappeenrannan kaupungin näkyvyyden etenkin Euroopassa.

Kuva 18: Lappeenrannan kaupunki on saanut viime vuosina useita tunnustuksia ja vuonna 2024 kaupungille myönnettiin EU:n Mission Label tunnustus

6. Konserniyhteisöjen tavoitteiden toteutumisen arviointi

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa talousarviossa ja -suunnitelmassa kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Konserniyhteisöille talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu vuoden aikana puolivuotiskatsauksen yhteydessä sekä tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin painopisteenä vuoden 2024 arvioinnissa oli konserniyhteisöjen osalta **Lappeenrannan Toimitilat Oy -konserni (emoyhtiö)**, **Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy -konserni** ja **Saimaan Tukipalvelut Oy**. Tarkastuslautakunta arvioi talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumista myös muiden tytäryhteisöjen osalta.

Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy -konsernin talousarviotavoitteena oli pitää yhtiön taloudellinen käyttöaste pysyvästi vuosikeskiarvolla mitattuna yli 95 %. Taloudellinen käyttöaste oli vuosikeskiarvolla mitattuna 94,9 %, eli tavoite lähes saavutettiin. Toisena tavoitteena oli pitää ARA-asuntojen keskivuokra vähintään 20 % alle kaupungin vapaarahoitteisten asuntojen keskivuokran. Tavoite saavutettiin, kun vuonna 2024 vuokrataso oli 20,7 % vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen keskivuokraa edullisempi.

Kolmantena tavoitteena oli, että vuosittain liitetään vähintään 300 uutta asuntoa huoneistokohtaiseen veden mittaukseen ja laskutukseen, ja tällä saavutetaan vähintään 20 %:n veden säästö kyseisissä huoneistoissa. Vuonna 2024 tavoite ei täysin toteutunut, koska vuoden aikana huoneistokohtaiseen vedenmittaukseen liitettiin yhteensä 334 uutta asuntoa, mutta laskutus aloitettiin vain 31 huoneiston osalta. Vedenlaskutukseen siirtyneiden huoneistojen osalta vettä säästy 16,4 % aiempaan verrattuna.

Konsernin tilikauden tulos oli noin 0,6 miljoonaa euroa ja jäi talousarviosta. Liikevaihto jäi budjetoidusta noin 0,7 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut ylittivät budjetoidun noin miljoonalla eurolla. Vuonna 2024 toteutettiin edellistä vuotta enemmän vuosikorjauksia, jotka kulujen kasvun kautta laskivat liiketulosta. Yhtiö ei jaa tuottoja omistajalleen. Toimintavuonna oli käynnissä kahden kerrostalon peruskorjaus, joissa on yhteensä 28 asuntoa. Investointeihin yhtiö käytti noin 3,1 miljoonaa euroa. Investoinnit toteutettiin pitkäaikaisilla valtion takaamilla korkotukilainoilla. Toiminnan merkittävät riskit ovat kokojen nousu, yleisen kustannustason ja energian hintojen nousu ja vuokra-asuntojen kysynnän lasku tai muuttuminen suhteessa yhtiön asuntokantaan.

Lappeenrannan Energia Oy -konsernin tavoitteena on talousarvion 2024 mukaan tulouttaa kaupungille osinkoina vähintään 3,6 miljoonaa euroa ja maksaa korkokuluja kaupungille noin 7,6 miljoonaa euroa eli yhteensä 11,2 miljoonaa euroa. Toteutunut tuotto oli 11,2 miljoonaa euroa, joten tavoite toteutui.

Tilikauden tulos oli noin 4 miljoonaa euroa. Tulos parani noin miljoona euroa edellisvuodesta, mutta jäi talousarviosta 0,8 miljoonaa euroa. Toteutunut liikevaihto 104,7 miljoonaa euroa oli noin 2,2 miljoonaa edellisvuotta suurempi, mutta alitti budjetin noin 2,4 miljoonalla eurolla.

Investointeja toteutui 41,4 miljoonaa euroa eli 18,1 miljoonaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Normaalien korvausinvestointien lisäksi vuoden aikana investoitiin mm. Hyötytuulen Siikajoen tuulipuistoon 3,0 miljoonaa euroa, Meltolan jätevedenpuhdistamon LEV osuuteen noin 4 miljoonaa euroa, kahteen toimitilahankkeeseen noin 3,4 miljoonaa euroa, Mertaniemen Sähkövarastoon noin 4,8 miljoonaa euroa sekä lämpöakkuun ja pellettikattilaan yhteensä noin 4,2 miljoonaa euroa. Rahoituksen osalta nostettiin kaksi uutta lainaa. Ensimmäinen laina on 5,5 miljoonaa euroa ja vaihtuvakorkoinen seitsemän vuoden laina-ajalla, toinen laina on 15 miljoonaa euroa ja vaihtuvakorkoinen 12 vuoden laina-ajalla. Lainoissa ei ole kaupungin takausta.

Lappeenrannan Toimitilat Oy -konsernin tavoitteena oli tilakeskukselle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Tilakeskukselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen on tilinpäätöksessä raportoitu osana kaupunkikehityksen toimialan tilinpäätöstekstiä. Lappeenrannan Toimitilat -konsernille on asetettu 150.000 euron

tuloutustavoite vuodelle 2024. Tuloutustavoite toteutui, kun Lappeenrannan Toimitilat Oy jakoi osinkoa Lappeenrannan kaupungille 149.998 euroa.

Konsernin tulos toteutui talousarviota parempana. Liiketulos noin 1,1 miljoonaa euroa oli lähes talousarvion mukainen. Tilikauden tulos oli 101.000 euroa tappiollinen, mikä oli 225.000 euroa parempi kuin talousarviossa. Rahoituskulut olivat edellisvuoden tapaan korkealla tasolla eli noin 1,4 miljoonaa euroa.

Konsernin merkittävimmät riskit liittyvät Lappeenrannan Toimitilat Oy:n tytäryhtiöiden riippuvuuteen vuokra- ja muista tuotoista. Mikäli tytäryhtiöiden taloustilanne on heikko, voi sillä olla vaikutuksia ennen pitkää myös emoyhtiöön.

Lappeenrannan Yritystila Oy:n taloudellinen tilanne on jatkunut pitkään haasteellisena ja yhtiö pyysikin omistajaohjausta Lappeenrannan kaupungilta talouden tervehdyttämistoimenpiteisiin. Kaupunginhallitus päätti, että ulosvuokrattujen kohteiden kauppaan liittyvää kaupungin ja Yritystilan välistä lainasopimusta muutetaan niin, että lainaa ei lyhennetä vuosina 2025–2029. Lisäksi kaupunki päätti vuoden 2025 talousarviossa varautua Lappeenrannan Toimitilat Oy:n pääomittamiseen 12 miljoonalla eurolla.

Vuonna 2024 kaupunki teki 5 miljoonan euron sijoituksen Lappeenrannan Toimitilat Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja Lappeenrannan Toimitilat Oy teki samansuuruisen SVOP-sijoituksen Williparkki Oy:n omaan pääomaan. Yhtiö maksoi kaksi Kuntarahoituksen lainaa kokonaan pois ja kolmannelle suurimman osan.

Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy:n tavoitteena oli huolehtia maksujen pitämisestä muihin maakuntakeskuksiin nähden kilpailukykyisellä tasolla. Kustannustaso on saatu pidettyä maltillisella tasolla verrattuna samankokoisiin vastaaviin kunnallisiin jäteyhtiöihin. Yhtiön perimä talouskohtainen perusmaksu on vielä hieman alhaisempi kuin muilla vastaavilla jäteyhtiöillä.

Toisena tavoitteena oli, että yhdyskuntajätteen (EKJH + tuottajavastuu) materiaalihyötykäyttö-% nostetaan 55 %:iin (oli 57 % vuonna 2023). Tavoite saavutettiin, kun vuonna 2024 materiaalihyötykäyttöön toimitettiin 60 % ja energiahyötykäyttöön 38 % kaikista vastaanotetuista jätemateriaaleista (pois lukien maa-ainekset). Kotitalousjätteitä ei loppusijoitettu ollenkaan, vaan kaikki hyödynnettiin. Aikaisempiin vuosiin verrattuna nyt huomioidaan kotikompostointi, kuivajätteen energiahyödyntämisen kuonasta talteen otettu metalli sekä tekstiilit ja palautuspullot.

Tilikauden tulos oli 1,7 miljoonaa euroa ja ylitti budjetoidun 0,8 miljoonaa euroa. Liikevaihto toteutui lähes budjetoidulla tasolla.

KOy Seniori Saimaan vuositavoite oli edellisten vuosien tavoin Tiurun entisen sairaalan alueen kehittäminen. Yhtiö on perustettu omistamaan ja kehittämään Tiurun entisen sairaalan aluetta rakennuksineen. Yhtiön kiinteistöillä ei ole vuokralaisia tai toimintaa. Yhtiö ei ole kyennyt löytämään ostajaa omistamalleen kiinteistölle ja tästä syystä yhtiö on hakenut kohteen asemakaavan muuttamista. Asemakaavatyö on käynnistetty uudelleen tavoitteena poistaa kaavasta Tiurun sairaalarakennuksen suojelumerkintä. Kiinteistön kehittäminen edellyttää suojelumerkinnän poistamista.

Yhtiön tarkoituksena ei ensisijaisesti ole jakaa tuottoja omistajilleen. Yhtiö ei tulouttanut kaupungille vuonna 2024. Tilikauden tulos oli voitollinen noin 10.000 euroa, mikä on noin 40.000 euroa talousarviossa ennakoitua parempi. Korjaus- ja huoltokustannukset ovat toteutuneet noin 30.000 euroa budjetoitua alhaisempana.

Lappeenrannan Teatterikiinteistö Oy:lle ei ole asetettu talousarviossa 2024 valtuustoon nähden sitovia tavoitteita, eikä yhtiön tarkoituksena ole ensisijaisesti jakaa tuottoja omistajilleen. Yhtiön toiminta keskittyy

teatteritilojen omistamiseen, ylläpitämiseen ja hallinnointiin sekä tilojen vuokraamiseen Lappeenrannan kaupungin käyttöön. Yhtiön tilikauden tappio noin 283.000 euroa oli lähes talousarviossa ennakoitun suuruinen.

Yhtiön lainamäärä 11,9 miljoonaa euroa on suuri ja valtaosa lainoista on sidottu vaihtuvakorkoisin lainoihin. Vuonna 2024 rahoituskulut olivat 595.000 euroa (560.000 vuonna 2023).

Saimaan Tukipalvelut Oy:n tavoitteena on tuottaa omistajien tarvitsemat tukipalvelut taloudellisesti ja laadukkaasti sekä pitää yhtiön kaikki toimialat kannattavina ja pitää yhtiön oma pääoma riittävällä tasolla. Tavoitteena on myös yhtiön omistajien palveluverkkoihinsa kohdistamien tarkastelujen huomioiminen tukipalvelujen järjestämisessä ja kustannuksissa.

Vuonna 2024 yhtiön omistajien toiminnoissa toteutuneet muutokset pystyttiin huomioimaan palvelutuotannossa. Vuonna 2024 yhtiön toimintaan vaikuttivat merkittävästi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen palvelu- ja palveluverkkouudistukset. Kyseiset uudistukset edellyttivät ruoka-, puhtaus- ja kunnossapitopalvelujen uudelleenorganisointia sekä henkilöstöresurssien kohdentamista Ekhvan kohteissa. Lisäksi kesällä 2024 aloitettiin Lappeenrannan kaupungin aloitteesta keskuskeittiön kartoitus suunnitelmat Lappeenrannan kaupungin kouluverkkouudistukseen liittyen.

Liikevaihto oli 54,7 miljoonaa euroa, liikevoitto 373.000 euroa ja tulos verojen jälkeen 467.000 euroa. Tilikauden tulos toteutui talousarviossa asetetun tavoitteen mukaisesti.

Saimaan lentoasema säätiö sr -konsernin (Saimaan lentoasema säätiö sr ja Lappeenrannan Lentoasema Oy) tulostavoitteet määritellään omistajaohjauksen kautta.

Vuoden 2024 aikana lentoasemalla oli 27.034 matkustajaa (33.852 matkustajaa vuonna 2023). Tammikuusta lokakuun loppuun Ryanair operoi kaksi lentoa viikossa Lappeenrannasta Bergamoon. Säännöllisten reittilentojen lisäksi lentoasemalla oli koulutuslentoja, elinsiirtolentoja ja muita yksityiskoneita.

Vuonna 2023 Traficom myönsi toimintaan valtionavustusta 250.000 euroa ajalle 1.7.2023–30.6.2024, joten rahoituksesta 125.000 euroa kohdistui vuoteen 2024. Vuonna 2024 Traficom myönsi investointikustannusten kattamiseen 86.250 euroa valtionavustusta.

Säätiö tuotti Lappeenrannan kaupungille lentoliikennemarkkinointipalveluja, joista kaupunki maksoi säätiölle 288.889 euroa. Säätiön säädepääomaa korotettiin 1.261.111 eurolla lentoliikennetoiminnan turvaamiseksi. Lentoasemalle annettiin tilivuoden aikana pääomalainaa 1.261.111 euroa. Konsernin tilikauden tulos oli 1.343.000 euroa tappiollinen.

Saimaan lentoasema säätiö -konserni tarvitsee kaupungin ja valtion tukea toimintaedellytysten turvaamiseksi. Lentoaseman toimintaa rahoitetaan tällä hetkellä säätiön markkinaehtoisella pääomalainalla, mikä ei ole pidemmällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 16.1.2023 päättänyt, että rahoituksen kanavoiminen kaupungilta säätiökonsernille pyritään toteuttamaan notifiomalla eli ennakkoilmoittamalla tuki EU-komissiolle. Lappeenrannan lentoaseman toimintatuen notifiointiprosessia käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 15.4.2024 ja valtuutettiin konsernihallinto vastaamaan valmisteluprosessin loppuunsaattamisesta. Notifikaatioprosessille odotetaan vastinetta vuoden 2025 aikana.

Wirma Lappeenranta Oy:llä ei ollut valtuustoon nähden sitovia tavoitteita, vaan yhtiö suoritti kaupungille omistajaohjauksen kautta annetut tehtävät. Yhtiön päämääränä ei ole tuottojen jakaminen omistajalle. Wirma tuottaa kaupungille ja sen asiakkaille/sidosryhmille kehityspalveluita ja goSaimaa-kattomarkkinointipalveluja. Vuonna 2024 kattomarkkinointipanostus oli 165.000 euroa. Wirma Lappeenranta Oy:n toiminta supistui vuonna 2024 entisestään, koska katujuna ei operoi nykymuotoisena enää. Wirma tuotti kuitenkin katujunan korvaavan toiminnan käynnistämiseen liittyvät toimet. Katujunan tulevaisuutta arvioidaan vuoden 2025 aikana.

GoSaimaan yhteistyösopimuksen jatkoneuvottelu on käynnissä omistajan ja goSaimaan välillä. Wirma Lappeenranta Oy:n tulos vuonna 2024 oli noin 14.000 euroa tappiollinen.

Johtopäätökset ja suositukset

Tytäryhteisöjen talousarviotavoitteita on osin kehitetty, mutta osin tavoitteilta puuttuu selvästi tavoitteen toteutumista kuvaavat mittarit. Omistajapoliittisen ohjelman mukaan keskeisille tytäryhtiöille asetetaan selkeät ja mitattavat taloudelliset ja strategiset tavoitteet, kaupungin yhtiöissä toiminnan tulosta ja kannattavuutta seurataan säännöllisesti ja kaupunki edellyttää omistamiensa yhtiöiden toimivan tehokkaasti. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että tilinpäätöksessä tulee raportoida selkeästi valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutumista.

7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

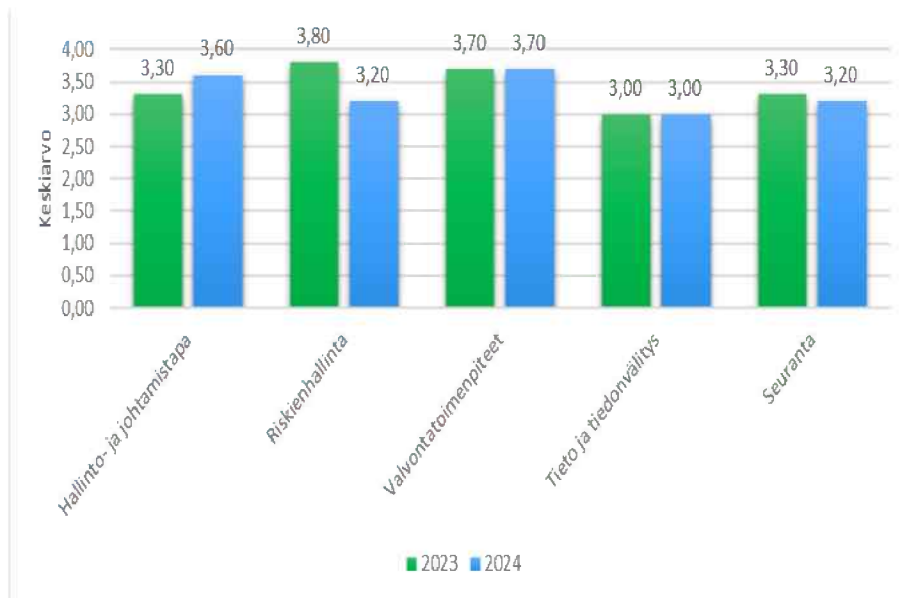
Kaupungin hallinnon ja talouden valvontajärjestelmä jaetaan sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan. Ulkoinen valvonta on kaupunkiorganisaatiosta riippumatonta valvontaa ja arviointia. Sisäinen valvonta on puolestaan osa kaupungin ja kaupunkikonsernin johtamista, joka pitää sisällään menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan talouden ja toiminnan laillisuuden, tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä johtamisen kannalta oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kattaa koko kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan. Kaupunginhallitus vastaa sisäisestä valvonnasta.

Kuntalain mukaan kaupunginvaltuuston tulee päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lappeenrannan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ohjaavat hallintosäätö ja riskienhallintaohjelma (kaupunginvaltuusto 1.11.2021) ja kaupungin kokonaisvaltainen riskikartoitus (viimeisin päivitys hyväksytty kaupungin johtoryhmässä 16.1.2023) sekä muut johdon antamat toimintaohjeet. Toimialat arvioivat vuosittain tulevia riskejä talousarviossa ja raportoivat tilinpäätöksessä niiden toteutumisesta.

Sisäinen valvonta on johtamisen väline ja sitä voidaan vahvistaa sisäisellä tarkastuksella. Sisäinen tarkastus ei kuitenkaan samaistu sisäiseen valvontaan eikä sisäistä valvontaa voida koskaan järjestää pelkästään sisäisen tarkastuksen varaan. Sisäinen tarkastus on osa kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa, jota kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja käyttävät toteuttaessaan valvontavelvollisuuttaan. Lappeenrannan kaupungissa on 1.1.2024 alkaen organisoitu tarkastuslautakunta/ulkoinen valvonta ja sisäinen tarkastus toisistaan riippumattomaksi arviointi- ja tarkastustoiminnaksi niin, että ulkoisen ja sisäisen tarkastuksen henkilöstö on eriytetty. Kaupunginjohtajan alaisuudessa toimii sisäisen tarkastuksen yksikkö, josta vastaa sisäinen tarkastaja. Sisäinen tarkastaja on aloittanut toimessaan 1.8.2024. Lappeenrannan kaupunkikonsernin sisäisen tarkastuksen toiminnan tarkoitus, toimivalta ja vastuu on määritelty kaupunginjohtajan hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti, riippumattomasti ja riskiperustaisesti hyvän hallinto- ja johtamistavan, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta.

Toimintakertomuksen sisäisen valvonnan selonteossa on esitetty kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus on todennut arvionsa, että kaupungin toiminnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat tuottaneet pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta ja lainmukaisuudesta. Selonteon mukaan kaupungin sisäisen valvonnan todettiin olevan pääosin hyvällä tasolla, eikä merkittäviä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteita ole todettu.

Toimintakertomuksen sisäisen valvonnan selonteko perustuu toimialojen antamiin selontekoihin ja itsearviointeihin. Lisäksi on hyödynnetty sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastushavaintoja sisäisen valvonnan toimivuudesta. Toimialojen selonteissa esitetyt keskeiset sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet koskivat mm. henkilöstösuunnitelman laatimista ja valmiiksi saamisen varmistamista sekä tarvittavan koulutuksen järjestämistä. Selonteissa todettiin myös, että toimialan tulee puuttua matalalla kynnyksellä tarvittaessa havaittuihin epäkohtiin, jos on vähänkin syytä epäillä puutteita sisäisessä valvonnassa. Toimialat ovat lisäksi itse arvioineet sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan eri osa-alueiden tilaa asteikolla 0–4. Seuraavassa kuviossa on toimialojen arvioiden keskiarvot vuosina 2023–2024.

Kuva 19: Toimialojen arviot (asteikko 0–4) sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta 2023–2024

Toimintakertomuksessa on raportoitu riskeistä ja epävarmuustekijöistä kaupungin riskiluokituksen mukaisesti. Esiin on nostettu taloudelliset riskit, rahoitusriskit, vahinkoriskit, toimitilan epäkelppoisuudesta aiheutuvat riskit käyttäjälle, muut henkilöstöön kohdistuvat riskit, omaisuusriskit, tietohallinnon toimivuus, sopimukset ja muut riskit (mm. Venäjän hyökkäys Ukrainaan).

Euroopan unionin ilmoittajansuojeludirektiiviin perustuva laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (1171/2022) tuli voimaan 1.1.2023 lukien. Lain mukainen ilmoituskanava avattiin Lappeenrannan kaupungilla henkilöstön käyttöön 1.4.2023 lukien. Ilmoittajansuojelukanava ohjeineen löytyy kaupungin sisäisestä viestintäkanavasta Wintrasta ja kaupunkiin virka- ja työsuhteessa oleva henkilöstö voi tehdä ilmoittajansuojelulain mukaiset ilmoitukset kanavan kautta. Vuonna 2024 Lappeenrannan kaupungin ilmoittajansuojelukanavaan ei tullut ilmoituksia.

Johtopäätökset ja suositukset

Toimialat ja yksiköt ovat esittäneet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeiset kehittämiskohteet taloussuunnittelukaudella ja niistä on esitetty tiivistelmä tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta kehottaa toimialoja saattamaan kehittämiskohteet kuntoon taloussuunnittelukaudella.

8. Konsernivalvonta

Valtuuston tehtävänä on kuntalain 14 §:n mukaan päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on kuntalain 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä on määrättävä konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohtoon velvollisuutena on ohjata konserniyhteisöjä sekä valvoa niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Konserniohjaus jaetaan omistajaohjaukseen ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamiseen. *Omistajaohjaus* tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Keskeistä omistajaohjauksessa on se, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tässä lakisääteisillä kuntalain 47 §:n mukaisilla konserniohjeilla on keskeinen merkitys.

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnassa tulisi erityisesti seurata valtuuston tytäryhteisöille asettamien tavoitteiden toteutumista. Konsernivalvonnassa seurataan myös konserniohjeen noudattamista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmien toimivuutta.

Kunnan *omistajapolitiikka* on kunnan johtamisen väline. Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiittisista linjauksista osana kuntastrategiaa. Omistajapolitiikka muun muassa määrittelee missä tehtävissä ja toiminnoissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa otetaan kantaa eri yhteisöjen omistuksen tarkoitukseen sekä linjataan omistamisen tulevaisuutta.

Toimintakertomuksessa on esitetty kaupunginhallituksen arvio ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus on todennut arvionaan, että konserniyhteisöjen sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita ja valvonta on toiminut nykyisellään riittävästi. Toimintaa kuitenkin kehitetään myös yhteisökohtaisten tarpeiden mukaan, kuten tietojärjestelmähankkeilla sekä sopimushallinnan sähköistämällä ja keskittämällä. Kokonaisarviona konserniyhteisöjen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla. Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä perustuu konsernin tytäryhtiöiden antamiin tietoihin sekä sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen arviointi- ja tarkastustietoihin.

Hallintosäännön 5 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on vastata omistajapolitiikan toimeenpanosta ja omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoimisesta. Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kaupunginhallituksen erikseen määräämien viranhaltijoiden tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa heidän ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden tai yhteisöjen hallintoon ja toimintaan.

Kaupunginvaltuuston 2.5.2022 hyväksymän konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Konserniohjeella ohjataan sekä kaupungin omia toimielimiä ja viranhaltijoita että konserniin kuuluvia yhteisöjä. Konserniohjeessa annetaan määräykset mm. konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Omistajaohjauksen sisältöä linjaa myös kaupunginvaltuuston 7.3.2022 hyväksymä Lappeenrannan kaupungin omistajapoliittinen ohjelma. Omistajapoliittinen ohjelma on yksi kaupungin strategian toimeenpano-ohjelmista ja sen tarkoituksena on tukea kaupungin strategian toteutusta liittämällä konserniin kuuluvat yhteisöt osaksi kaupungin strategista johtamista.

EU-säädöksen myötä pakolliseksi tullutta epäiltyjen väärinkäytösten Whistleblowing-ilmoituskanavaa koskeva laki tuli voimaan 1.1.2023 alkaen. Laki koskee myös Lappeenrannan kaupungin tytäryhteisöjä. Lain mukaan organisaatioiden, joihin työ- tai virkasuhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään 50, on perustettava sisäinen ilmoituskanava rikkomista koskevan tiedon ilmoittamista ja ilmoituksen perusteella toteutettavia toimenpiteitä varten. Ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava avattiin Lappeenrannan kaupungilla henkilöstön käyttöön 1.4.2023 alkaen. Viimeistään 17.12.2023 myös kaupunkikonsernin yli 50 työntekijää työllistävien yhtiöiden tuli ottaa käyttöön ilmoittajansuojelulain mukainen ilmoituskanava. Konserniyhtiöt, jotka ovat tähän velvoitettuja, ovat ottaneet sisäiset ilmoituskanavat käyttöön.

Suomen Kuntaliitolta on ilmestynyt vuonna 2018 julkaisu Korruptio ja eettisyys kunnassa. Etiikka määrittelee sen, miten toimia oikein. Kaupungin johto voi omalla esimerkillään ja yhteisesti hyväksytyillä eettisillä toimintaperiaatteilla edistää toiminnan avoimuutta ja kestävyyttä. Myös kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöiltä sekä palvelun tuottajilta toivotaan sitoutumista eettisesti kestäviin toimintatapoihin. Sisäisen valvonnan selonteon mukaan kaupungin eettisen ohjeen / eettisten periaatteiden tarve on tunnistettu, ja niiden valmistelu on käynnistynyt vuonna 2024.

Johtopäätökset ja suositukset

Konsernivalvonnan selonteossa on siitä annettujen ohjeiden mukaisesti käsitelty konsernivalvonnan eri kohdealueita ja selonteko on tarkastuslautakunnan mielestä varsin kattava. Selonteon mukaan konserniyhteisöjen sisäinen valvonta on pääosin hyvällä tasolla.

Eettinen näkökulma tulee ottaa huomioon kaikessa kaupunkikonsernin toiminnassa. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että eettisen ohjeen / eettisten periaatteiden valmistelu on käynnistynyt vuonna 2024 ja on tärkeää, että koko kaupunkikonsernia koskevat eettiset ohjeet saatetaan valmiiksi.

9. Henkilöstö

Lappeenrannan kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2024 oli yhteensä 2.076 henkilöä (2.112 henkilöä v. 2023), joista 1.492 työskenteli vakituisessa palvelussuhteessa. Henkilöstön kokonaismäärä laski 36:llä edellisvuoteen nähden.

Lappeenrannan kaupungin rekrytointitulannetta voidaan pitää toistaiseksi hyvänä, sillä käytännössä lähes kaikkiin avoinna oleviin tehtäviin on ollut hakijoita. Henkilöstöhankinnassa on kuitenkin myös haasteita ja joihinkin määräaikaisiin palvelussuhteisiin on ollut haasteellista löytää päteviä tekijöitä.

Henkilöstöetuna Lappeenrannan kaupungilla oli vuonna 2024 käytössä 150 euron arvoinen käytössä liikunta-, kulttuuri-, työmatka- ja hyvinvointietuus E-passi sekä polkupyöräetu.

Vuoden 2024 lopulla tehtiin työhyvinvointikysely, jossa arvioitiin vuotta 2024. Kysely uudistettiin vuonna 2022, joten kysely on toteutettu uudistetussa muodossa kolme kertaa. Vuoden 2024 kyselyyn saatiin 1.356 vastausta (1.371 vastausta v. 2023) ja vastausprosentti oli edellisen vuoden tapaan 65 %. Kysely sisältää 62 väittämää, joita arvioidaan skaalalla 1–6. Seuraavassa taulukossa on vastausten keskiarvoja vuosilta 2022–2024.

	2022	2023	2024	
Olen tyytyväinen Lappeenrannan kaupunkiin työnantajana	4,89	4,85	4,92	▲
Voin suositella Lappeenrantaa työnantajaksi muillekin	4,94	4,89	4,96	▲
Koen palvelussuhteeni turvalliseksi	5,19	5,09	5,08	▼
Työtehtävät ja oman työn hallinta (keskiarvo)	4,84	4,89	4,99	▲
Oma työhyvinvointi ja työkyvyn tukikeinot (keskiarvo)	4,80	4,84	4,94	▲
Oma osaaminen ja osaamisen kehittyminen (keskiarvo)	4,80	4,85	4,94	▲
Työskentelyolosuhteet (keskiarvo)	4,93	4,91	4,96	▲
Työyhteisön toimintatavat ja työn organisointi (keskiarvo)	4,63	4,63	4,76	▲
Työilmapiiri (keskiarvo)	4,87	4,89	5,01	▲
Esihenkilön toiminta (keskiarvo)	5,12	5,12	5,29	▲
Kaupungin johdon toiminta ja yleinen työnantajapolitiikka (keskiarvo)	4,02	3,88	4,15	▲
Kannustimet, palkkaus ja palvelut (keskiarvo)	3,83	3,70	3,88	▲

Henkilöstökyselyn tulokset ovat parantuneet lähes kaikkien väittämien kohdalla. Ainoastaan väittämän ”koen palvelussuhteeni turvalliseksi” saama arvio on aavistuksen laskenut aiemmista vuosista, mutta väittämä on silti saanut hyvän arvion. Heikoimmat arvosanat saivat kahden aiemman vuoden tapaan johdon toiminta ja yleinen työnantajapolitiikka sekä kannustimet, palkkaus ja palvelut, mutta näidenkin osioiden saamat arviot olivat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna.

Sairauspoissaolojen määrä laski edelliseen vuoteen nähden. Vuonna 2024 terveysperusteisten poissaolojen määrä oli keskimäärin 12,5 kalenteripäivää henkilöä kohden (13,4 vuonna 2023, 15,3 vuonna 2022 ja 13,4 vuonna 2021). Sairauspoissaolot henkilöä kohden ovat kunta-alalla keskimäärin 16 kalenteripäivää. Yleisimmät syyt sairauspoissaoloihin olivat hengityselinten sekä tuki- ja liikuntaelinten sairaudet ja mielenterveydelliset syyt. Näillä diagnoosiryhmillä selittyy noin 70 % kaikista sairauspoissaolopäivistä. Sairauspoissaaloista aiheutuvat välittömät kustannukset olivat 2,59 miljoonaa euroa.

Kaupungin henkilöstön työterveyshuolto järjestään Suomen Terveystalo Oy:ssä. Lappeenrannan kaupungilla työterveyshuolto kattaa ennaltaehkäisevän eli lakisääteisen ja perusterveydenhuoltotasaisen sairausvastaanoton.

Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan Lappeenrannan kaupungin etätööhjeita täsmennetään uutta tutkimustietoa hyödyntäen. **Tarkastuslautakunta pitää etätööhjeistusta tärkeänä, jotta käytännöt ja pelisäännöt ovat kaikille samat.** Lisäksi on tärkeää edelleen seurata ja arvioida etätöömäärän vaikutuksia resursseihin, työtiloihin ja työhyvinvointiin.

Kuva 20: SaiPan mitali juhlat Lappeenrannan kauppatorilla 7.5.2025

10. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunginhallitus antaa vastineensa arviointikertomuksessa esiin nostettuihin havaintoihin ja selvityksensä niiden vuoksi tehtäviin toimenpiteisiin 31.10.2025 mennessä. Arviointikertomuksessa on esitetty johtopäätöksiä, suosituksia ja kannanottoja, joista keskeisimmät kysymykset ovat tässä yhteenvedossa.

Yhteisten palveluiden kaupunginvaltuustoon nähden sitovana tavoitteena on vahvistaa Lappeenrannan asemaa Saimaan ympärivuotisena matkailualueena ja mittarina on tilastokeskuksen keräämät rekisteröidyt yöpymisvuorokaudet. Yöpymisvuorokausien määrässä ei näy Airbnb:n ja vastaavien kansainvälisten alustojen kautta varatut huoneistot ja mökit. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko saatavissa tietoa siitä, kuinka paljon Airbnb:n ja vastaavien alustojen kautta varatut yöpymiset ovat lisääntyneet?**

Vähävaraisten perheiden lasten ja nuorten harrastusavustusmallin kriteerit ja toimintaperiaatteet uudistettiin 1.1.2024 alkaen. Aiemmat toimintaperiaatteet oli hyväksytty vuonna 2021, kun lasten ja nuorten harrastustoiminta-avustus siirtyi konsernihallinnosta nuoristotoimen koordinoitavaksi. Vuonna 2024 hyväksytyjen kriteerien mukaan harrastusten järjestäjä määrittelee, kenelle avustus myönnetään ja pienituloisuuden arvioinnin voi tehdä tuen tarpeen arvion perusteella, esimerkiksi työttömyyden, työkyvyttömyyden, yksinhuoltajuuden tai muiden taloudellisten haasteiden perusteella. Harrastuksen järjestäjällä on oikeus tarkistaa tarvittaessa mahdollisesti ilmoitetut tulotiedot hakijalta. Harrastuksen järjestäjä vastaa hakuprosessista ja siihen liittyvistä tietosuoja-asioista voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten uudet 1.1.2024 alkaen käyttöön otetut toimintaperiaatteet ovat toimineet eri osapuolten näkökulmasta (kaupunki, harrastusten järjestäjät ja harrastustukea tarvitsevat)?**

Lappeenrannassa oli vuonna 2024 paljon tapahtumia, kuten kulttuurin unelmavuoden tapahtumat, LPR375 -juhlapäivä, Mariannepäivä ja Sataman valot. Monet tapahtumat olivat ilmaisia ja keräsivät paljon osallistujia. **Tarkastuslautakunta kysyy, mikä on tapahtumien merkitys kaupungille ja missä määrin ilmaistapahtumat tukevat kaupungin elinvoimaa?**

Uudet liikuntapaikkainvestoinnit tulevat parantamaan lappeenrantalaisten kuntalaisten ja urheiluseurojen liikuntaolosuhteita, mutta samalla liikuntapaikkojen käyttökustannukset kasvavat. Haasteena on myös tasapuolisuus, että investoidaan sinne, missä on kysyntää ja toimitaan myös eri lajien suhteen tasapuolisesti. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten uudet liikuntapaikkainvestoinnit vaikuttavat liikuntapaikkojen hinnoitteluun?**

Etätyö, hybridityö ja monipaikkainen työ ovat yleistyneet työelämässä. Etätyöstä on tehty viime vuosina tutkimuksia ja organisaatiot ovat voineet hyödyntää tutkimusten tuloksia etätyön johtamisessa ja etätyöohjeiden laatimisessa. **Tarkastuslautakunta kysyy, miten Lappeenrannan kaupungin etätyöohjeessa on hyödynnetty uutta tutkimustietoa, miten etätyöohjeita on täsmennetty ja miten ohjeistuksessa on huomioitu kaupungin tytäryhteisöt?**

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2024 tilinpäätös hyväksytään ja että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2024.

Lappeenrannassa 14.5.2025

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Heikki Järvenpää
puheenjohtaja

Antti Arminen
varapuheenjohtaja

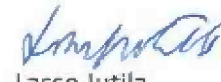

Kirsi Hannikainen

Jouni Havukainen

Markku Huotarinen

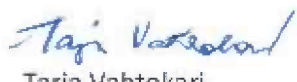
Lasse Jutila

Pauliina Korhonen

Tara Saareks

Tarja Vahtokari